

TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI

TURIB FAALİYET RAPORU 2022

www.turib.com.tr

İçindekiler

Bölüm I. Başlarken	1
TOBB Başkanı'ndan Mesaj	3
TMO Yönetim Kurulu Başkanı'ndan Mesaj	5
Borsa İstanbul Genel Müdürü'nden Mesaj	7
Yönetim Kurulu Başkanı'ndan Mesaj	8
Genel Müdür'ün Değerlendirmesi	10
Bölüm II. Yönetim Kurulu Üyeleri ve Özgeçmişleri	12
Bölüm III. Misyonumuz ve Vizyonumuz	16
Bölüm IV. Türkiye Ürün İhtisas Borsası Hakkında	18
A. Genel Bilgiler	20
B. Organizasyon Şeması	20
C. Sermaye Yapısı	21
Bölüm V. Değer Üretimi ve Strateji	24
A. Gıda Güvenliği, Sürdürülebilirlik ve Ürün İhtisas Borsacılığı	25
B. Faaliyet Çerçevesi ve Dış Etkiler	28
1. Tarımsal Ürün Piyasaları	28
2. Faaliyet Çerçevesine Yönelik Mevzuat Altyapısı	29
3. Lisanslı Depoculuğun Gelişimi	34
C. 2022 Yılı Faaliyetleri	36
1. Piyasaya Yönelik Ürün ve Hizmet Geliştirme Faaliyetlerimiz	36
2. Sektörel Ekosistem ve Koordinasyon Oluşturulması Faaliyetlerimiz	42
D. Stratejimiz ve Öncelikli Konularımız	45
1. Borsa Ürün ve Hizmet Çeşitliliğinin ve Etkinliğinin Artırılması	45
2. Ürün İhtisas Borsacılığının Sürdürülebilirliğini ve Öngörülebilirliğini Güçlendirmek	46
E. Paydaşlarımız	48
Bölüm VI. 2022 Yılı Performansımız	50
A. 2022 Yılı Sektör Değerlendirmesi	51
1. Küresel Tarım Piyasaları	51
2. Türkiye Tarım Piyasaları	63
B. ELÜS Piyasası Performans Özeti	70
C. Yatırımcı İşlemleri, ELÜS Kotasyonu ve Piyasa İşlemleri	71
1. Yatırımcı İşlemleri	71
2. ELÜS Kotasyonu	72
3. Piyasa İşlem Bilgileri	73
4. TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri	78

D. Bilgi Teknolojileri Faaliyetlerimiz	82
1. Borsa Altyapı Faaliyetleri	82
2. Bilgi Teknolojileri Ekibi ve Süreçleri	82
3. Ar-Ge Faaliyetleri	82
4. Fikri Sınai Mülkiyet Edinimi Faaliyeti	82
5. Projeler	83
6. Eğitim ve Diğer Etkinlikler	83
E. Piyasa Gözetim Faaliyetlerimiz	84
F. Aracılık Faaliyetlerimiz	84
1. Aracılık Faaliyetleri	84
2. Üye İlişkileri	84
3. Kurumsal İletişim	85
G. Denetim Faaliyetlerimiz	85
H. Mali İşler ve Finans Faaliyetlerimiz	87
I. Hukuki Süreçlere Yönelik Faaliyetlerimiz	88
1. Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Toplantıları	88
2. Mevzuat Çalışmaları	88
3. Sözleşmeler ve Taahhütnameler	89
4. Hukuki Görüşler	89
5. Fikri Mülkiyet Hukuku Kapsamında Yürütülen Çalışmalar	89
6. Dava ve İcra Takipleri	90
J. İnsan Kaynakları Faaliyetlerimiz	90
K. Destek Hizmetleri Faaliyetlerimiz	90
L. Kurumsal İletişim Faaliyetlerimiz	90
M. Eğitim ve Tanıtım Faaliyetlerimiz	92
1. Eğitim Faaliyetleri	92
2. Akademik Çalışmalar	92
3. Tanıtım ve Temsil Faaliyetleri	93
N. Çalışanlarımız	96
O. Üst Yönetim Kadrosu	97

TÜRKİYE ÜRÜN

TÜ

ARİB

AS BORSASI

Bölüm I
Başlarken

M. Rifat **HİSARCIKLIOĞLU**

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı

TOBB Başkanı'ndan Mesaj

Tarım ekosistemi, küresel ticaretin korumacı politikalar gölgesinde devam ettiği günümüzde, içinde bulunduğumuz iklim krizi ile birlikte büyük bir değişim yaşamaktadır. Bu değişim, gıda arz güvenliği konusunu daha da önemli hale getirmiştir. Gıda arz güvenliğinin sağlanması için, lisanslı depoculuğun yaygınlaşması, fire ve israfın önlenmesi ve sağlıklı koşullarda saklanan ürünlerin kayıt altına alınarak sağlıklı ve şeffaf bir piyasada işlem görebilir hale gelmesi, tarım ekosistemi paydaşlarının ortak arzusudur.

Son dönemde yaşanan kuraklık, girdi maliyetlerinin yükselmesi ve yüksek nakliye masrafları gibi sorunlar üreticilerin rekabet gücünü azaltmaktadır. Bu zorlu şartlarda üretilen hububatın lisanslı depolarda güvenilir şartlarda saklanması, TÜRİB gibi şeffaf bir piyasada denetim ve gözetim altında işlem görmesi, çiftçinin ELÜSler ve ELÜS teminatlı krediler sayesinde finansmana erişiminin kolaylaşması konuları her zamankinden daha da önemli hale gelmektedir. TÜRİB'de yerel üretimin yanı sıra, ithal arpa, buğday ve mısırın da işlem görebilmesi nedeniyle ülkemizin jeopolitik konumu sayesinde bir tahıl ticaret üssü olma ve lisanslı depoculuk ile ELÜS ticaretini global ölçeğe taşıma yolunda TÜRİB'e önemli görevler düşmektedir.

Yeterli miktarda ürün arzı, sağlık ve kalite bakımından güvenilir gıda ve fiyat açısından erişilebilirlik, sürdürülebilir gıda güvenliğinin önde gelen üç temel bileşenidir. TÜRİB, içerisinde bulunduğu tarım ekosisteminin paydaşları ile bu üç temel bileşeni teminat altına almak için çalışmalarını yoğun bir şekilde sürdürmektedir.

T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından verilen lisanslarla kurulan ve Bakanlığın gözetim ve denetimi altında faaliyet gösteren lisanslı depolar sayesinde, iklim şartları ne olursa olsun ürünler aynı kalite ve standartta korunabilmekte, depolama süresi boyunca çiftçilerimizin, üreticilerimizin, sanayicilerimizin ve tüccarlarımızın yanı sıra finans sektörü yatırımcıları tarafından da yerinden nakledilmesine gerek kalmaksızın alınıp satılabilmektedir. Ürünlerin depodan çekilinceye kadar aynı standartta kalmalarının garantiye alınması sayesinde hem iklim riskine karşı korunmasını hem de gıda arz güvenliğinin temin edilmesini sağlamıştır.

Son yıllarda TÜRİB'in de katkıda bulunduğu güvenli piyasa ortamı sayesinde Türkiye'de lisanslı depoların sayısı ve kapasitesinde önemli bir artış kaydedilmiştir. Bu sayede ürünlerin sağlıklı koşullarda saklanmasını sağlamanın yanı sıra çiftçilere finansman imkânları sunarak tarım sektörünün kayıt altına alınmasına ve şeffaf bir şekilde çalışmasına katkı sağlamıştır. 2022 yılı sonu itibarıyla 163 lisanslı depo 41 il, 127 ilçe ve 234 lokasyonda hizmet vermektedir. Lisanslı depoculukta yaşanan bu hızlı büyüme aynı zamanda gıda arz güvenliğinin sağlanmasına ve sağlıklı şartlarda saklanan ürünlerle gıda israfının önlenmesine yardımcı olmaktadır. Teşviklerin ve güven ortamının sektöre sağladığı destekle birlikte, lisanslı depo kapasitesi ve elektronik ürün senedi çeşitliliğinde gelecekte daha fazla artış kaydedilecektir.

Katılım finansı kapsamında, kısa vadeli finansman çözümü için kullanılacak ELÜS'e dayalı Teverruk Piyasası işlem sistemi ve mevzuat altyapısının oluşturulması için, sürdürülen çalışmalarda 2022 yılında son aşamaya gelinmiştir. Teknik altyapısı tamamlanan Teverruk Piyasasının, vergi mevzuatı altyapısının en kısa sürede tamamlanması ile devreye alınması hedeflenmektedir. Piyasanın faaliyete geçmesinin akabinde, hem katılım bankalarımızın yurt dışında gerçekleştirdikleri kısa vadeli finansman imkânı ELÜS temel alınarak gerçekleştirilebilecek, hem de uluslararası katılım bankacılığı için ülkemiz cazip bir merkez haline gelecektir.

TÜRİB yönetim kurulu ve çalışanlarına 2022 yılındaki özverili çalışmaları için teşekkür ediyorum. TÜRİB 2023 yılında da ülkemiz ekonomisine katkıda bulunacak ve tarım ekosistemindeki bütün paydaşlarına katma değer sağlayacak projeler üretmeye devam edecektir.

Ahmet **GÜLDAL**

Toprak Mahsülleri Ofisi

Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü

TMO Yönetim Kurulu Başkanı'ndan Mesaj

Değerli Üreticiler, Sanayiciler ve Sektör Paydaşlarımız,

Dünyada ve ülkemizde son dönemde yaşanan gelişmeler gıdanın ve tedarik zincirinin önemini bir kez daha ortaya çıkarmıştır. Gıda arzının sürdürülebilirliği noktasında rol oynayan tüm kurum ve kuruluşlar daha çok öne çıkmış ve sorumluluk üstlenmek durumunda kalmıştır.

Daha sonra pandeminin yavaş yavaş ortadan kalkmasıyla oluşan gergin ekonomik ortam da rahatlamış, dünya piyasasında tekrar olumlu gelişmeler yaşanmaya başlamıştır. Ülkeler aldıkları sıkı tedbirleri gevşetmiş, ürün fiyatları da dünya genelinde düşüşe geçmiştir.

Ülkemiz de pandemi, kuraklık ve savaş gibi yaşanan tüm küresel olaylarda gerekli tedbirleri almış, sağlam adımlarla süreçten en az etkilenerek çıkmayı başarmıştır. Ancak küresel piyasadaki rahatlamının yanı sıra ülkemizde son dönemde yaşanan olumsuz gelişmeler gıda konusunda ilave tedbirlerin alınmasını gerekli kılmıştır. Hepimizi derinden sarsan deprem felaketi, hem bölge hem de ülke tarımı için telafi edilmesi gereken sonuçlar doğurmuştur. Bunun yanında geçen yıla göre kurak bir mevsim yaşamamız da bazı önlemler alma gerekliliğini beraberinde getirmiştir.

Tarımsal üretim rakamları elbette gıda güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Ancak bir o kadar önemli olan diğer nokta da ürünlerin sağlıklı şekilde korunabilmesidir. Burada da ülkemizde her geçen gün gelişmekte olan lisanslı depoculuk sisteminin sağladığı imkânlar ön plana çıkmaktadır.

Toprak Mahsulleri Ofisi lisanslı depoculuğun ülkemizde gelişmesi için öncü kurum olmuştur. 2010 yılında lisanslı depoculuk sisteminin teşvik edilmesi ve diğer yatırımcılara örnek teşkil etmesi amacıyla "TMO-TOBB Tarım Ürünleri LİDAŞ" firması ülkemizdeki ilk lisanslı depo şirketi olarak kurulmuş ve 2011 yılında faaliyete başlamıştır.

TMO lisanslı depo kapasitesinin her yıl artmasıyla birlikte hububat alımlarının 2016 yılında %5'ini, 2018 yılında %48'ini, 2020 yılında %80'ini, 2021 yılında ise %85'ini lisanslı depolar üzerinden elektronik ürün senedi (ELÜS) yoluyla yapmıştır.

Türkiye Ürün İhtisas Borsası'nın alım satımına aracılık ettiği ELÜSler; çok daha geniş kitleleri finansman imkânına kavuşturmaktadır. Piyasa hareketlerinden faydalanabilmeyi de sağlayan ELÜS, yatırımcılar için TÜRİB sayesinde değerlendirilebilen bir yatırım aracı haline gelmektedir.

Tarım ürünlerinin kayıt altına alınıp, alım-satımının yapıldığı, hareketlerinin takip ve kontrol edildiği bir yapı olan TÜRİB, lisanslı depoculuğun ayrılmaz bir parçası olarak 2019 yılında faaliyete başlamıştır.

Lisanslı depolarda kalitesine göre sınıflandırılarak depolanan ürünlerin fiyatları Ürün İhtisas Borsası'nda belirlendiğinden, bu yapının gelişmesi kaliteli üretimin artmasına da doğrudan katkı sağlamaktadır.

Türkiye'de tarım sektörü dünyadaki değişimlere ayak uydurarak gelişmeye devam etmektedir. Türkiye'de adeta bir sessiz devrim niteliğinde olan lisanslı depoculuğun yaygınlaşması ve gelişmesine destek olan TÜRİB'in faaliyetleri bu kapsamda çok değerlidir.

Çiftçilerimizin emeklerinin şeffaf bir piyasada karşılığını bulması dolayısıyla ülke tarımının her geçen gün gelişmesi için emeği geçen başta TÜRİB olmak üzere bütün sektör paydaşlarına teşekkürlerimi sunarım.

Korkmaz **ERGUN**

Borsa İstanbul Genel Müdürü,
Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Borsa İstanbul Genel Müdürü'nden Mesaj

Değerli Paydaşlarımız,

Dünya genelinde milyonlarca insanın gıdaya ulaşmada zorluk çektiği bir dönemdeyiz ve bu olumsuz durumun gerekçelerini araştırmaya kalktığımızda çok sayıda faktör karşımıza çıkıyor. Bunların başında gelen iklim krizi, küresel çaptaki gıda güvenliği sorununun hızla büyümesinin ana nedenlerinden biri. İklim krizinin en önemli bileşenlerinden olan küresel ısınmanın olumsuz etkileri, belki de en fazla tarım alanında kendini gösteriyor. Latin Amerika'dan Avrupa'ya kadar dünyanın çeşitli bölgelerinden, gıda tedarik süreçlerini tehdit eden ciddi kuraklık sinyalleri geliyor. Tarımsal üretimdeki sorunlar, insanlığın geleceğini de olumsuz olarak etkiliyor.

Bu süreçte, gıda güvenliğinin sağlanmasına öncülük eden kurum ve kuruluşlara önemli görevler düşüyor. Bu nedenle, birçok sektör paydaşıyla birlikte Borsa İstanbul'un da pay sahibi olduğu Türkiye Ürün İhtisas Borsası (TÜRİB); ülkemizde tarımsal üretimin sürdürülebilir kılınması, tarımda verimliliğin artırılması ve gıda arzının yönetilebilmesi için tarımsal emtia ticareti ekosisteminin ihtiyaçlarına yönelik kapsayıcı ve yenilikçi çözümler sunuyor. Kısa sürede tarımsal ürün ticaretinde etkin bir ulusal platform olmayı başaran TÜRİB, sektörün ve ülke ekonomisinin istikrarlı büyümesine, tarımsal üretimin gelişip yaygınlaşmasına destek oluyor. Borsa İstanbul olarak TÜRİB'in faaliyetlerine sadece pay sahibi olarak değil teknik altyapı sağlayıcısı olarak da katkı sunuyoruz. 2019'dan bu yana elektronik ürün senetlerine (ELÜS) dair emirlerin eşleşmesi Borsamızın geliştirdiği BISTECH ELÜS sisteminde gerçekleşiyor.

Birleşmiş Milletler'in öncülük ettiği uluslararası iklim toplantılarında, sürdürülebilir tarımın ve bu alandaki yenilikçi fikirlerin öneminden bahsediliyor. ELÜS, son yıllarda gelişim gösteren, tarım alanındaki yenilikçi bir finansal araç olarak öne çıkıyor. TÜRİB, paydaşlarının da desteğiyle, ELÜS piyasasının daha da derinleşmesi için var gücüyle çalışıyor. Borsanın, soframıza gelen gıdanın sağlıklı ve uygun fiyatlı olmasını sağlamadaki rolünü yıllar içerisinde, lisanslı depoculuk ve ELÜS'ün de vasıtasıyla, artırdığını görüyoruz. Dünyada ve ülkemizde iklim krizi ve sürdürülebilirlikle ilgili farkındalık artarken, Borsa İstanbul olarak biz de halka açık şirketlerimize bu konularda eğitim veriyor, gelecek nesillerimize daha iyi bir dünya bırakmak için çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Daha fazla miktarda tarım ürününün; tecrübeli uzmanlar tarafından yönetilen, piyasa gözetim sistemine sahip, geniş bir katılımcı ve yatırımcı kitlesi ile adil ve şeffaf fiyat oluşumuna imkân sağlayan TÜRİB gibi bir platformda işlem görmesi, gıda güvenliğimiz açısından çok büyük önem taşıyor. ELÜS sayesinde çiftçilerimizin finansmana erişmeleri ve faaliyetlerine devam etmeleri kolaylaşıyor. Lisanslı depolara ne kadar çok ürün gelir ve ne kadar fazla ürün TÜRİB'de işlem görürse, ülkemizin gıda güvenliğinin o kadar emin ellerde olacağını düşünüyorum. Sistemin bilinirliği arttıkça ve kapsamı genişledikçe, sağladığı faydalardan çok daha geniş bir kesimin yararlanacağına yürekten inanıyorum.

Takasbank ve Merkezi Kayıt Kuruluşu ile birlikte, sermaye piyasası paydaşları olarak, Cumhuriyetimizin 100. yılını kutladığımız 2023'te dördüncü yılını tamamlayacak TÜRİB'in tarımsal ürün ticaretindeki faaliyetlerine destek olmaya devam edeceğiz. Yeni ürün ve projelerle tarım sektörümüzü sürekli ileri götürmeyi hedefleyen TÜRİB'e Borsa İstanbul Grubu adına teşekkürlerimi sunuyorum. Tüm dünyanın sorunu olan gıda güvenliği konusuna gösterdikleri hassasiyeti takdirle izliyor ve başarılı çalışmalarının devamını temenni ediyorum.

Yönetim Kurulu Başkanı'ndan Mesaj

Sarp KALKAN

Yönetim Kurulu Başkanı

İklim risklerinin gerçekleşmesinin sonuçları, enerji krizleri, ülkemizin jeopolitik konumu gereği maruz kaldığı bölgesel riskler ve tarımsal girdilerin de dahil olduğu tedarik zincirindeki bozulmalar “gıda arz güvenliği” kavramının herkesin gündeminin ilk sırasına yerleşmesine yol açmıştır. Bu kapsamda, ülkemizde hem gıda güvenliğinin sağlanması hem de tarımın sürdürülebilir olması için Türkiye Ürün İhtisas Borsası'nın (TÜRİB/Borsa) rolü ve önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. TÜRİB, tarımsal ürün ekosisteminin adil, etkin ve verimli çalışan bir piyasa ihtiyacını gidererek ve dayandığı lisanslı depoculuk sisteminin yaygınlaşmasına katkısıyla misyonunu 3 yıldır başarı ile yerine getirmektedir. 2022 yılında da Borsamız tarım ekosistemine kesintisiz hizmet vererek yatırımcılarının likiditeye ve finansmana erişimini sağlamıştır.

2022 yılına girilirken global ölçekte yaşanan kuraklık neticesinde düşen tarımsal üretim sonucu stokların azalması, ihracatçı ülkelerin pandemi ve iklim riskleri ile ellerinde daha fazla stok tutma yönünde politikalara gitmeleri, hasata kadar yönetilmesi zor bir süreci beraberinde getirmiştir. Şubat ayında başlayan Rusya-Ukrayna savaşının arz ve tedarik zincirine olumsuz etkisi, tarımsal üretimdeki kaygıları global ölçekte zirveye taşımıştır. 2020 yılında yaşanan Covid salgını ile daralan dünya ekonomisinde 2021 yılında uygulanan genişleyici para ve maliye politikaları enerji ve gıda sektörlerine enflasyon olarak yansımış ve yaşanan maliyet artışları tarım ekosistemi için yönetilmesi zor bir sorun olarak gündeme gelmiştir.

Global gıda fiyat endekslerinde 2022 içerisinde ciddi dalgalanmalar gerçekleşmiştir. Yılın ikinci yarısında hububat, süt ürünleri ve et fiyatları endekslerindeki düşümlere bitkisel yağlar ve şekerdeki artışların eşlik ettiği görülmüş ve gıda fiyatlarının yıl sonunda Kasım 2021 seviyelerine geri döndüğü gözlemlenmiştir. Diğer taraftan, 2023 yılı için küresel durgunluk beklentisi ile emtia fiyatlarında aşağı yönlü bir gevşeme yaşanmakta, ancak enerji ve girdi maliyetleri yüksek seviyelerde devam etmektedir.

Temmuz ayında imzalanan Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşması akabinde Ukrayna'nın tahıl ve diğer ürünleri güvenli bir şekilde ihraç edebilmesi ve ülkemizde 2022 yılı hasatında beklenenin üzerinde bir rekolte elde edilmesi, yılın ikinci yarısında piyasamızı pozitif yönde etkilemiştir. Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından yürütülen piyasa düzenleyici alımlar ve gıda enflasyonunu önlemeye yönelik düşük fiyatlı ürün satışları ile piyasa dengelenmiştir. Bu süreçte çiftçilerimizin lisanslı depoları tercih etmeleri, lisanslı depo doluluk oranlarını Borsamızın faaliyete geçişinden itibaren en yüksek seviyelerine taşımıştır. Bu durum ülkemiz gıda arz güvenliğinin korunması bakımından sevindirici olup, ürünlerin lisanslı depoculuk sayesinde sağlıklı ve belirlenmiş standartlar çerçevesinde saklanması, önümüzdeki dönemde politikaların iyileştirilmesinde ve desteklerin verilmesinde sağlıklı bir veri setinin oluşmasına imkân sağlayacaktır.

TÜRİB faaliyete geçişinden bu yana kurumsal altyapısını geliştirmiş, piyasa işletim ve gözetim süreçlerine getirdiği teknolojik çözümler ve kamu yararına çalışan kurumlardan özel yatırımcılara kadar tüm paydaşlarına sunduğu eğitimler sayesinde piyasa katılımcılarının işlemlerini daha kolay yönetmelerini sağlamıştır.

Bahsi geçen tüm gelişmeler çerçevesinde geldiğimiz noktaya bakıldığında Borsamızda, 2022 yılında kayıtlı yatırımcı sayısı %53 artarak 162.000'i aşmış, işlem hacmi ise %262 oranında büyüme kaydederek 67 milyar TL'ye ulaşmıştır. Lisanslı depo saklama kapasitesi Borsamızın kuruluşundan itibaren 2 katından fazla artarak 8.8 milyon tona ulaşmıştır. Bu durum, gıda güvenliğinin yanı sıra derin ve likit bir piyasada işlem gerçekleştirme konusunda önemli bir gelişmedir. Borsada işleme açık 17 tarım ürününün tümünde işlem gerçekleştirilmiştir. Önümüzdeki dönemde, TÜRİB işlem hacmi içinde ağırlığı bulunan hububat, baklagiller ve yağlı tohumlardaki işlemlerin yanı sıra fındık, pamuk ve zeytin başta olmak üzere diğer ürünlerde gerçekleşen işlemleri de Borsamıza çekmek ve organize bir piyasada şeffaf fiyat oluşumuna katkı sağlayarak işleme konu tüm ürünlerde etkin ve derin bir piyasa oluşumu ve gösterge yaratmak için paydaşlarla çalışmalar yürütülecektir.

TÜRİB, bir işlem platformu işleticisi olmanın ötesinde, tarım ekosistemindeki önemli rolünün bilincinde olarak, ülkemiz ekonomisine katkı sunma gayretini sürdürmektedir. Likit, derin bir piyasa ve uluslararası standartlarda bir yatırım alanı oluşturarak, hem yerli hem yabancı yatırımcının ülkemize girişi ile piyasa katılımcı sayısının artırılması hedefi doğrultusunda, "tarım müstahsilleri ve tüketicilerine sağlıklı, uygun ve gerçekçi fiyattan işlem yapılan etkin bir uluslararası elektronik platform yaratarak gerek tarım sektörünün gerekse ülkemiz ekonomisinin istikrarlı büyümesine destek olma" misyonu çerçevesinde faaliyetlerini gerçekleştirmeye devam etmektedir.

TÜRİB'in vizyonuna katkıda bulunan TOBB Başkanı Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu'na, gerçekleştirilen faaliyetlerde emeği geçen yönetim kuruldaki mesai arkadaşlarıma ve TÜRİB çalışanlarına 2022 yılındaki emekleri ve katkıları için teşekkür ediyorum.

Genel Müdür'ün Değerlendirmesi

Ali KIRALI

Genel Müdür

Faaliyete geçtiği 2019 yılından bu yana toplam işlem hacmi 100 milyar TL ve işlem miktarı 28 milyon tonu aşan TÜRİB ELÜS Piyasası, gıda arz güvenliğinde stratejik öneme sahip tahıl ürün grubunda etkin bir platform olarak çiftçimize ve sektörün istikrarlı büyümesine 2022 yılında da destek olmaya devam etmiştir.

2022 yıl sonu itibarıyla, lisanslı depo saklama kapasitesi, faaliyete geçtiğimiz tarihten bu yana 2 katından fazla artarak 9 milyon tona yaklaşmış, ortalama 35 milyon ton olan ülkemiz hububat rekoltesinin %25'ine hizmet verebilir duruma gelmiştir. Rekolteadaki artış ile birlikte lisanslı depoların yüksek doluluk oranları nedeniyle lisanslı depoculuk alanında yeni yatırımlar hız kazanmıştır. Devam eden lisanslı depo yatırımlarının hasat dönemine yetiştirilmesi ile kapasitenin 2023 yılında 10 milyon tona ulaşması beklenmektedir. 2022 yılı sonu itibarıyla 4 milyon ton kapasite için Bakanlığa başvurup, kuruluş izni almış ve faaliyete geçmek için yatırımlarını sürdüren lisanslı depoların faaliyet izni alması ile orta vadede saklama kapasitesi 13 milyon tona çıkacaktır. Bu artış etkin ve derin bir piyasanın altyapısının oluşturulması ve gıda arz güvenliği açısından önemli bir kazanım olacaktır.

Borsamızın faaliyete geçmesinden bugüne kadar gerçekleşen toplam 100 milyar TL işlem hacminin, 2/3'ü 2022 yılında gerçekleştirilmiştir. Her yıl katlanarak devam eden bu başarıyı Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında da sürdürerek, yıllık işlem hacminin 2023 yılında 100 milyar TL'ye ulaşmasını hedeflemekteyiz. Yıllar içinde çiftçilerin ELÜS Piyasasına ilgisinin daha çok arttığı gözlemlenmektedir. 2019 yılında 30.000 civarı yatırımcı ile faaliyete geçen Borsamız, 2021 yılında 107.000 olan yatırımcı sayısı ile %50'nin üzerinde bir artış sağlayarak 2022 yılı sonunda 162.402 yatırımcıya ulaşmıştır. Çiftçilerimizin Borsamız İşlem Platformu'nu kullanarak ürünlerini avantajlı şekilde pazarlama konusundaki farkındalığı her geçen gün artmakta olup, 2023 yılı içinde faaliyete geçecek yeni lisanslı depolar ve TMO alımlarının güçlü şekilde devam etmesi ile yatırımcı sayısının 200.000'in üzerine çıkması beklenmektedir.

TÜRİB bünyesinde, 2019 yılında gerçekleşen işlem hacminin sadece %27'si özel sektör işlemleri iken, 2021 yılında bu oranın %90'a yaklaştığı görülmüştür. 2022 yılında ise, TMO'nun ürün bazında prim ve taban fiyat politikaları ile piyasada aktif rol alması nedeniyle özel sektörün Borsamız işlem hacmindeki payı %50 seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Tarımsal emtia ticaretinin dijitalleştirilmesi ve ELÜS işlem hacminin artırılarak ürün çeşitliliğinin sağlanması amacıyla, 2021 yılında başlattığımız teknolojik dönüşüm ve Ürün Piyasası Aracı Kurumları'nın (ÜPAK) işlemlere aracılık edeceği sisteme geçiş projesini 2023 yılında tamamlamak Borsamızın önceliği olup, söz konusu projeyi takiben aynı altyapı üzerine vadeli işlem sözleşmelerini işleme açmak için de çalışmalara hız verilecektir. Sürdürülebilir üretim ve gıda arz güvenliği için çiftçilerin finansmana erişiminin kolaylaştırılması ve ürettikleri ürünün sağlıklı şartlarda depolanıp uygun zamanda ve değerinde piyasaya sunulabilmesinin önündeki girdi finansmanı, hasatla artan arz ve piyasa fiyatlarındaki dalgalanmalar gibi çiftçiler tarafından yönetilmesi gereken zorlukların aşılmasında lisanslı depoculuk sistemi ve Borsamız önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda Vadeli İşlemler Piyasasının açılmasının ardından Borsamız açısından önemli bir misyonun daha yerine getirilmesi hedeflenmektedir.

TÜRİB olarak, tarım piyasasına değer katmaktan ve etkin fiyat oluşumu için piyasa gözetim faaliyetlerimizle şeffaf ve güven tesis edilmiş bir piyasada, ekosistemin dönüşümüne katkı sağlamaktan mutluluk duyuyoruz. 2023 yılında da zirai ve finansal okuryazarlık için eğitim ve tanıtım faaliyetlerimize, TÜRİB Ar-Ge Merkezi olarak sektörün ihtiyacına hizmet edecek yenilikçi projelere paydaşlarımızla birlikte imza atarak ekosistemin geleceğini şekillendirmeye devam edeceğiz.

Borsamız bünyesinde yer alan uygulama ve sistemler tarafından ürün ihtisas borsacılığı ve lisanslı depoculuk sistemi faaliyetleriyle ilgili süreçlerde üretilen verilerin bir araya getirilerek işlenmesi, veriler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi ve görselleştirilerek tüm paydaşlar tarafından açıkça anlaşılabilmesi amacıyla internet sitemizde yer alan "Veri Merkezi" üzerinden paylaşım faaliyetlerine devam edilmektedir. Bu veri setinin stratejik bilgi ve verilerle desteklenerek, ilgili verinin daha anlaşılır, tam ve güvenilir olarak paylaşılması, kamuoyunun ziraat, tarım ve gıda konusundaki farkındalığının artırılması yönünde paydaşlarla çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmalar, Tarım Aydınlatma Platformu (TAP) devreye alındığında, tarım piyasasında 360 derece görünüm sunarak bilgi asimetrisini engelleme ve finansal ve zirai okuryazarlığı artırma yönünde önemli bir boşluğu dolduracaktır. Günümüzde verinin en önemli meta haline gelmesi nedeniyle tarım sektöründe söz konusu alandaki boşluğu doldurmak için şeffaflık çalışmalarını sürdürmeye devam edeceğiz.

2022 yılında bize verdikleri destekten dolayı Yönetim Kurulumuza, tüm paydaşlarımıza ve ortaklarımıza teşekkür ediyor ve saygılarımı sunuyorum. TÜRİB olarak tarım ürünlerinin Borsamızda değer bulmasını sağlayarak başta çiftçilerimiz olmak üzere tarım sektörünün istikrarlı büyümesine katkı sağlamaya 2023 yılında da bütün gücümüzle devam edeceğiz.

Bölüm II

Yönetim Kurulu Üyeleri ve Özgeçmişleri

Sarp KALKAN

Yönetim Kurulu Başkanı

Sarp KALKAN, 1981 yılında Ankara'da doğdu. 2003 yılında ODTÜ Ekonomi bölümünden mezun oldu. Aynı üniversitede 2005 yılında MBA programını tamamlayan Kalkan, ODTÜ Finans bölümünde Finans doktorasına devam etmektedir. İş hayatına 2008 yılında TEPAV'da Politika Analisti olarak başladı. 2011-2018 yılları arasında TOBB Başkanlık Danışmanlığı görevini yürüttü. 2018 yılından itibaren TOBB Genel Sekreter Yardımcısı olarak görevine devam etmektedir.

Ümit ORHAN

Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Van/Gevaş doğumlu olan Ümit ORHAN, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi bölümünden mezundur. 2007 yılında TBMM Parlamento Danışmanlığına başlamıştır. 2008 yılında Maliye Bakanlığında memur olarak göreve başlamıştır. 2009 yılında geçici görevle TBMM'de Parlamento Danışmanlığı görevini 2012 yılına kadar sürdürmüştür. 14.03.2012 tarihinde Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bakanlık Müşaviri olarak atanmıştır. 10.01.2018 tarihinde TMO Genel Müdür Yardımcılığı'na vekâleten görevlendirilmiş olup, 16.05 2019 tarihinde Genel Müdür Yardımcılığı'na atanmıştır. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Adem BAŞAR

Yönetim Kurulu Üyesi

1976 yılında Ordu/Korgan'da doğdu. İlköğrenimini Korgan'da, orta ve lise öğrenimini Ordu'da tamamladı. 1998 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi'nden mezun oldu. 2010 yılında Türkiye Ortadoğu Enstitüsü Kamu Yönetimi yüksek lisans programını tamamladı. 2011 yılında mesleki inceleme amacıyla İngiltere'de görevlendirilmiştir. 1998 yılında Sanayi ve Ticaret Bakanlığında İç Ticaret Stj. Kontrolörü olarak göreve başlamıştır. Aynı birimde Kontrolörlük ve Başkontrolörlük görevlerini yapmış olup, 2011 yılında Mülga Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde Başmüfettişlik görevini yapmıştır. 2011-2015 yılları arasında İç Ticaret Genel Müdürlüğünde Daire Başkanlığı ve 2015-2020 yılları arasında Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 03.03.2020 tarihinden itibaren Genel Müdür olarak görev yapmaktadır.

Vahdettin ERTAŞ

Yönetim Kurulu Üyesi

1987 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldu. 1991 yılında Hacettepe Üniversitesi İşletme Bölümü'nde Master programını tamamladı. 1996 yılında İngiltere'de Lancaster Üniversitesi'nden MBA derecesini, 2012 yılında da Hacettepe Üniversitesi İşletme Bölümü'nden Doktora derecesini aldı. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezuniyetini takiben, aynı yıl Sermaye Piyasası Kurulu'nun açmış olduğu Uzman Yardımcılığı sınavını kazandı. 1991 yılında Uzman olmuş olup, 1997 yılında yatırım fonları ve ortaklıkları, gayrimenkul yatırım fon ve ortaklıkları, girişim sermayesi fon ve ortaklıkları ve bireysel emeklilik fonları hakkında düzenleme yapan ve bu kurumların iş ve işlemlerini yürüten Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı'na atandı. 2002-2005 Nisan döneminde halka açılmalar, şirketlerin tahvil ve benzeri sermaye piyasası aracı ihraçları, birleşme, bölünme ve çağrı gibi halka açık şirketlerin faaliyetlerini ve işlemlerini düzenleyen ve yürüten Ortaklıklar Finansman Dairesi Başkanlığı'nı yürüttü. 2005-2006 yıllarında Altın Borsası Başkanlığı yaptı. 2006 Aralık ayında Sermaye Piyasası Kurulu'na Kurul Üyesi olarak atandı, altı yıllık Kurul Üyeliği görevini tamamlamasını müteakip 2012 Aralık ayında Kurul Başkanlığı'na atandı. Beş yıllık Başkanlık süresini Aralık 2017 yılında tamamladı. Görev süresi içinde Vergi Konseyi Üyeliği, Doğal Afetler Sigortası Kurumu Yönetim Kurulu Üyeliği, Yatırımcı Tazmin Fonu Yönetim Kurulu Başkanlığı, 57 İslam Ülkesi sermaye piyasası düzenleyici otoritelerini bünyesinde toplayan forumun beş yıl boyunca Başkanlığı'nı yürüttü. Halen çeşitli üniversitelerde yüksek lisans dersleri vermekte, TÜRİB'te Yönetim Kurulu Üyeliği ile özel sektör kuruluşlarında bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği ve danışmanlık görevlerini sürdürmektedir.

Adnan YANKIN

Yönetim Kurulu Üyesi

1955 yılında Rize'nin Ardeşen ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ardeşen'de, lise öğrenimini Erzurum'un Aşkale Lisesinde, yüksek öğrenimini Gazi Üniversitesi'nde tamamladı. 1977 yılında Ticaret Bakanlığı'nda göreve başladı. İç Ticaret Genel Müdürlüğü'nde; 1980-1997 tarihlerinde Şef, Şube Müdürü, 1997-2013 tarihlerinde şirketlerden ve ticaret sicilinden sorumlu Daire Başkanı, 2013-2014 tarihlerinde Genel Müdür Yardımcısı, 2014-2020 tarihlerinde Genel Müdür görevlerinde bulunduktan sonra 01.03.2020 tarihinde emekli oldu.

Ali ERDURMUŞ

Yönetim Kurulu Üyesi

2003 yılında Bilkent Üniversitesi İşletme bölümünden mezun oldu. 2003-2005 yılları arasında Yapı Kredi Bankası'nda Müfettiş Yardımcılığı görevinde bulundu. 2006 yılında Sermaye Piyasası Kurulu'nda göreve başladı. 2010 yılında Bilkent Üniversitesi'nde finans alanında yüksek lisans programını tamamladı. 2013-2018 yılları arasında Sermaye Piyasası Kurulu'nda Özel Büro Müdürü görevinde bulundu. 2014 yılında Washington DC'de Dünya Bankası'nda Finansal Piyasalar alanında danışmanlık yaptı. 2015 yılında Harvard Üniversitesi Kamu Yönetimi ve Uluslararası Kalkınma programında ikinci yüksek lisansını tamamladı.

John F. Kennedy School of Government'da ileri mikroekonomi, ileri makroekonomi, istatistik, ekonometri ve kalkınma politikası alanlarında asistanlık yaptı. 2018 yılında Sermaye Piyasası Kurulu Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'na atandı. Kurul'daki kariyeri boyunca; Türkiye'de sermaye piyasalarının gelişmesini teşvik etmek amacıyla yatırım araçlarının sayısını ve sermaye birikimini artırmak için çalışmalar yaptı. Çalışmaları, çeşitli sermaye korumalı fonlar ve emeklilik fonlarının yanı sıra, piyasalara uzun vadeli sermaye sağlamak için çeşitli gayrimenkul yatırım ortaklıklarının halka arzına yol açtı. 2021 yılından itibaren Kurul'da Başkan Yardımcısı olarak görevini icra eden ERDURMUŞ, 2021 yılı Haziran ayında Türkiye Ürün İhtisas Borsası'nda Yönetim Kurulu Üyeliği'ne atanmıştır.

Atila TÜRELİ

Yönetim Kurulu Üyesi

1970 yılında Konya-Ereğli'de doğdu. İlköğrenimini Ereğli Cumhuriyet İlkokulunda, orta ve lise öğrenimini Konya Anadolu Lisesinde tamamladı. 1993 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. 2008 yılında Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Avrupa Birliği Kamu Hukuku ve Entegrasyon (European Public Law and Integration Programme) yüksek lisans programını tamamladı. 1994 yılında avukatlık stajını tamamlayarak avukatlık ruhsatı alan Atila Türelî, aynı yıl Adalet Bakanlığı'nın açtığı adli yargı hakimlik sınavını kazandı ve 1995 yılında adli yargı hâkim adayı olarak atandı. Anamur Hakimliği görevindeyken, 2000 yılında İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının (İMKB) açtığı sınavı kazanarak İMKB Hukuk İşleri Müdürlüğü'nde avukat olarak göreve başladı. Halen Borsa İstanbul A.Ş. Baş Hukuk Müşaviri olarak görev yapmakta olup, Finans Teknopark A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi ve 6570 sayılı Kanun çerçevesinde kurulan İstanbul Tahkim Merkezi'nin Genel Kurul Üyesidir.

MİSYON VİZYON

Bölüm III

**Misyonumuz
ve Vizyonumuz**

Misyonumuz

Tarım müstahsilleri ve tüketicilerine sağlıklı, uygun ve gerçekçi fiyattan işlem yapılan etkin bir uluslararası elektronik platform yaratarak, gerek tarım sektörünün gerekse ülkemiz ekonomisinin istikrarlı büyümesine destek olmak.

Vizyonumuz

Tarım paydaşlarının etkin piyasa oluşumu kapsamında bir araya geldiği uluslararası sisteme entegre bir mübadele platformu olmak.

TÜRİB HAKKINDA

Bölüm IV

Türkiye Ürün İhtisas Borsası Hakkında

TÜRİB, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 53. maddesi, 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu (5300 sayılı Kanun) ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na tabi olarak faaliyette bulunmak üzere, T.C. Ticaret Bakanlığı (Bakanlık) ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) teklifi üzerine 06 Nisan 2017 tarihli ve 30030 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2017/9986 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına istinaden 08.06.2018 tarihinde kurulmuştur.

Amacı ve Faaliyet Konusu

TÜRİB'in başlıca amacı ve faaliyet konusu 5300 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde lisanslı depo işletmecilerince oluşturulan elektronik ürün senetleri (ELÜS) ile elektronik ürün senetlerine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinin ticaretinin yürütülmesini sağlamak üzere borsacılık faaliyetinde bulunmaktadır.

Türkiye Ürün İhtisas Borsası, misyon ve vizyonuna hizmet eden hedefleri çerçevesinde öncelikle spot ürün piyasasının faaliyete geçiş çalışmalarını başlatmış olup, bu çalışmalar kapsamında piyasa yapısının tasarımı, emir iletimi, takas ve saklama hizmetlerinin gerçekleştirilmesi için gerekli altyapının teminini gerçekleştirmiştir. Çalışmaların tamamlanmasını takiben gerekli faaliyet izni alınarak 26.07.2019 tarihinde ELÜS Piyasası'nın açılışı ile faaliyete geçilmiştir.

Ürün Piyasası Aracı Kurumlarının (ÜPAK) henüz faaliyete geçmediği çerçevede, alım-satım işlemlerinde emir iletimi için ilk aşamada aracısız bir sistem öngörülmüş, takas ve saklama işlemleri ise banka ve sermaye piyasası aracı kurumları vasıtası ile gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Söz konusu takas ve saklama operasyonlarıyla ilgili işlem öncesi ve sonrası süreçlerde Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. (MKK) ve İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (Takasbank) ile Borsamız arasında yapılan protokoller çerçevesinde hizmet verilmektedir.

Organize ve merkezileştirilmiş emtia piyasaları; etkin fiyat oluşumu, şeffaflıkta iyileşme, işlem maliyetlerinde düşüş, finansal sektörde ve tarımsal alanda uzmanlık birikimi gibi önemli faydalar sağlamaktadır. Derin ve likit bir spot piyasanın varlığı, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin işlem gördüğü türev piyasaların başarısı için önemli gereksinimlerden biri olup, türev piyasaların ilerlemesine ve gelişmesine de katkıda bulunmakta ve böylece ilgili sektörler için önemli bir risk yönetim aracı kazanılmış olmaktadır.

TÜRİB, merkezi yapısı ile başta tarım ürünleri olmak üzere emtiaya yönelik spot ve türev piyasaların işletimi çerçevesinde; sektör paydaşlarının ortak amaca yönelik koordinasyonunu sağlama noktasında önemli katkı sunmaktadır. Bu çerçevede, ürün tasarımı, lisanslı depoların gözetimi, aracılık sisteminin geliştirilmesi, piyasa gözetim ve denetimi ile risk ve teminat yönetimi mekanizmaları için gerekli teknik ve mevzuat altyapısının geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Borsamız, hasat dönemlerinde tarım ürünlerindeki arz fazlası nedeniyle oluşan fiyat düşüşlerinin önlenmesi ve piyasanın fiyat istikrarı içerisinde dengelenmesini sağlayarak, lisanslı depoculuğu teşvik etmektedir. Çiftçiler ürünlerini yakın çevrelerindeki sınırlı sayıda alıcıya satmak zorunda kalmamakta, çok sayıda alıcının oluşturduğu rekabetten yararlanabilmektedir.

Özellikle finansman sıkıntısı çeken küçük üreticiler için lisanslı depolara verdikleri ürünler karşılığında aldıkları ELÜSlerin teminat gösterilmesi suretiyle bankalardan finansman imkânı sağlanması, üreticilerin depolama maliyetini düşürerek, gıda güvenliğini ve depolama kalitesini artırmakta ve lisanslı depoculuğu teşvik etmektedir.

Borsamız, başta tarım ürünleri olmak üzere, emtia ticaretinin standartları belirlenmiş ürünler üzerinden güvenli ve şeffaf piyasa ortamında yapılmasını ve kaliteli üretimi teşvik ederek, ürün depolanması ile bankacılık ve sigorta sektörü bakımından yeni iş alanlarının oluşmasına katkı sağlamaktadır.

A. Genel Bilgiler

Raporun Dönemi

01 Ocak 2022 - 31 Aralık 2022

Adresi

TOBB İkiz Kuleleri C Blok Kat:19
Dumlupınar Blv. No: 252 Çankaya,
Ankara

Ticaret Unvanı

Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ş.

Telefon: +90 312 939 35 90

Fax: +90 312 939 35 56

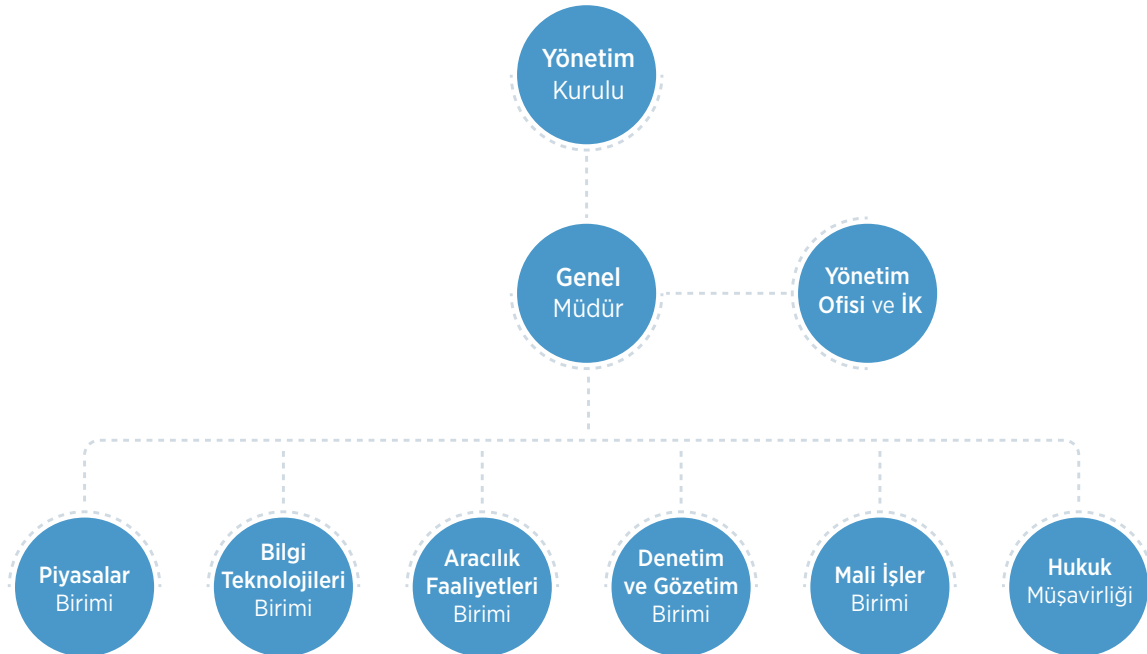
Ticaret Sicil Numarası

422656

İnternet Sitesi: www.turib.com.tr

B. Organizasyon Şeması

C. Sermaye Yapısı

Borsamızın 2022 yılı itibarıyla 50.000.000 TL olan Şirket sermayesinin tamamı ödenmiş olup, dağılımı aşağıdaki gibidir.

Ortak Ticaret Ünvanı	Pay Oranı (%)	Ödenmiş Sermaye Tutarı (TL)
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği	15,00	7.500.000
Toprak Mahsülleri Ofisi	15,00	7.500.000
Borsa İstanbul A.Ş.	15,00	7.500.000
İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.	5,00	2.500.000
Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.	5,00	2.500.000
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	3,00	1.500.000
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	3,00	1.500.000
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	3,00	1.500.000
Ankara Ticaret Borsası	1,20	600.000
Balıkesir Ticaret Borsası	1,20	600.000
Bursa Ticaret Borsası	1,20	600.000
İstanbul Ticaret Borsası	1,20	600.000
İzmir Ticaret Borsası	1,20	600.000
Konya Ticaret Borsası	1,20	600.000
Polatlı Ticaret Borsası	1,20	600.000
Adana Ticaret Borsası	0,60	300.000
Afyonkarahisar Ticaret Borsası	0,60	300.000
Aksaray Ticaret Borsası	0,60	300.000
Antalya Ticaret Borsası	0,60	300.000

Ortak Ticaret Ünvanı	Pay Oranı (%)	Ödenmiş Sermaye Tutarı (TL)
Aydın Ticaret Borsası	0,60	300.000
Bafra Ticaret Borsası	0,60	300.000
Bandırma Ticaret Borsası	0,60	300.000
Boğazlıyan Ticaret Borsası	0,60	300.000
Ceyhan Ticaret Borsası	0,60	300.000
Cihanbeyli Ticaret Borsası	0,60	300.000
Çarşamba Ticaret Borsası	0,60	300.000
Çorlu Ticaret Borsası	0,60	300.000
Çorum Ticaret Borsası	0,60	300.000
Diyarbakır Ticaret Borsası	0,60	300.000
Edirne Ticaret Borsası	0,60	300.000
Ereğli Ticaret Borsası	0,60	300.000
Erzurum Ticaret Borsası	0,60	300.000
Gemlik Ticaret Borsası	0,60	300.000
Giresun Ticaret Borsası	0,60	300.000
Hayrabolu Ticaret Borsası	0,60	130.000
Isparta Ticaret Borsası	0,60	130.000
Kahramanmaraş Ticaret Borsası	0,60	300.000
Karaman Ticaret Borsası	0,60	300.000
Karapınar Ticaret Borsası	0,60	300.000
Kayseri Ticaret Borsası	0,60	300.000

Ortak Ticaret Ünvanı	Pay Oranı (%)	Ödenmiş Sermaye Tutarı (TL)
Keşan Ticaret Borsası	0,60	300.000
Kırşehir Ticaret Borsası	0,60	300.000
Kızıltepe Ticaret Borsası	0,60	300.000
Lüleburgaz Ticaret Borsası	0,60	300.000
Malkara Ticaret Borsası	0,60	300.000
Mersin Ticaret Borsası	0,60	300.000
Mustafakemalpaşa Ticaret Borsası	0,60	300.000
Nevşehir Ticaret Borsası	0,60	300.000
Nizip Ticaret Borsası	0,60	300.000
Ordu Ticaret Borsası	0,60	300.000
Reyhanlı Ticaret Borsası	0,60	300.000
Sakarya Ticaret Borsası	0,60	300.000
Salihli Ticaret Borsası	0,60	300.000
Söke Ticaret Borsası	0,60	300.000
Şanlıurfa Ticaret Borsası	0,60	300.000
Tarsus Ticaret Borsası	0,60	300.000
Tekirdağ Ticaret Borsası	0,60	300.000
Trabzon Ticaret Borsası	0,60	300.000
Uzunköprü Ticaret Borsası	0,60	300.000
Yerköy Ticaret Borsası	0,60	300.000
Toplam	100,00	50.000.000

DEĞER STRATEJİ

Bölüm V

Değer Üretimi
ve Strateji

A. Gıda Güvenliği, Sürdürülebilirlik ve Ürün İhtisas Borsacılığı

İklim değişikliği ve 2022 yılı Şubat ayında başlayan Rusya-Ukrayna savaşı ile birlikte ortaya çıkan ticari zorluklar ve belli alanlarda durma noktasına gelen tedarik zinciri ile yükselişe geçen emtia fiyatları, dünya piyasalarında gıda arz güvenliğinin ve tarımsal emtianın sürdürülebilirliğinin önemini hiç olmadığı kadar yükseğe taşımıştır. Su-Enerji-Gıda ekosistem bağında verimlilik çerçevesinde tarım sektörü, tüm ülkeler tarafından “stratejik” olarak kabul edilmiştir.

Sürdürülebilirlik ile birlikte asgariye indirilmeye çalışılan verim kayıpları, gıda arz güvenliği ve gıda tedarigi konusuna farklı bir bakış açısı katmıştır. Bu çerçevede, tarımsal üretimde verimliliğin sağlanmasında, israfın ve firenin önlenmesinde, sürdürülebilirliğin sağlanmasında ve gıda arz güvenliğinde, üreticilerimizden sonra en kilit rollerden birine sahip olan lisanslı depoculuk ile oluşturulan ELÜS, bu alanda önde gelen enstrümanlardan biri olmaya devam etmektedir. Borsamız, tarım ürünlerinin sağlıklı koşullarda alım-satımının gerçekleştirilmesini sağlamakta ve ELÜS ekosisteminin paydaşları olan çiftçimiz, üreticimiz, sanayicimiz, tüccarımız ve yatırımcımız arasında sağlıklı ilişki tesis edilmesine aracılık etmektedir. TÜRİB, küresel ve yerel piyasanın zorlu şartlarında çiftçimizin ürünlerinin değerini doğru bulması, lisanslı depolar aracılığı ile tarımda üretimin sürdürülebilirliğinin ve gıda arz güvenliğinin sağlanması çerçevesinde, işlem platformunu kesintisiz işletmeye, yatırımcıların ihtiyacına göre sunduğu hizmetleri iyileştirmeye ve hizmetin yaygınlaştırılması için tanıtım ve eğitim faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir.

Gıda arz güvenliğine olan hassasiyetimiz, soframızda sağlıklı ve uygun fiyatlı gıdaların yer alması gayesi ile Borsamız olarak özel önem vermekte olduğumuz araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) faaliyetlerimizle sürdürülebilir tarım ekosistemini odağımıza almaya devam etmekteyiz. Bu noktada, ortaklarımız ve paydaşlarımızın da katkıları ile ülkemizin tarım sektöründeki stratejik hedeflerine hizmet verecek projelere imza atmayı amaçlamaktayız. Türkiye ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) arasında “Gıda ve Tarım Alanında FAO - Türkiye Ortaklık Programı Anlaşması” ve “FAO - Türkiye Ormancılık Ortaklık Programı Anlaşması” yapılmıştır. Bu ortaklık programlarının en önemli 3 amacı vardır.

Gıda
güvenliği

Tarımsal ve
Kırsal kalkınma

Sürdürülebilirlik

Diğer yandan, FAO-TOBB Projesi olan “Tarım-Gıda Değer Zinciri Bağlamında Küçük Ölçekli Çiftçilerin Risk Yönetimine Yönelik Seçeneklerinin Geliştirilmesi” kapsamında yapılan çalışmalara TÜRİB olarak katkı sağlanmış olup, tarım piyasasında şeffaflık, risk yönetimine yönelik enstrüman ihtiyacının karşılanması ve sözleşmeli tarımın geliştirilmesi gibi konularda yapılması gerekenler ön plana çıkmıştır.

Gıda güvenliği kapsamında lisanslı depoculuk sisteminin geliştirilmesi ve ELÜS kullanımının artırılması için mevcut destek ve teşviklerin devam etmesi; tarım sektöründe dijitalleşmenin, yeşil dönüşümün ve de genç ve kadın çiftçilerin teşvik edilmesi, gıda arz güvenliğini sağlamak amacıyla atılan önemli adımlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Cumhurbaşkanlığı Kararı ile onaylanan Orta Vadeli Programlarda yer alan politika ve tedbirler Türkiye’yi yeşil dönüşümde öncü ülkelerden biri haline getirmeyi amaçlamaktadır. Yeşil dönüşümü hızlandırmak amacıyla, Ar-Ge çalışmaları desteklenerek yeşil üretim için gerekli teknolojiler geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır. Küresel iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla, enerji ve üretim kaynaklarını verimli bir şekilde kullanan, çevre dostu üretime yönelik yatırımlar desteklenecektir. Bu çerçevede, tarım sektöründe başta enerji ve sulama olmak üzere Ar-Ge çalışmaları, yeşil dönüşümde hizmet edecektir.

Açlık, gıdaya erişim sıkıntıları ve beslenme yetersizliği ile ilgili konular dünya için her geçen gün daha büyük sorun haline gelmektedir.

Açlık, gıdaya erişim sıkıntıları ve beslenme yetersizliği ile ilgili konular dünya için her geçen gün daha büyük sorun haline gelmektedir. Covid-19 salgını ve dünyanın önde gelen tahıl ihracatçıları olan Rusya ile Ukrayna arasındaki savaşın etkileri tarımsal gıda sektöründeki kırılgan noktaları, dünya toplumlarında gıdaya ulaşım açısından yaşanan eşitsizlikleri ve dünyadaki açlık seviyesini artırarak gıdaya erişimde adaletsiz bir tablo ortaya koymuştur. 2022 Birleşmiş Milletler (BM) “Dünya Gıda Güvenliği ve Beslenmenin Durumu Raporu”na göre; 2015’ten bu yana nispeten değişmeden kalan yaygın yetersiz beslenme, 2019-2020 yılları arasında yüzde 8,0’dan yüzde 9,3’e çıkmış, 2021’de daha yavaş bir hızla artarak yüzde 10,4’e yükselmiştir. 2021 yılında 702 ile 828 milyon arasında insan açlıktan etkilenmiştir. Bu sayı, Covid-19 salgınının ortaya çıkmasından bu yana yaklaşık olarak 150 milyon kişiye ulaşmıştır (2019 ile 2020 arasında 103 milyon; 2021 yılında 46 milyon artış yaşanmıştır). 2030 yılına gelindiğinde, dünya nüfusunun yüzde 8’ine tekabül edeceği düşünülen 670 milyon insanın açlıkla yüzleşeceği tahmin edilmektedir. Dünyada 2013-2018 yılları arasında gıda-tarım sektörüne yönelik desteklerin yıllık olarak ortalama 630 milyar ABD Doları seviyesinde olduğu belirtilmektedir. Bu desteklerin büyük kısmı, ticaret ve piyasa politikaları ile mali destek yoluyla üretime veya üretim girdilerine yönelik olarak gerçekleşmektedir. Bu desteklerin daha fazla çiftçiye ulaşması yönünde atılacak adımlar, gıda güvenliği açısından önem arz etmektedir. Canlı beslenmesinde birincil önem taşıyan gıdaların efektif ve sağlıklı üretimine yönelik destekler yaygınlaştırılmalıdır. Covid-19 ve savaş güdümünde artan tüketici gıda fiyatları nedeniyle dünya üzerinde beslenmesini sağlıklı bir şekilde gerçekleştiremeyen birey sayısı 112 milyon kişi artarak 3,1 milyara ulaşmıştır. 2022 yılının ilk yarısında tahıl, gübre ve enerji fiyatlarındaki artışlar ve şiddetli iklim olayları, tedarik zincirine büyük zarar vermiştir.

FAO'ya göre, pandemi, savaş ve iklim krizinin yaşandığı bu dönemde aşağıda verilmiş olan kilit alanlarda yapılacak çalışmalar gıda güvenliği konusunda önemli rol oynayacaktır:

- Küresel insani yardım sorumluluk planı,
- Toplumun tüm kesimleri için gıdaya erişimde kapsayıcılık ve yoksullukla mücadelede sosyal destek anlayışı,
- Ticaret ve gıda güvenliği standartlarının yapılandırılması,
- Toparlanma için küçük çiftçilerin güçlendirilmesi,
- Karar verme mekanizmalarının somut verilerle desteklenmesi,
- Tarımsal sistemlerin dönüşümü.

Türkiye, bulunduğu coğrafi konum, maruz kaldığı iklim değişikliği ve nüfus yoğunluğundan dolayı her geçen yıl etkisini artıran sorunlarla baş etmek ve gıda güvenliği konusunda tedbirler almak zorundadır. Ukrayna ile Rusya arasındaki savaş, tarımsal gıda sektöründeki kırılgan noktaları, dünya nüfusunun gıdaya ulaşım açısından yaşadığı eşitsizlikleri ortaya çıkarmıştır. Dünyanın en büyük tahıl ihracatçıları olan Ukrayna ve Rusya'dan gelen akışın durmasıyla kritik bir beslenme sorunu ile karşı karşıya kalınmıştır. Türkiye öncülüğünde Ukrayna ve Rusya arasında gerçekleştirilen müzakereler sonucunda imzalanan "Tahıl Koridoru Anlaşması" ile dünya tahıla tekrar erişim kazanmıştır.

2022 yılında küresel ekonomide görülen ve 2023 yılında da devam etmesi beklenen makroekonomik eğilimler göz önünde bulundurulduğunda, tarımsal gıda sektöründe yatırım amaçlı kullanılacak finansal kaynaklar daha sınırlı duruma gelecektir. Bu süreçte, özel sektör-kamu iş birlikleri kapsamında yapılabilecek yatırımlar, tarımsal gıda açısından önemli olacaktır. Sağlam bir yönetim ile potansiyel iş birliklerinin sonucu olarak ortaya çıkan faydanın nihai alıcısının toplum ve ihtiyaç sahipleri olması sağlanacaktır.

TÜRİB'in parçası olduğu tarım, gıda ve ürün ihtisas borsacılığı ekosisteminde gelecek için atılacak adımlar önem arz etmektedir. Lisanslı depoculuk faaliyetleri kapsamında, Türkiye hububat rekoltesinin yaklaşık olarak dörtte biri, lisanslı depolarda saklanacak duruma gelmiştir. Lisanslı depoculuk; gıdanın saklanması ve arzı hususlarında önemli bir fonksiyonu yerine getirmektedir. Sonraki hasat dönemine kadar ürünü minimum israf ve fire ile sağlıklı koşullarda saklayan lisanslı depolar aracılığıyla ELÜSler oluşturulmaktadır. Lisanslı depolar, Lisanslı Depoculuk Tazmin Fonu güvencesi kapsamında depolara ürün koyan yatırımcıya karşı yükümlülüklerini yerine getirmemesinden dolayı ortaya çıkan yatırımcı zararlarını tazmin etmekle sorumludur. Hasat ettiği ürünü lisanslı depolara koyan üreticilerin, mevcut tarım ekosisteminde finansal korunmaya olan ihtiyaçlarının giderilmesine katkıda bulunan söz konusu Fon, üretimin sürekliliğinin güvencesi konumundadır. Üreticiler finansal güvenceye sahip oldukça tarımsal üretimin sağlığı ve dönüşümü sağlanacak, tarım ülkesi olan Türkiye'de tarımsal inovasyon sürekli hale gelecektir. Borsamız bünyesinde temel fonksiyonlarının yer bulduğu ELÜS sistemi ve lisanslı depoculuk faaliyetleri, karar alıcıların tarımsal üretim ve sağlıklı piyasa koşullarının oluşumunu gözlemlemesi ve faydalı karar mekanizmalarının oluşturulabilmesi için somut veriler ve analiz imkânları sunmaktadır.

B. Faaliyet Çerçevesi ve Dış Etkiler

1. Tarımsal Ürün Piyasaları

Tarımsal üretim hacminde pandemi ve kuraklık nedeniyle yaşanan düşüş, Rusya – Ukrayna savaşı sonrasında tedarik zincirindeki aksaklıklar ile birleşerek gıda fiyatlarında artışa neden olmuştur. Bununla birlikte Tahıl Koridoru Anlaşması, Ukrayna’da bulunan ürün stoklarının uluslararası piyasalara ulaştırılması için güvenli bir yol açmış; buğday, mısır, ayçiçek tohumu ve küs-pesi gibi stratejik ürünlerin uluslararası piyasalara akışıyla piyasaların rahatlamasını ve fiyatların önemli ölçüde düşmesini sağlamıştır.

Dünyadaki üretim trendine ürün özelinde bakılacak olursa, hububat pazarında dünya buğday üretimindeki artışa rağmen küresel ticaret hacminin yükselmesi, stokların azalmasına yol açmış; artışı gerçekleşen buğdayın orta-alt kalite seviyede olması yüksek kaliteli buğdayın erişilebilirliğini düşürmüştür. Dünya genelinde arpada stoklar aynı kalırken, mısır ve pirinç üretiminde önceki sezona göre düşüş yaşanmıştır. Yağlı tohum ve bitkisel yağlara bakıldığında, ayçiçeği tohumu ve dolayısıyla ayçiçeği yağı üretiminin de gerilediği, bu durumun fiyat artışlarına sebebiyet verdiği görülmektedir. Soya fasulyesi üretiminde ise artış gözlemlenmektedir.

Ülkemizde hasat sezonu, yağış rejimindeki kaymalar sebebiyle pek çok bölgemizde normaline göre yaklaşık 2-3 hafta ötelenmiştir. 2023 hasatı için 2022 yılındaki ekilişler de kaymıştır. İklim değişikliği yoğun şekilde sektörü etkilemiştir. 2023 yılının ilk yarısındaki yağışlar ürün rekoltesinde belirleyici olacaktır. 2022 yılı buğday üretimimizin geçen yıla göre %12 artışla 19,75 milyon ton, arpa üretimimizin ise geçen yıla göre %48 artışla 8,5 milyon ton olduğu Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanmıştır.

Tablo 1. Türkiye Arpa, Buğday ve Mısır Üretim Rekoltesi (Ton)

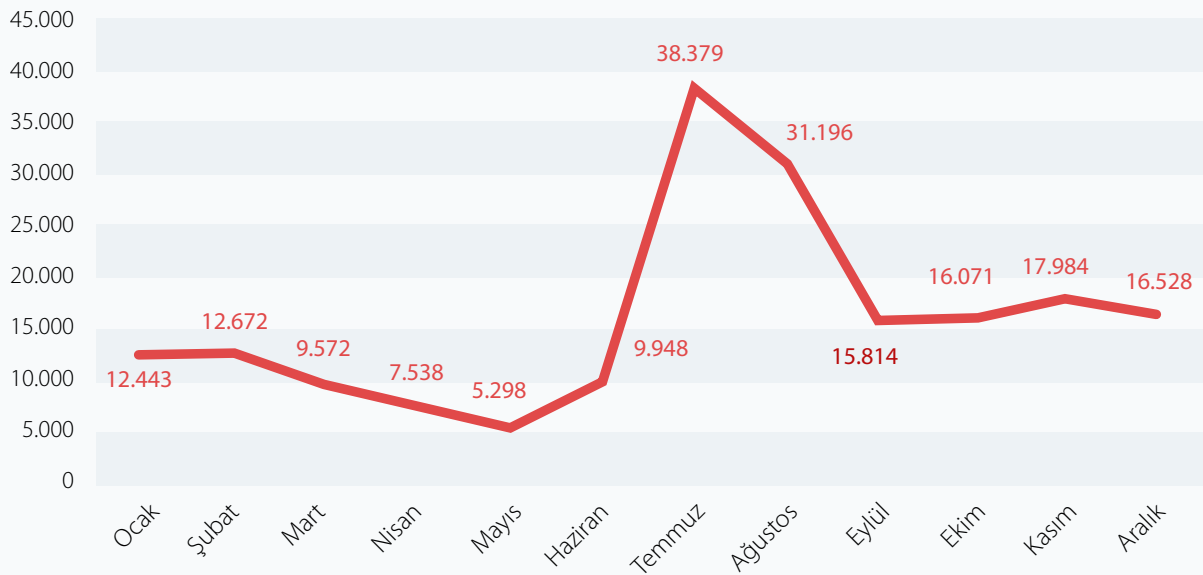
	Arpa Üretimi	Buğday Üretimi	Mısır Üretimi	Toplam
2019	7.600.000	19.000.000	6.000.000	32.600.000
2020	8.309.000	20.500.000	6.500.000	35.309.000
2021	5.750.000	17.650.000	6.750.000	30.150.000
2022	8.500.000	19.750.000	8.500.000	36.750.000

Kaynak: TÜİK

2022 yılında, TÜRİB ELÜS Piyasasında işleme açık 17 ürünün tamamında işlem gerçekleşmiştir. 2022 yılı toplam ELÜS ihracı 10,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Sağlanan etkin piyasa ortamı, lisanslı depoların kapasite gelişimini desteklemiş, ürünlerin ELÜS'e dönüştürülmek suretiyle tarım piyasalarının finansallaşmasına önemli katkı sağlamıştır.

Bakiyeli hesaplar, çiftçilerimizin özellikle hasat zamanı ürünlerini lisanslı depoya getirmesi karşılığında ELÜS ihraç etmesiyle en yüksek seviyelerine ulaşmakta olup, TÜRİB İşlem Platformunda ürünlerini hasat sonrası satışa sunmaları sonrası kademeli olarak gerilemektedir. 2022 yılında da benzer bir eğilim izlenmiş olup, arpa-buğday hasatında bakiyeli yatırımcı sayısı 38.000'in üzerine çıkmıştır. 2022 yılı sonunda 2021 yılı sonuna göre %30'un üstünde artışla 16.528'e ulaşan bakiyeli yatırımcı sayısı, yatırımcı tabanının genişlediğini göstermektedir.

Grafik 1. Bakiyeli ELÜS Hesabı Olan Yatırımcı Sayısı (2022)

Kaynak: TÜRİB

2. Faaliyet Çerçevesine Yönelik Mevzuat Altyapısı

2022 yılında Borsamızın içinde bulunduğu ekosisteme yönelik önemli mevzuat çalışmaları gerçekleştirilmiş ve uygulamaya konulmuştur. Söz konusu mevzuat oluşturma süreçlerinde aktif yer alınmış, görüş oluşturulmuş ve değişen mevzuata yönelik olarak İşlem Platformumuzda geliştirmeler yapılarak yeni hizmetler verilmeye başlanmıştır.

a. Lisanslı Depoculuk

28.06.2022 tarihli ve 31880 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile getirilen düzenlemelere özet olarak aşağıda yer verilmektedir:

Lisanslı depo teminatı

Alınacak teminat tutarı, her yıl Ocak - Haziran ve Temmuz - Aralık dönemleri için Bakanlıkça onaylanan lisanslı depo teminat tarifesi ile belirlenmeye başlanmıştır. Lisanslı depo teminat tarifesinde; Bakanlıkça belirlenen ürün veya ürün grubu bazında, ilgili dönemin başladığı aydan bir önceki ayda TÜRİB’de işlem miktarı en yüksek olan ürün tür ve sınıfının ortalama fiyatı esas alınmaktadır.

Zararın tazmini

Mevcut düzenlemede, baz alınacak ortalama fiyat için düzenleme değişikliğine gidilmiştir. Bozulan, zayı olan, nitelik kaybına uğrayan ya da fire miktarı fire tarifesinde belirlenen sınırları aşan ürünün bedeli sigorta kapsamında ödenemiyorsa, mudinin yazılı başvurusu üzerine lisanslı depo işletmesi, aynı nitelik ve miktarda ürünü başvuru tarihinden itibaren en geç yedi iş günü içinde temin ederek teslim eder ya da aynı tür ve sınıftaki ürünün, başvuru tarihinden önceki son beş işlem gününde Borsada oluşmuş fiyatlarının ağırlıklı ortalamasını alır. Eğer bu tarihlerde fiyat oluşmamış ise, başvuru tarihinden önceki son otuz gün içinde Borsada oluşmuş fiyatların ağırlıklı ortalaması esas alınmak üzere hesaplanacak bedelin %5 üzerinde tutar öder. Bu durumda, ilgili ürüne ilişkin ürün senedi iptal edilir ve ürün lisanslı depodan çıkarılır. TÜRİB’de fiyatın oluşmadığı veya Bakanlıkça gerekli görülen hallerde esas alınacak fiyat, Bakanlıkça belirlenecek usulle tespit edilir.

Tarifeler

Lisanslı depo bazında tarifelerin belirlenmesi ve yayımlanması usulünde değişikliğe gidilmiştir. Yeni yapıda; lisanslı depo ücret tarifesi Bakanlıkça onaylanarak Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanır ve yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer. Bu tarife, TÜİK tarafından açıklanan yıllık üretici fiyat endeksi ile tüketici fiyat endeksinin ortalaması oranında her yıl Ocak ayında güncellenir. Bakanlık, bu oranı yarısına kadar azaltmaya ve faaliyet konusu hububat, baklagiller ve yağlı tohumlar dışında olan lisanslı depo işletmelerinin ücret tarifelerini piyasa koşulları ile yöresel ticari ihtiyaçları dikkate alarak farklı oranda güncellemeye yetkilidir. Yeni ücret tarifesi, tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra depolanan ürünler ve yeni tarifenin yürürlüğe girmesinden önce depolanıp tarifenin yürürlük tarihinden sonra Borsada alım-satımına konu olan ürünler için geçerli olur. Bu durumda, ürünün Borsada alım-satımına konu olduğu tarihe kadar eski ücret tarifesi, bu tarihten itibaren ise yeni ücret tarifesi uygulanır.

b. Yetkili Sınıflandırıcılar

17.11.2022 tarih ve 32016 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Yetkili Sınıflandırıcıların Lisans Alma, Faaliyet ve Denetimi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile

- Hububat, baklagiller ve yağlı tohumlar için laboratuvar ve şahit numune saklama odası sıcaklığı ile tartımın dış ortamlardan etkilenmemesini sağlayacak koşullar belirlenmiştir.
- Yetkili sınıflandırıcılara ortak olabilecek kuruluşlar olan lisanslı depo işletmeleri ve ticaret borsalarına tarım satış kooperatifleri birlikleri eklenmiştir.
- Yetkili sınıflandırıcı ücret tarifesinin Bakanlık tarafından onaylandıktan sonra Bakanlık internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe gireceği, tarifenin her yıl Ocak ayında TÜİK tarafından açıklanan yıllık yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) ile tüketici fiyat endeksinin (TÜFE) ortalaması oranında güncelleneceği düzenlenmiş olup, Bakanlık, bu artış oranını yarısına kadar azaltmaya ve faaliyet konusu hububat, baklagiller ve yağlı tohumlar dışında olan yetkili sınıflandırıcıların ücret tarifelerini, piyasa koşulları ile yöresel ticari ihtiyaçları dikkate alarak farklı oranda güncellemeye yetkili kılınmıştır.
- Hububat, baklagiller ve yağlı tohumların lisanslı depodan teslim alınması esnasında ürünlerin analize tabi tutulması zorunlu hale getirilmiş olup, analize itiraz edilmeksizin ürünün depodan teslim alınması halinde ise, mudinin hatalı olduğu veya gerçeği yansıtmadığı gerekçesiyle analiz işlem sonuçlarına itiraz hakkının düşeceği kurala bağlanmıştır.
- Mudinin ürün lisanslı depodan çıkarılırken yapılan analize karşı itirazı sonuçlanmadan önce ürünü depodan teslim alması ve analiz sonucunda haklı olduğunun anlaşılması halinde, mudinin sadece her iki kalite arasındaki fiyat farkını talep edebileceği düzenlenmiştir.

c. Ürünlerin Saklama Süreleri

30.07.2022 tarihli ve 31908 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Hububat, Baklagiller ve Yağlı Tohumlar Lisanslı Depo Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” ile

- Buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale ürünlerinin, aynı cins, grup, sınıf ve derecelerde olmaları şartıyla bir önceki yıl ürünleriyle karıştırılarak depolanabilmesi,
- Lisanslı depolarda hasat döneminden itibaren azami 24 ay süreyle depolanabilen buğday, arpa, çavdar, yulaf, mısır, çeltik, pirinç, süpürgearası (sorghum), tritikale, akdarı, mercimek, nohut, fasulye, bakla, bezelye, ayçiçeği, susam, keten tohumu, soya fasulyesi, papağanıyemi/yalancı safran tohumu, kolza ve haşhaş tohumu ürünlerinin azami depolama süresinin 12 aya indirilmesi,

- 12 ay olarak belirlenen azami depolama süresinin, depolama döneminin başlangıcı 01.08.2022 tarihi ve sonrasında olan ürünler hariç, hasat dönemi 2022 yılı ve öncesi olan ürünler için 24 ay olarak uygulanması,
- Sayılan tarım ürünlerinin lisanslı depolarda azami depolama süresi, TMO'ya ait ürünler için ise 24 ay olarak uygulanmaya devam edilmesi

hususları düzenlenmiştir.

d. Fire Uygulaması

Lisanslı depolarda saklanmak üzere teslim edilen ürünlerde yaşanabilecek ürün niteliği, ürün depolama koşulları ve süresi, iklim veya bölgesel özellikler gibi etkenlere bağlı değişen orandaki kayıplar için, Bakanlık tarafından getirilen yeni düzenleme ile fire bedellerinin işlem anında lisanslı depoya ödenmesi yönündeki uygulama, Bakanlığın internet sitesinde 02.09.2022 tarihinde tarifeyi yayımlaması ile başlamıştır.

02.09.2022 tarihinden itibaren teslim edilen ve depolama süreci devam eden ürünler için Bakanlık tarafından yayımlanan “Hububat, Baklagiller ve Yağlı Tohumlar Lisanslı Depo Fire Tarifesi” temel alınarak hesaplanan fire oranlarının Borsamız ELÜS Piyasası İşlem Sistemine tanımlanması sağlanmış ve fire ücretlerinin her işlem için otomatik hesaplanması ve gecikmeksizin lisanslı depolara ödenebilmesi sağlanmıştır. Fire tutarı, Bakanlık tarafından belirlenen ve Bakanlık internet sitesinde yayımlanan esaslar dâhilinde;

$$\text{Fire Ücreti} = [(\text{Günlük Fire Katsayısı}) \times (\text{Fire Gün sayısı}) \times (\text{Ürün Miktarı}) \times (\text{Ürün Fiyatı})]$$

formülü kullanılarak hesaplanmaktadır. Fire hesabında fire gün sayısı ilgili ELÜS'ün ilk ihrac tarihinden itibaren 365 gün, fire oranı ise 365 gün için binde 3,5 olarak belirlenmiştir. TÜRİB tarafından, günlük fire ücreti hesaplanarak takas süreçlerinde satıcıdan tahsilinin yapılması ve lisanslı depo hesabına yatırılması sağlanmaktadır. ELÜS alım-satım işlemi bazında hesaplanan fire ücretinin satış bedelinden tahsil edilerek lisanslı depoya aktarımı ile lisanslı depolara teslim edilen ürünlerde doğal durumlarda yaşanabilecek fireye bağlı kayıplardaki zararın tazminine ilişkin olarak lisanslı depoculuk sistemi içerisinde çözüm üretilmiştir.

e. Destek ve Teşvikler

2022 yılı hasatı ürün alımları çerçevesinde, 05.06.2022 tarihinde TMO, Sert Ekmeklik Buğday için 6.050 TL/ton ve Arpa için 5.500 TL/Ton alım fiyatı olarak açıklanmıştır. 30.06.2022 tarihinde TMO tarafından yapılan açıklama ile iç ve dış piyasa gelişmeleri dikkate alınarak, alım fiyatlarının ton başına buğdayda 400 TL, arpada ise 200 TL artırılmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede, 30.06.2022 tarihinden önce ihrac edilen ELÜS'lere yönelik TMO alımları kapsamında geriye dönük ödemeler, Borsamız aracılığı ile gerçekleştirilmiştir.

21.07.2022 tarihli ve 31899 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5802 sayılı “Toprak Mahsulleri Ofisi Alım Primi Desteğine İlişkin Karar” ile 2022 yılında Çiftçi Kayıt Sistemi’ne kayıtlı olarak arpa ve buğday üretimi yapan, ürettikleri ürünlerini TMO’ya satan ve bu satışlarını Alım Satım Belgesi ile belgelendiren çiftçilere, buğday için kilogram başına 1 TL, arpa için kilogram başına 0,50 TL “TMO Alım Primi Desteği” ödemesi yapılması kararlaştırılmıştır.

Tablo 2. 2022 Yılı Hasatı TMO Alım Fiyatı ve Hububat Alım Primi

Ürün Cinsi	TMO Alım Fiyatı (TL/Ton)	Hububat Alım Primi (TL/Ton)
Makarnalık Buğday (2. Grup)	6.900	1.000
Sert Ekmeklik Buğday (2. Grup)	6.450	
Arpa (2. Grup)	5.700	500

Kaynak: TMO

Lisanslı depolarda saklanan tarımsal ürünlerin alım-satım işlemlerinden doğan gelirler, 2023 yılı sonuna kadar gelir vergisi (zirai faaliyetlerden doğan gelirler dâhil) ve kurumlar vergisinden muaftır. Diğer yandan, ilgili işlemler damga vergisi ve KDV’den istisna tutulmuştur. Lisanslı depoculuktan faydalanılmaması durumunda ise aşağıdaki vergiler ödenmektedir:

- Zirai gelir vergisi stopajı (%2)
- Satış kârından elde edilen gelirden gelir ve kurumlar vergisi
- KDV (ürün bazında değişen oranlarda)
- Sözleşmelerden kaynaklı damga vergisi (binde 9,48)

Sektöre yönelik kira, nakliye ve analiz teşvikleri en son 14.11.2021 tarih ve 31659 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2021/30 numaralı Lisanslı Depolarda Muhafaza Edilen Tarımsal Ürünler İçin Destekleme Ödemesi Yapılması Hakkında Tebliğ ile revize edilmiştir. Teşviklerin devam etmesi lisanslı depoculuğun ve ELÜS’ün yaygınlaşmasına, piyasanın gelişimine ve dolayısıyla gıda arz güvenliğine katkı sağlayacaktır. Söz konusu teşvikler ve avantajlı kredi imkânları tarımın sürdürülebilirliği için de önem arz etmektedir.

Tablo 3. ELÜS ve Lisanslı Depoculuğa Verilen Teşvikler (31.12.2022 tarihi itibarıyla)

Ürün	Kira Ücreti (TL/Ton/Ay)	Nakliye Ücreti (TL/Ton)	Desteklemeye Tabi Nakliye Üst Sınırı (Ton)	Analiz Ücreti (TL/Analiz)
Buğday, Arpa, Yulaf, Çavdar, Mısır, Çeltik, Pirinç	6	25	30	25
Mercimek, Nohut, Fasulye, Soya Fasulyesi	8	25	30	25
Ayçiçeği	10	25	30	25
Pamuk	25	25	30	12
Fındık	15	100	7,5	6
Antep Fıstığı	30	100	7,5	25
Kuru Kayısı, Kuru Üzüm	30	100	7,5	50
Zeytin, Zeytinyağı	15	25	30	15

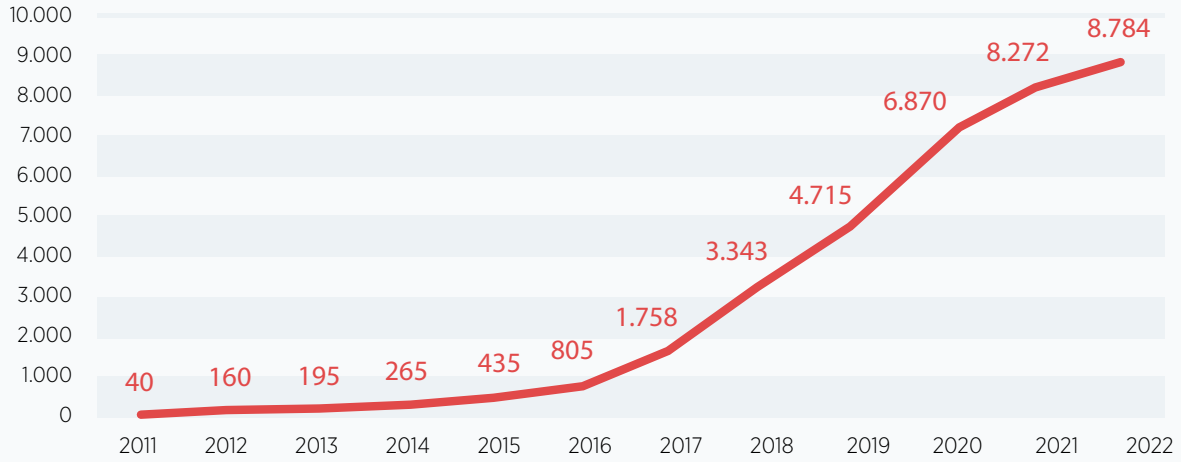
Kaynak: Lisanslı Depolarda Muhafaza Edilen Tarımsal Ürünler İçin Destekleme Ödemesi Yapılması hk. Tebliğ

Ülkemizde tarımsal ürünlerin fiyat istikrarının ve tarım ürünleri üreticilerinin refahının sağlanması amacıyla lisanslı depoculuk sisteminin geliştirilmesi yapısal hedef olarak ortaya konulmuştur. Tarım ürünlerine karşılık olarak ihraç edilen ELÜSler, TÜRİB'de alım-satıma konu olup, teminat olarak gösterilerek kredi temininde kullanılmaktadır. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince lisanslı depolar tarafından, ihraç edilen ELÜS tutarının %75'ine kadar azami 9 ay vadeli olarak faizsiz kredi verilebilmektedir.

3. Lisanslı Depoculuğun Gelişimi

2022 yılındaki mevzuat değişikliği ile hububat ve yağlı tohum ürünlerindeki azami depolama süresi TMO adına saklanan ürünler haricinde 1 yıla indirilmiştir.

TMO alım-satımlarının ELÜS Piyasası üzerinden gerçekleştirilmiş olması, Borsamız işlem miktarını önemli ölçüde (yaklaşık %70 artış ile 6,7 milyon tondan 11,4 milyon tona) yükseltmiştir. Lisanslı depo kapasitesi de yaklaşık %7 artış ile 8,3 milyon tondan 8,8 milyon tona çıkmıştır.

Grafik 2. Lisanslı Depo Kapasitesi (2022, Bin Ton)

Kaynak: TMO, Bakanlık

Lisanslı depo şube sayısı 223'den 234'e, aktif saklama kapasitesi 8,3 milyon tondan 8,8 milyon tona ve ihrac edilen ELÜS miktarı 6,9 milyon tondan 10,4 milyon tona (1,5 kat) yükselmiştir. Lisanslı depolara teslim edilen ürünler bazında Bakanlık tarafından verilen lisanslı depo kuruluş izni ve lisans kapasiteleri ürün bazında aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Tablo 4. Lisanslı Depo Adedi ve Faal Saklama Kapasiteleri

Ürün	Lisanslı Depo Bulunan İl Adedi	Lisans Kapasitesi (Bin Ton)
Hububat, Baklagiller, Yağlı Tohum	39	8.745,4
Pamuk	3	86,5
Zeytin	2	13,5
Fındık	1	11,1
Kuru Kayısı	1	1,0
Kabuklu Antep Fıstığı	1	4,0

Kaynak: TÜRİB

Lisanslı depoculuğun yaygınlaşması, ELÜS'ün bilinirliğinin artması ile depoların kapasite artışı lisanslı depolara ürün teslim eden mudi sayısındaki artışı da beraberinde getirmiş, bu gelişmeler sonucu Borsamız işlem hacmi önemli oranda artmıştır. Bunların yanı sıra, TMO alım ve satımlarının ELÜS Piyasası üzerinden gerçekleştirilmiş olması ile özellikle hububat hasat dönemlerinde yatırımcı sayısında önemli artış gözlemlenmiştir. TÜRİB'e kayıtlı yatırımcı sayısı 1,5 kat artarak 162.402'ye, işlem yapan yatırımcı sayısı 1,8 kat artarak 89.628'e yükselmiştir.

Grafik 3. TÜRİB'e Kayıtlı Yatırımcı Sayısı (2022)

Kaynak: TÜRİB

C. 2022 Yılı Faaliyetleri

1. Piyasaya Yönelik Ürün ve Hizmet Geliştirme Faaliyetlerimiz

a. Katılım Finansına Yerli Çözüm: Teverruk Piyasası Kurulması Çalışmaları

11. Kalkınma Planı'nda yer alan tedbire hizmet etmek üzere, Borsamızın ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte 2019 yılından bu yana yürüttüğü çalışmalar çerçevesinde; teverruk finansman modeli kapsamında emtia alım-satımına hizmet edecek ELÜS üzerine Teverruk Piyasasını faaliyete geçirmeye yönelik adımlar atılmıştır.

Tablo 5. 11. Kalkınma Planı 252.5 Numaralı Tedbir**Politika/Tedbir**

Tedbir 252.5.
Emtia murabahası işlemlerinin yurt içinde gerçekleştirilebilmesi için kira sertifikasına, elektronik ürün senedine veya hisse senedi portföyüne dayalı platformların oluşturulması sağlanacaktır.

Sorumlu / İş Birliği Yapılacak Kuruluşlar

Hazine ve Maliye Bakanlığı (S), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Türkiye Ürün İhtisas Borsası, Merkezi Kayıt Kuruluşu, Takasbank, Toprak Mahsulleri Ofisi, Borsa İstanbul, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri

Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler

Kurulması öngörülen piyasanın/platformun işleyişine ilişkin iş akış süreçleri ve standartlar belirlenecektir.

Katılım finansı prensiplerine uyumlu kısa vadeli fonlamanın sağlanacağı likit ve organize bir piyasa olmaması ve enstrüman azlığı sebebi ile bu prensiplere uygun likidite yönetimi katılım bankaları için önemli kısıtlar içermektedir. Bu nedenle, katılım bankalarımız teverruk finansman modeli için Londra veya Malezya emtia piyasalarında yapmış oldukları işlemler ile bu ihtiyacı karşılamaktadır. Borsamız bünyesinde tarım ürünlerine dayalı ELÜSler üzerinden yapılacak işlemlerin yurtdışında yapılan işlemlere önemli bir alternatif olması hedeflenmiştir.

Piyasa oluşturulmasına ilişkin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), MKK, TMO ve Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB) ile iş birliği yapılmış, mevzuat altyapısı çerçevesinde Bakanlık, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, SPK ve Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi ile çalışmalar yürütülmüştür.

TÜRİB bünyesinde faaliyete geçirilmesi planlanan piyasa için paydaşlar ile birlikte bugüne kadar yürütülen çalışmalar aşağıda yer almaktadır:

TKBB Danışma Kurulu tarafından hazırlanan “Teverruk Standardı” BDDK’nın 25.02.2021 tarihli ve 9430 sayılı kararı ile Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrası çerçevesinde uygun görülerek 01.03.2022 tarihi ve sonrasındaki işlemler için yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Türkiye Ürün İhtisas Borsası Aracılık Faaliyetleri ile Araçların Gözetimi ve Denetimi Hakkında Yönetmeliğinin (Aracılık Yönetmeliği) 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrası olarak “Borsa Yönetim Kurulu kararı ve Bakanlık izni ile Borsa nezdinde teverruk piyasası oluşturulabilir. Bu piyasada faaliyet gösterecek kişiler Borsa Yönetim Kurulu kararı ve Bakanlık izni ile belirlenir ve Borsa’ya üye olarak işlem yapabilir. Bu kapsamda yürütülecek faaliyetlere ilişkin usul ve esaslar Borsa Yönergesi ile düzenlenir.” hükmü eklenmiştir.

Aracılık Yönetmeliğine eklenen hüküm çerçevesinde, Bakanlık tarafından TÜRİB Teverruk Piyasasına kuruluş izni verilmiştir. Ayrıca, Bakanlık ve SPK tarafından “Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ş. Teverruk Piyasası Üyelik, İşlem ve Takas Esasları Yönergesi”ne uygunluk verilmiştir.

ELÜS Yönetmeliğinde değişiklik ve ilave düzenlemeler yapılarak, katılım bankaları dâhil Borsa üyeleri aracılığı ile yapılan işlemlerde belge ve kayıt düzeni açısından görev ve sorumluluklar eklenmiş, böylece aracılı sistemde ELÜS işlemlerinin belge ve kayıt düzeyine ilişkin 452 sıra no’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği’nin güncellenmesine dayanak oluşturulmuştur.

TÜRİB tarafından 2021 Mayıs ayında başlatılan piyasa yazılım altyapısına ilişkin çalışmalar tamamlanarak, sistem altyapısı hazır hale getirilmiş, katılım bankalarının temsilcilerinin işlem terminali eğitimleri ve sertifikasyon süreçleri tamamlanmıştır. Piyasa 01.08.2022 itibarıyla devreye alınmaya hazır hale getirilmiştir.

04.01.2023 tarihli ve 6631 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile TÜRİB nezdinde oluşturulan Teverruk Piyasasında gerçekleştirilecek işlemlerde Lisanslı Depoculuk Tazmin Fonu gelir oranlarının sıfıra indirilmesine karar verilmiştir.

Borsamızın sunacağı yeni bir faaliyet olan TÜRİB Teverruk Piyasası ile yurt dışında gerçekleştirilen finansal işlemlerin yurt içinde gerçekleşmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Böylelikle yurt içindeki finansal işlem çeşitliliğinin artacağı ve yurt dışına kaynak aktarımının önüne geçileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda, bu nitelikteki bir piyasa, teverruk işlemlerinde taraf olan diğer ülkelerdeki işlemleri de ülkemize yönlendirebilecektir.

Aynı kapsamdaki eylemlere Katılım Finans Strateji Belgesi'nde yer verilmiş olup, konu özet olarak aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 6. Katılım Finans Strateji Belgesi Eylemleri (2022-2025)

Eylem	Sorumlu	İlgili Kurum/ Kuruluş*	Açıklama
ELÜS üzerine alternatif katılım finans ürünlerinin geliştirilmesi	CBFO	SBB, HMB, BDDK, SPK, TCMB, TÜRİB, KFKB	ELÜS üzerine, tevrruk dışında, alternatif katılım finans ürünlerinin geliştirilmesine ilişkin çalışma grubu oluşturulacaktır.
ELÜS üzerine tevrruk piyasası çalışmalarının tamamlanması	BDDK	HMB, Bakanlık, TÜRİB, MKK, Takasbank, TMO, KFKB	Başka alternatifler geliştirilene kadar kullanılması düşünülen ELÜS üzerine tevrruk piyasasının oluşturulmasına ilişkin çalışmaların tamamlanması sağlanacaktır.

(*) SBB: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı; HMB: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı; TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası; KFKB: Katılım Finans Kuruluşları Birliği

b. Ürün Piyasası Aracı Kurumları ile Performanslı ELÜS Piyasasına Geçiş Çalışmaları

ELÜS Piyasasının, mevcut yazılım altyapısının artan işlem hacmi ve farklı ürün özelliklerine uygun performanslı ve esnek bir yapıda aracılı sisteme geçirilmesi amacıyla 2021 Mayıs ayında başlatılan piyasa yazılım altyapısına ilişkin "TÜRİS Projesi" çalışmalarının 2023 yılında tamamlanması ve paydaşlarla entegre testlere açılması hedeflenmektedir. Yeni sistem ile mevcutta TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri ile sınırlı olan veri yayım hizmetine, ELÜS Piyasası emir-işlem bilgilerinin de eklenmesi hedeflenmektedir.

TÜRİS Projesi ile ELÜS Piyasası ürün bazında alt pazarlara ayrılarak farklı kural setleriyle işlem görebilecektir. Bölge-il-ilçe bazında konsolide pazarlar oluşturulabilecek, asgari ve azami işlem büyüklükleri ve benzeri işlem parametreleri farklılaştırılabilecektir. Hâlihazırda sadece işlem fiyatı ve miktarının girildiği emir tipi olan limit fiyatlı emirlerin iletilmesi imkânı mevcut iken, fiyat-sız piyasa emirlerinin yanı sıra şarta bağlı emirler (emrin parçalı ya da bütün olarak eşleşmesi ya da eşleşmeyen kısmın pasife yazılması gibi yatırımcıların taleplerini karşılayacak özellikleri içeren emir tipleri) devreye alınabilecektir.

Aracılı sisteme geçiş ile risk ve teminat yönetimi çerçevesinde işlem teminatı ile garanti fonu yapıları devreye alınacaktır.

c. Tarım Piyasasında Şeffaflıkta Üst Seviye: Tarım Aydınlatma Platformu (TAP)

Borsa mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat uyarınca kamuya açıklanma ihtiyacı bulunan bildirimler ile lisanslı depoculuk ve ürün ihtisas borsacılığı sisteminin güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişini sağlamak amacıyla Borsada işlem gören tarım ürünlerine ilişkin diğer bilgi ve açıklamaların eşit koşullarda iletilmesini ve açıklanmasını sağlayan elektronik bir platform olan TAP'ın kurulması çalışmalarına başlanmıştır.

TAP Projesi kapsamında oluşturulacak aydınlatma platformu ile lisanslı depo işletmeleri, yetkili sınıflandırıcı işletmeleri, ürün piyasası aracı kurumları ve tarımsal piyasalar için önemli kurum ve kuruluşlara ilişkin güncel bilgilere tek kanaldan hızlı ulaşım, ayrıca, TAP internet sitesinden anlık veya geçmişe dönük bildirimlere erişim imkânı sağlanacaktır. Tarımsal piyasa paydaşlarının ihtiyaçları doğrultusunda bildirimlerde bulunulması gereken asgari unsurlar tanımlanarak; doğru, kaliteli, tam, anlaşılır ve ihtiyaca uygun bilgi kamuya açıklanacaktır.

Platform, gerek ulusal gerekse uluslararası sektör bilgilerinin yer aldığı bir çerçevede oluşturulacaktır. Platformun içeriğinin belirlenmesi için analizler devam etmektedir. Nihai amaç, Platformda işlem gören ürün ve/veya sözleşmelerin değerini, fiyatını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikte bilgi, olay ve gelişmeleri ilgili taraflara açıklanması ve sektörde yer alan politika yapıcıları yönlendirici, yatırımcıları bilgilendirici, tarım sektöründe bilgi birikimi ve uzmanlığı artırıcı çalışmalara yer verilmesidir.

İlgili platformun kurulmasıyla;

- Sağlıklı, adil ve gerçekçi fiyat oluşumunun en önemli parametresi olan bilginin tüm piyasa paydaşlarına eşit ve tam olarak ulaşması,
- Etkin piyasa oluşumu kapsamında tüm piyasa paydaşlarının bilgiye erişimlerinin eşit olarak sağlanması,
- Gıda ve tarım piyasasında piyasa paydaşlarının doğru, anlaşılır, tam ve güvenilir bilgiye zamanında ve düşük maliyet ile elektronik arşiv ve platform üzerinden ulaşması,
- Tarım piyasasındaki bilgi ağının etkin ve verimli kullanılması ve tarım sektöründeki paydaşların finansal okuryazarlığının artırılması,
- Gerek TÜRİB piyasaları, gerekse uluslararası piyasalardaki veriler kullanılarak oluşturulacak göstergeler, analitikler ve görsellerin platformda kullanıma sunulması,
- Paydaşların ulusal/uluslararası veri yayın kalitesinde ve standartlarında veriye erişiminin kolaylaştırılması

amaçlanmaktadır.

İlgili amaçlar ve Ar-Ge çalışmaları doğrultusunda yaratılacak kazançların;

- Bilgi asimetrisinin engellenerek piyasa paydaşları arasında tarım sektöründeki piyasalara ilişkin güven tesis edilmesi sonucunda tarımsal ürün piyasalarının finansallaşması yolu ile finansal ekosistemin gelişiminin sağlanması,
- Tarımsal ve ekonomik politikaların geliştirilmesi amacı ile gerçekleştirilecek makro analizler için bütünlüğü sağlanmış verilerin ve ilgili verilerden üretilen veri analitiklerinin tek bir platform altında toplanarak kullanıma sunulması,
- Sektörde rekabetin ve öngörülebilirliğin artmasıyla piyasa mekanizmasının daha etkin çalışarak ve sağlıklı fiyat sinyalleri oluşturularak değer zinciri boyunca kaynakların etkin kullanılması, rekabet ve etkin veri erişimi sonucunda değer zincirindeki paydaşların etkileşiminin artırılması,
- Verinin doğru, anlaşılır, tam ve güvenilir olarak kamuoyu ile paylaşılması ile kamuoyunun tarım ve gıda konusundaki farkındalığının artırılması,
- Piyasa uzmanları tarafından anahtar göstergeler ve analitikler kullanılarak oluşturulan içgörü ve öngörülerin paylaşılmasının sağlanması,
- Oyunlaştırma kapsamında verinin ve piyasanın farklı yöntemlerle anlatılması, yatırımcılarla etkileşimin artırılması

sonuçlarını üretmesi beklenmektedir.

TÜRİB'in "Tarım paydaşlarının etkin piyasa oluşumu kapsamında bir araya geldiği uluslararası sisteme entegre bir mübadele platformu olma" vizyonu ve "İşlemlerin güvenilir, etkin, yenilikçi ve uluslararası kalite standartlarında borsacılık hizmetleri sunan, uluslararası piyasalarda da tercih edilen bir borsa olma" sorumluluğu çerçevesinde; içinde bulunduğu ürün ihtisas borsacılığında ve lisanslı depoculuk sisteminde yer alan farklı uygulama, servis ve sistemler tarafından piyasayla ve tarımsal emtiayla ilgili süreçlerde üretilen yapısal, yarı yapısal ve yapısal olmayan veriler ile yurt içi ve yurt dışı tarımsal emtia üretimindeki maliyetleri ve benzer ürünlerin satış fiyat verilerinin büyük bir veri havuzunda bir araya getirilerek işlenmesi, veriler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi ve görselleştirme araçları ile görselleştirilerek "Tarım Piyasalarında 360 Derece Görünüm"ünün sağlanması; veriler üzerinde yapılacak analitiklerle piyasa ve fiyat dinamiklerinin daha iyi anlaşılması, iyileştirilmesi ve yeni hizmetlerin üretilmesi ve piyasada asimetrik bilginin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

2. Sektörel Ekosistem ve Koordinasyon Oluşturulması Faaliyetlerimiz

a. Yatırımcı Tabanının Genişletilmesi Faaliyetlerimiz

Ürün ihtisas borsacılığının sürdürülebilirliğini ve öngörülebilirliğini güçlendirmek, buna bağlı olarak ELÜS Piyasasına derinlik kazandırmak ve fiyat oluşumunu mümkün olan en adil ortamda oluşmasını sağlamak amacıyla Borsamız, tarım sektöründe yatırımcı tabanının genişletilmesine yönelik faaliyetlerini 2022 yılında da sürdürmüştür. Lisanslı depoculuk ve ELÜS sistemi ile gıdanın soframıza sağlıklı ve uygun fiyatlardan ulaşması amacıyla; ürün çeşitliliği ile piyasa katılımcılarının araştırma ve geliştirme, tanıtım ve eğitim faaliyetlerinin artırılması için çalışmalar yürütülmüştür.

Ülkemiz tarım ekosistemine fayda sağlayacak uluslararası ve yerel organizasyonlarda yer alınması çerçevesinde, önde gelen çiftçi birlikleri belirlenmiş ve çiftçiye doğrudan ulaşabilecek bilgilendirme toplantıları planlanmıştır. Tarım Kredi Kooperatifleri çalışanları ve paydaşları ile toplantılar yapılmıştır. 2022 yılında Ticaret Borsaları, Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) ve Önder Çiftçi Dernekleri ile yerinde tanıtım etkinlikleri planlanmış, ziyaretler gerçekleştirilerek görüş alışverişinde bulunulmuştur. Türkiye Yem Sanayicileri Birliği (TÜYEM), TZOB ve Çiftçi Birlikleri ile iş birliği imkânları için görüşmeler sürdürülmektedir.

Katılım sağlanan çeşitli radyo-televizyon programlarında lisanslı depolar ile stokçuluğun farkı, tarımsal emtia fiyatlarındaki artışta TÜRİB'in rolü ve etkisi ile tarım sektörü dışındaki yatırımcıların ELÜS alım-satım süreçlerinde dikkat etmeleri gereken hususlarında bilgilendirmeler yapılmıştır. Borsamız, katıldığı radyo-televizyon programları ve panel/söyleşiler ile tarımsal emtia piyasasının gelişimine ve çiftçinin bu alandaki okuryazarlığına katkıda bulunmuştur. Bu çerçevede, iklim riski, tarımda sürdürülebilirlik ve gıda güvenliği gibi günümüzde önem arz eden konular hakkında panellerde ve fuarlarda bilgi aktarımı yapılmaya devam edilmiştir.

Borsamız, enerji, gıda ve iklim krizleri, tarımın geleceği ve sürdürülebilirliği, yeni nesil tarım borsacılığı gibi konulardan oluşan etkinliklerde hem konuşmacı hem de katılımcı olarak aktif rol üstlenmiştir. Ayrıca, Borsamız tarımsal emtia ve borsa ile ilgili önemli yere sahip televizyon kanalları olan BloombergHT, AgroTV ve Ekotürk TV'de temsil edilmiş; tarımda emtia, tarımsal ürün endeksleri ve tarım dışından yatırımcılar hakkında bilgi aktarımı sağlanmıştır.

BAŞLIKLAR

- FED/Mester, Temmuz toplantısında 75 baz puanlık faiz artışından yanayım
- Eczacıbaşı İlaç, Gensenta'yı 135 milyon dolara almak için anlaştı
- AMB/Simkus: Enflasyon kötüleşirse 50 baz puan faiz artışı mümkün
- İspanya yıllık TÜFE Haziran'da yüzde 10 ile rekor seviyeye çıktı

TARIM ANALİZ TÜRİB/KIRALI: BU ŞARTLARDA ÜRÜNLERİMİZİN OLMASINI İSTEDİĞİMİZ YER LİSANSLI DEPOLAR OLMALI

Bloomberg D 1,60 ↑ %0,63 **ALARK** 34,30 ↓ %0,87 **ALBRK** 1,26 ↓ %0,79

29 Haz 12:41 VIOP 30 EUR/USD ALMANYA 10Y BITCOIN EUR/CHF DOW FUT

Bunların yanı sıra, ELÜS teminatlı kredi hacminin artmasının sağlanması için çeşitli bankalar ile iş birliği tanıtım toplantıları gerçekleştirilmiştir. Yatırımcıların Borsamızda yatırım yapabileceği ürün ve hizmet çeşitliliği ile etkinliğinin artırılması amacıyla, tarım piyasalarında hâlihazırda kullanılan ürün ve hizmetlerin etkinliğinin artırılması için adımlar atılmış; bu kapsamda, Bakanlık tarafından organize edilen sektör paydaşları ve Türk Standartları Enstitüsü'nün de katılımıyla toplantılar gerçekleştirilmiştir. Kanola ürününün sınıflandırma kriterlerinin netleştirilmesi, çay, şeker, kuru üzüm, beyaz peynir ve zeytinyağı ürünlerindeki lisanslı depoculuğun geliştirilmesi için görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Ürün ihtisas borsacılığında iyi uygulama örneği olarak, TÜRİB hakkında bilgi almak üzere Kasım ayında Moğolistan Emtia Borsası Başkanı ve Moğolistan Parlamento üyelerini de içeren heyet Borsamızı ziyaret etmiştir. Borsamızın ev sahipliği yaptığı çalıştayda iki ülke arasında tarımsal emtia ticareti hakkında bilgi alışverişinde bulunulmuştur. Borsamızın gerçekleştirmiş olduğu söz konusu çalıştay ile modern, profesyonel tarımsal emtia borsacılığı alanında karşılıklı iş birliği ve devlet teşvikleri, faizsiz ELÜS kredisi ile çiftçinin ELÜS kullanımına teşvik edilmesi, Borsamızda işlem gören ürünlerin standartların neye göre belirlendiği, uygulamada yol boyunca karşılaşılan sorunlar ve nasıl çözümlendiği, hangi paydaşlar ile sistemin kurgulandığı konularını içeren bilgi aktarımı sağlanmıştır. Karşılıklı iş birliğini güçlendirmek amacıyla Moğolistan Emtia Borsası ve TÜRİB arasında Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.

b. Borsamızın Tarım ve Finans Sistemindeki Yerini Güçlendirme Faaliyetlerimiz

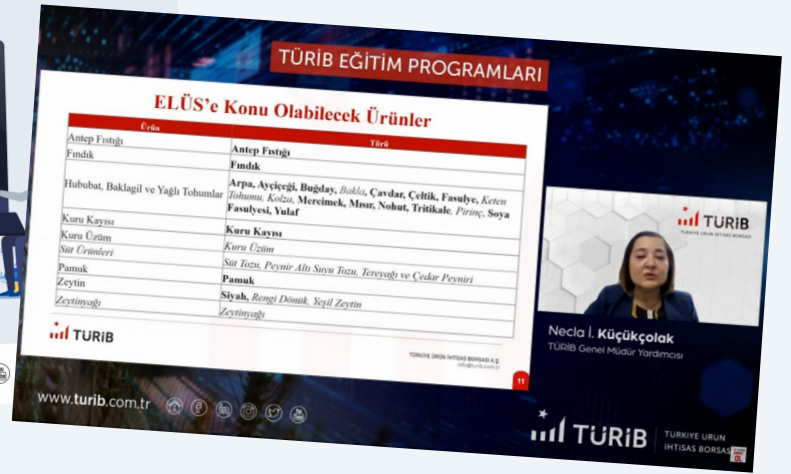
TÜRİB eğitim ve tanıtım faaliyetleri kapsamında yapılan etkinlikler 2022 yılında da devam etmiştir. 08.04.2022 tarihinde Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 40. Yıl Seminerleri kapsamında, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı öğrencilerine “Ürün İhtisas Borsacılığı: Dünya ve Türkiye Uygulamaları” konulu bir seminer verilmiştir.

TÜRİB ELÜS Piyasası konulu çevrimiçi eğitimler, 2022 yılı Mart ayından itibaren her ayın üçüncü çarşambası gerçekleştirilmiştir.

TÜRİB Online Seminerleri

TÜRİB VE
ELÜS PİYASASI

YouTube

Eğitim Programı kapsamında; “TÜRİB ne iş yapar?”, “ELÜS nedir?”, “ELÜS Piyasası nasıl işler?”, “ELÜS Piyasasında nasıl işlem yapılır?”, “ELÜS Piyasasında hangi ürünleri alıp satabilirim?” ve “Lisanslı Depoculuk Sistemi nedir?” konuları ele alınmıştır.

Eğitimlerde ortalama **30 civarı katılımcı** ile Zoom/Youtube üzerinden **10 ayda toplam 300 civarı** kişiye erişilmiştir.

ELÜS Piyasası teorik eğitim videosu **6.900 üzerinde görüntülenme** kaydetmiştir.

ELÜS İşlem Platformu eğitim videosu **3.200 üzerinde görüntülenme** kaydetmiştir.

Üniversitelerin Ziraat Fakültesi Bölümleri ve lisanslı depolar, Tarım Kredi Kooperatifi, dernek ve diğer sivil toplum kuruluşları da eğitim hakkında bilgilendirilmiştir.

2021 yılında olduğu gibi 2022 yılında da, **Yatırımcı Haftasında ve Sermaye Piyasası Kongresinde** TÜRİB olarak yer alınmış, Borsamız hakkında finans sektörü katılımcılarına paylaşımlarda bulunulmuştur.

Sübvansiyonlu ELÜS teminatlı kredilerin bilinirliğinin artırılması çerçevesinde, **Ziraat Bankası ile birlikte Ticaret Borsaları ev sahipliğinde tanıtım toplantıları** organize edilmiştir.

D.Stratejimiz ve Öncelikli Konularımız

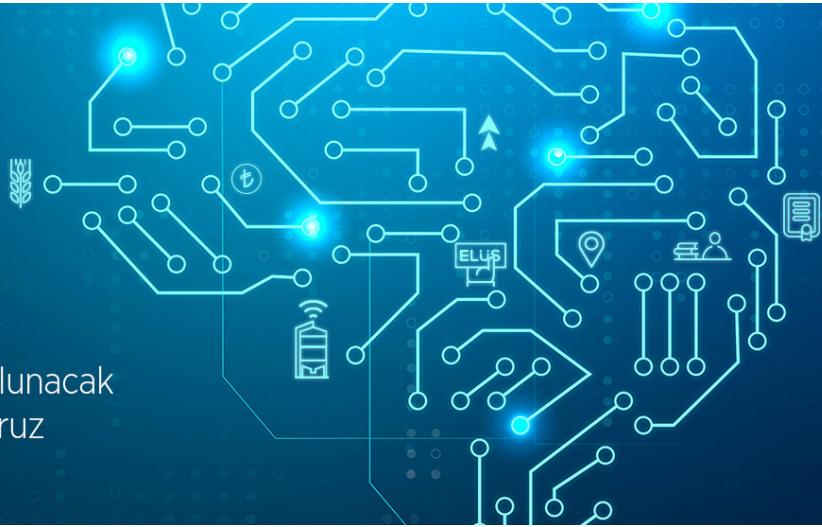
1. Borsa Ürün ve Hizmet Çeşitliliğinin ve Etkinliğinin Artırılması

ELÜSlerin güven, serbest rekabet ve istikrar içinde şeffaf ve kolay bir şekilde tek bir borsa çatısı altında işlem görebilmesini teminen 8 Haziran 2018 tarihinde kuruluşu gerçekleştirilen TÜRİB, 26 Temmuz 2019 tarihinde Bakanlıktan izin alarak faaliyete geçtiğinden bu yana tarım müstahsilleri ve tüketicilerine sağlıklı, uygun ve gerçekçi fiyattan işlem yapılan etkin bir uluslararası elektronik platform yaratarak gerek tarım sektörünün gerekse ülkemiz ekonomisinin istikrarlı büyümesine destek olma misyonu kapsamında oluşturduğu stratejiler ile hareket etmektedir.

Tarım sektörünün Fintech merkezi olarak, mevcut piyasa teknolojik altyapımızın yenilenmesi yatırımlarının yanı sıra, yeni ürün ve piyasalar geliştirmek için Ar-Ge Merkezi olarak iç kaynaklarımızla ve akademik çevrelerle çalışmalarımızı 2022 yılında da sürdürdük. Bunun yanı sıra, farklı sektörel ihtiyaçlar için fizibilite çalışmaları yaparak ve iyi uygulama olarak elektronik ürün senedi modelinin uyarlanabileceği alanlarda danışmanlık vererek, ekosisteme katkı sağlamaya devam etmekteyiz.

Ülkemizin Ar-Ge ekosistemine katkıda bulunacak
Ar-Ge niteliği yüksek projeler geliştiriyoruz

Borsa ürün ve hizmet çeşitliliğinin ve etkinliğinin artırılması amacıyla mevcut ELÜS sisteminin geliştirilmesi için altyapı yatırımlarına başlanmış, yeni bir piyasa olan katılım finansı kapsamında yürütülecek Teverruk Piyasası oluşturma çalışmaları da tamamlanmıştır. Vadeli İşlem Piyasasının kurulma çalışmalarını tamamlamak orta vadeli hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Borsamızın işlettiği piyasaların, ülkemiz tarım ve finans sistemindeki yerini güçlendirmek ve etkinliğini artırmak amacıyla ulusal etkinlikler ve organizasyonlarda yer alınmış, tarladan sofraya gıda güvenliğinin sağlanması çerçevesinde istişarelerde bulunulmuş, zirai ve finansal okuryazarlığın gelişmesine yönelik adımlar atılmıştır.

Sektörel ekosistem ve koordinasyonun oluşturulması kapsamında, lisanslı depoculuk sistemi ve ELÜS konusunda uzmanlaşmış insan kaynağı sayısının ve yetkinliğinin artırılması amacıyla 2022 yılında Mart ayından itibaren her ayın üçüncü çarşambası çevrimiçi eğitimler gerçekleştirilmiştir. Lisanslı Depoculuk Sistemini geliştirecek ve ELÜS'ün kullanımını artıracak girişimlerde bulunulması kapsamında; Ticaret Borsaları, TMO ve Ziraat Bankası ile birlikte toplanılarak görüş alışverişlerinde bulunulmuştur. Diğer taraftan, lisanslı depoculuk sisteminin uzaktan izleme, gözetim ve denetim sisteminin işlerliğinin sağlanması amacıyla proje çalışmaları devam etmektedir.

ELÜS'ün kullanım alanlarının genişletilmesi amacıyla ELÜS yatırım fonlarının işlerliği ile ELÜS teminatlı kredi hacminin artmasının sağlanması için resmi kurumlar ve tarım bankacılığı faaliyetini yürüten sektördeki bankalarla görüşmeler yapılmıştır.

2. Ürün İhtisas Borsacılığının Sürdürülebilirliğini ve Öngörülebilirliğini Güçlendirmek

a. Tarım Sektörünün İzlenebilirliği ve Öngörülebilirliği için Göstergeler Kazandırmak

Bu kapsamda, öncelikle ELÜS Piyasasına yönelik veri dağıtım kanallarının artırılması çalışmaları yürütülmüş, buna uygun servisler geliştirilmiş ve talep eden kuruluşların kullanımına hazır hale getirilmiştir. Ayrıca, Borsamızca hesaplanıp yayımlanmakta olan TÜRİB Tarımsal Ürün Endekslerinin bilinirliğinin artırılmasını teminen, Türkçe/İngilizce olarak veri dağıtım şirketlerinin yanı sıra AgroTV'de de yayımlanması için servis sağlanmış olup aynı servis, çeşitli sektör kuruluşlarının da kullanımına açılmıştır.

Tarım sektörü riskinin yönetilmesini sağlayacak yeni göstergeler oluşturma kapsamında;

17.02.2022 tarihinde, Dokuz Eylül Üniversitesi ile **“Endeks Hesaplama Yöntemleriyle TÜRİB Fiyat Endeksi Oluşturulması”** makalesi için katkı sağlanmıştır.

10.05.2022 tarihinde, **Su endeksi için araştırma sonuçları ve metodolojisi** üzerine TMO Referans Yetkili Sınıflandırıcı Birimi ile toplantı gerçekleştirilmiştir.

FAO-TOBB **“Tarım-Gıda Değer Zinciri Bağlamında Küçük Ölçekli Çiftçilerin Risk Yönetimine Yönelik Seçeneklerinin Geliştirilmesi” Projesi** kapsamında çalışmalar yürütülmüş, çalıştaylara katılmıştır.

b. Piyasa Gözetim Sisteminin İşlerliğini Artırmak

Borsamız, işlettiği piyasalardaki işlemlerin güven, serbest rekabet ve istikrar içinde gerçekleşmesini güvence altına alma sorumluluğu çerçevesinde başlıca aşağıdaki faaliyetleri yerine getirmektedir.

Piyasa gözetimi: Borsa tarafından işletilen piyasalara ilişkin olarak;

- Mevzuata aykırı işlemlerin tespit edilebilmesi amacıyla piyasalarda gerçekleştirilen işlemler ile fiyat ve miktar hareketlerinin elektronik gözetim sistemleri aracılığıyla izlenmesine ve uyarı oluşturulmasına yönelik sistemleri kurup işletmek,
- Emirlerin, işlemlerin ve pozisyonların yoğunlaşma riskini önlemek, lisanslı depo hareketlerini izlemek, işlem kurallarının, teslim yöntemlerinin ve piyasa operasyonu protokollerinin gözetimini sağlayarak şüpheli işlemleri detaylı olarak incelemek ve gerekli olması halinde inceleme sonuçlarını Bakanlığa raporlamak,
- İşlem gören ürünlerin fiyatlarını ve işlem hacimlerini etkileyebilecek haberleri izlemek ve fiyatı etkileyen temel faktörleri belirleyerek rapora bağlamak,
- Gözetim faaliyetlerine yönelik politika ve uygulama usullerini hazırlamak.

Lisanslı depolardaki ürünlerin incelenmesi ve kontrolü: Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yönetmeliği çerçevesinde, ELÜSlerin güven içinde ticaretinin ve takibinin yapılabilmesini teminen, lisanslı depolardaki ürünlerin ihraç, iptal ve diğer kayıtlarının elektronik kayıt kuruluşu olarak yetkilendirilen MKK üzerinden temin ederek izlemek ve gerekli olması halinde tutanak düzenlemek ve inceleme sonuçlarını Bakanlığa raporlamak.

Yatırımcı şikâyetleri: Borsa kayıtları ve denetim muhataplarının kayıtları üzerinden incelemeler yapmak, tarafların ifadelerini alarak, gerekli olması halinde tutanak düzenlemek ve inceleme sonuçlarını Bakanlığa raporlamak.

E. Paydaşlarımız

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, odalar ve borsalar arasındaki birlik ve dayanışmayı temin etmek, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, oda ve borsa mensuplarının meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, bunların birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere, meslek disiplinini ve ahlakını korumak; ülkenin kalkınması, ekonominin gelişmesi için gerekli çalışmaları yapmak ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nda belirtilen hizmetleri yerine getirmek amacıyla kurulan, tüzel kişiliğe sahip, kamu kurumu niteliğinde meslek üst kuruluşudur.

Ticaret Borsaları

Ticaret Borsaları, standardize edilmiş veya tiplere ayrılmış ya da numuneyle malın tümünün temsil edildiği; üretimi, tüketimi veya ithal, ihrac ve dağıtımını büyük miktarda yapılan; dayanıklı ve stoklamaya elverişli bulunan, arz ve talebi değişken olan, alım-satımı serbest rekabet şartları içinde ve önceden belirlenmiş asgari miktarlar üzerinden toptan yapıldığı organize edilmiş tarımsal ürün piyasalarıdır.

T. C. Ticaret Bakanlığı

T.C. Ticaret Bakanlığı, lisanslı depoculukla ilgili taraflara kuruluş ve faaliyet izni vermekte, sistemin daha iyi çalışması için ikincil düzenlemeler yapmakta, sistemin tüm paydaşlarını denetlemektedir. Bakanlık ayrıca 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu ile faaliyet gerçekleştirmek üzere kurulan anonim şirketlerin tescil ve ilan ettirilmesi için lisans veren üst kurumdur.

Sermaye Piyasası Kurulu

Sermaye Piyasası Kurulu, TÜRİB'in 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 53 üncü maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde kurulması esnasında, Bakanlık ile birlikte uygun görüşünü sunmuş olup uygun görüşler çerçevesinde, 27.02.2017 tarih ve 2017/9986 sayılı Bakanlar Kurulu kararı uyarınca da Borsamız kurulmuştur. Piyasa işletici ile anlaşılması, faaliyet izninin verilmesi, Ürün İhtisas Borsası'nın Kuruluş, Faaliyet, İşleyiş ve Denetim Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 4 üncü maddesi çerçevesinde yalnızca Borsanın işleyiş esaslarını düzenleyen yönergelerin yürürlük kazanması gibi hususlarda, ilgili mevzuat uyarınca, Sermaye Piyasası Kurulu'nun uygun görüşü aranmaktadır. Ayrıca, Borsamız mevzuatının büyük bir bölümünü oluşturan Yönetmelikler, Bakanlık ile birlikte Sermaye Piyasası Kurulu'nun ortak çalışması sonucunda tanzim edilmektedir.

Toprak Mahsulleri Ofisi

1938 yılında hububat ve haşhaş ürünlerinin piyasasını düzenlemek görevi ile kurulan Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, lisanslı depoculuk hizmetinin verilmesinde çeşitli yatırımları ile sistemin gelişimini destekleyen kuruluşlardandır.

Borsa İstanbul A.Ş.

Borsa İstanbul'un başlıca amacı ve faaliyet konusu; Kanun hükümleri ve ilgili mevzuat çerçevesinde, sermaye piyasası araçlarının, kambiyo ve kıymetli madenler ile kıymetli taşların ve Sermaye Piyasası Kurulunca uygun görülen diğer sözleşmelerin, belgelerin ve kıymetlerin serbest rekabet şartları altında kolay ve güvenli bir şekilde, şeffaf, etkin, rekabetçi, dürüst ve istikrarlı bir ortamda alınıp satılabilmesini sağlamak, bunlara ilişkin alım-satım emirlerini sonuçlandırarak şekilde bir araya getirmek veya bu emirlerin bir araya gelmesini kolaylaştırmak ve oluşan fiyatları tespit ve ilan etmek üzere piyasalar, pazarlar, platformlar ve sistemler ile teşkilatlanmış diğer pazar yerleri oluşturmak, kurmak ve geliştirmek, bunları ve başka borsaları veyahut borsaların piyasalarını yönetmek ve/veya işletmek ve ana sözleşmesinde yazılı olan diğer işleri yerine getirmektir.

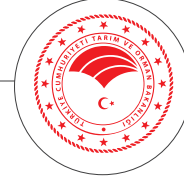
İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.

İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.'nin (Takasbank) temel amacı, ana sözleşmesi uyarınca ve ilgili mevzuat çerçevesinde, takas ve saklama hizmetleri vermek, finansal hizmetleri ve her türlü iktisadi faaliyeti gerçekleştirmek suretiyle ülkemiz piyasalarının rekabet gücünü artırmaktır. Takasbank bu amacına ulaşmak üzere, Sermaye Piyasası Mevzuatı'nın ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun kendisine izin verdiği ve imkân tanıdığı tüm faaliyetlerde bulunabilmektedir. Takasbank temel olarak, sahip olduğu 'merkezi takas' ve 'bankacılık' lisansları ile Türk sermaye piyasalarında, üyelerine, takas, merkezi karşı taraf ve bankacılık hizmetleri sunmaktadır. TÜRİB takas hizmetleri konusunda Takasbank ile sözleşme imzalamıştır.

Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.

Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. (MKK), Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kaydileştirilmesine karar verilmiş sermaye piyasası araçları için Türkiye'nin Merkezi Saklama Kuruluşu'dur. Türkiye sermaye piyasası araçları için hak sahibi bazında tam kaydileştirme modelini uygulamaktadır. TÜRİB, elektronik ürün senetlerinin alım-satımında elektronik kayıt kuruluşu olarak MKK ile sözleşme imzalamıştır.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, sistemin teşvik edilmesi amacıyla Lisanslı Depoculuk faaliyeti yapmak isteyen taraflar ile üreticiye; lisanslı depoculuk sisteminin kullanılması ve böylelikle arzın yıl boyunca dengelenmesi hedefi ile çeşitli teşvikler sunmaktadır.

Lisanslı Depo İşletmeleri

5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında, kendisine teslim edilen ürünlerin güvenli ve sağlıklı koşullarda depolanması ve korunması hizmetlerini sağlayacak yeterli tesislere sahip, Bakanlıkça kuruluş ve faaliyet izni verilen, anonim şirket şeklinde faaliyette bulunan kuruluşlardır.

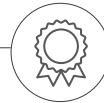
Lisanslı Depoculuk Tazmin Fonu

Lisanslı depo işleticisinin, mudilere karşı ilgili mevzuatta belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmemesinden dolayı ortaya çıkan zararların tazmin edilebilmesi amacıyla oluşturulan kuruluştur.

Yetkili Sınıflandırıcılar

5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında, Bakanlıktan lisans alarak, lisanslı depolarda depolanacak tarım ürünlerinin sınıfı ve kalitesini, mevcut standartlara göre belirleyen ve belgelendiren, gerçek ve tüzel kişilerce işletilen laboratuvarlardır.

Referans Yetkili Sınıflandırıcılar

Yetkili sınıflandırıcı lisansı almak üzere başvuruda bulunanların laboratuvarlarını inceleyen, sonrasında ise yetkili sınıflandırıcıları periyodik olarak denetleyen ve bu denetim sonuçlarını Bakanlığa raporlayan, ayrıca itiraz üzerine ürünleri analiz eden, görev alanındaki yetkili sınıflandırıcıların kalibrasyonunu, kontrol ve denetimini yürüten, Bakanlıktan lisans alan gerçek ve tüzel kişilerdir.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu uyarınca Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ELÜSlerin elden çıkarılmasından doğan kazançlar için geçerli olan gelir ve kurumlar vergisini istisna kapsamına almıştır. Aynı zamanda bu kazançlar ile ilgili stopaj istisnaları da T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığınca uygulanmaktadır. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ayrıca Elektronik Ürün Senetlerinin ticaretini özendiren çeşitli hazine teşvikleri ile piyasalarımızın geliştirilmesinde önemli paydaşlarımızdır.

2022 YILI PERFOR- MANSIMIZ

Bölüm VI

2022 Yılı
Performansımız

A. 2022 Yılı Sektör Değerlendirmesi

1. Küresel Tarım Piyasaları

Pandemiden miras kalan arz-talep dengesindeki bozulmalar, 2022'nin başlarında düzelme belirtileri göstermeye başlamıştır. Ancak 2022'nin geri kalanındaki genel görünüm; savaş, yaptırımlar, ekonomi politikaları gibi sebeplerle olumsuzla dönmüştür.

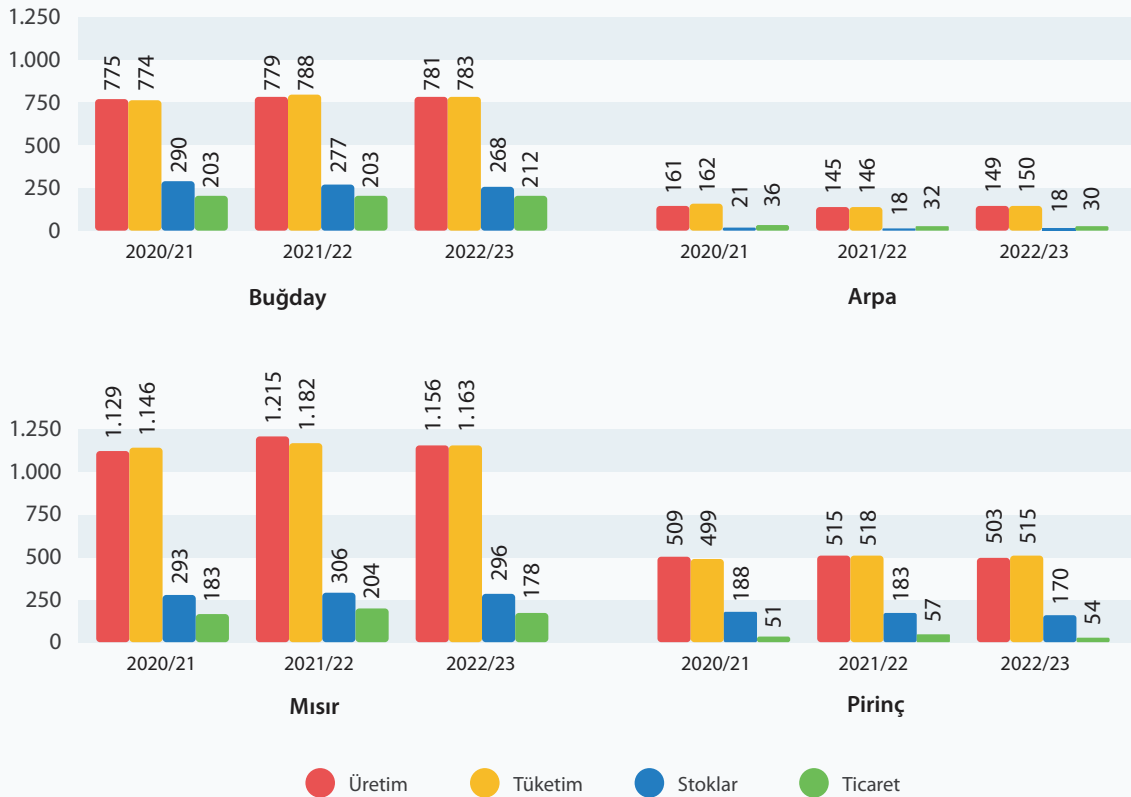
Şubat ayında Rusya-Ukrayna savaşının başlaması ile birlikte Karadeniz ticarete kapanmıştır. Tarım ürünleri ve enerji ihracatçısı önemli iki ülke olan Ukrayna ile Rusya, Temmuz ayındaki Tahıl Koridoru Anlaşması'na (Tahıl ve Yiyecek Maddelerinin Ukrayna Limanlarından Emniyetli Sevki Girişimi Belgesi) kadar piyasadan büyük oranda çekilmiştir.

Diğer yandan, enflasyon ile mücadelede başta Amerika Birleşik Devletleri Merkez Bankası (Federal Reserve-FED) olmak üzere diğer ülke merkez bankalarının ekonomiye sert müdahaleleri küresel ekonomide resesyon beklentisini artırmıştır. FED'in faiz artışlarıyla birlikte ucuz likidite dönemi tamamıyla kapanmış ve ülke ekonomileri yavaşlamıştır.

Hububat piyasaları 2022 yılını bu ekonomik ve siyasal örüntünün etkisinde tamamlamıştır. 2022 hasadı genel olarak verimli geçmiş, hububat ve yağlı tohumlar rekoltesinde önceki sezona göre iyileşmeler görülmüştür.

Hububat Piyasaları

Grafik 4. Dünya Hububat Dengesi (Milyon Ton)

Kaynak: USDA (ABD Tarım Bakanlığı)

Dünya buğday üretimi, özellikle Rusya, Kanada ve Türkiye'nin üretimlerinde önceki sezona göre gerçekleşen artışlar sayesinde 2022/23 sezonunda önceki sezonun 2 milyon ton üzerinde, 781 milyon ton seviyesindedir.

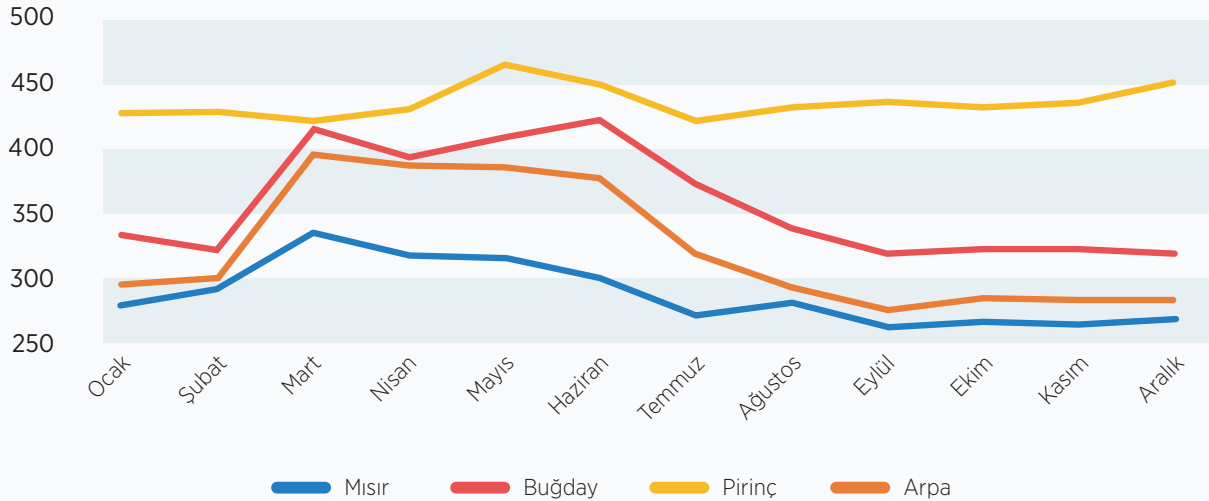
Ticaret hacmindeki artış sebebiyle ana ihracatçı ülkelerin stokları daralmış, buğday kapanış stokları da bir miktar gerilemiştir. Rusya'da 91 milyon tonluk rekor üretim gerçekleşirken Ukrayna'nın üretimi 33 milyon ton seviyesinden 20,5 milyon ton seviyesine gerilemiştir. Rusya'nın rekoltesindeki bolluğa rağmen buğday kalitesinin ağırlıklı olarak orta-alt kalite seviyesinde olması sebebiyle yüksek kaliteli buğdayın bulunurluğu azdır. Güney yarımkürede buğday hasadı hala devam etmektedir.

Arpa üretimi, olumlu hava koşulları sayesinde özellikle Rusya, Türkiye ve Kanada etkisiyle önceki sezona göre %3 oranında artmıştır. Türkiye'nin üretimindeki artış sebebiyle arpa talebi azalmış ve küresel ticaret hacmi bir miktar daralırken stoklar önceki sezonla aynı seviyede kalmıştır.

Avrupa'da ve ABD'de kurak ve aşırı sıcak iklim koşullarına ek olarak, Ukrayna'daki çatışma ortamının verimi olumsuz etkilemesinin etkisiyle dünya mısır üretimi, önceki sezonki rekor seviyeye göre %5 oranında azalışla 1,2 milyar tonun bir miktar altına gerilemiş olsa da üretim uzun yıllar ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. Kuzey yarımkürede hasat tamamlanmak üzere iken güney yarımkürede ekilişler devam etmektedir. Yemlik mısır talebindeki azalmaya bağlı olarak ticaret hacmi daralmıştır. Mısır kapanış stoklarının üretimdeki azalışa paralel olarak bir miktar gerilemesi beklenmektedir.

Dünya pirinç üretimi, Asya'daki muson yağışlarının yetersiz olması ve ürün deseninin kışlık hububata kayması sebebiyle önceki sezona göre %2 oranında azalmıştır. Pirinç üretimi son 7 sezondur ilk defa gerilemiş ve stokların üretimdeki azalış sebebiyle son 5 yılın en düşük seviyesine gerilemesi beklenmektedir.

Grafik 5. Dünya Hububat Fiyatları (FOB-\$/Ton)

Kaynak: FAO (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü)

Tarım piyasaları için 2022 oldukça çalkantılı geçmiştir. Şubat ayında başlayan Rusya-Ukrayna çatışması iki önemli hububat ve yağlı tohum ihracatçısı ülkenin neredeyse tüm tedarik hatlarının kesilmesine neden olmuştur. Dünya hububat üretiminin %7'si, ihracatının %17'si Rusya ve Ukrayna tarafından gerçekleştirilmektedir.

Ukrayna'nın ticareti kara/demiryollarına hapsedilmişken Rusya, Batı yaptırımları sebebiyle para ve ürün transferi yapamaz hale gelmiştir. Böylece Temmuz ayındaki Tahıl Koridoru Anlaşmasının imzalanmasına kadar geçen sürede Karadeniz, büyük oranda ticarete kapanmıştır.

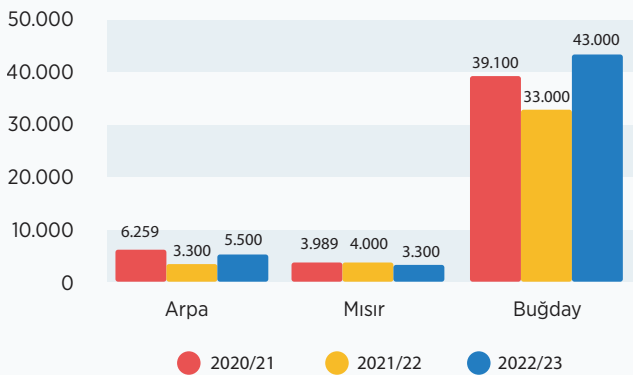
Rusya'ya Batılı devletlerce finansal, lojistik ve ticari konularda yaptırımlar uygulanmıştır. Bu yaptırımların sonucunda gübre, dizel yakıt, doğalgaz gibi emtia fiyatları rekor seviyelere ulaşmıştır.

Dünya hububat fiyatları grafiğinde görüldüğü üzere, ürün tedariği ile ilgili endişelerin başlamasının ardından hububat fiyatları Şubat ayından itibaren yükselmeye başlamıştır. Yeni sezon hasadının yapılabileceği, lojistik gibi konulardaki belirsizlikler sebebiyle uluslararası fiyatlarda Ocak-Mart 2022 döneminde %20-34 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

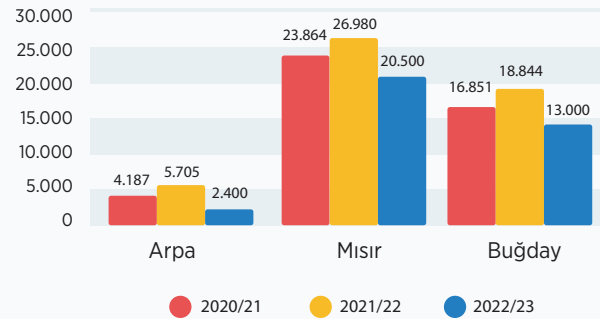
27 Temmuz 2022'de Türkiye ve BM'nin arabuluculuğunda varılan Tahıl Koridoru Anlaşması sayesinde Karadeniz'de ticaret yeniden başlamıştır. Ticaretin yeniden başlamasına rağmen Karadeniz'de gemi taşımacılığı için lojistik ve sigorta sorunları bir süre daha devam etmiştir.

Varılan anlaşmaya duyulan güvenin zaman içinde verilen garantiler sayesinde artması ile birlikte sorunlar büyük oranda çözülmüş, sevkiyatlarda tonajlar yükselmiş, rekabetçi piyasa ortamı sağlanmış, ticaret hacminin artmasıyla birlikte hububat fiyatları 2022'yi Mart ayı fiyatlarının %20-29 2021 Aralık fiyatlarının ise %4 altında tamamlamıştır.

Grafik 6. Rusya'nın Hububat İhracatı (Bin Ton)

Grafik 7. Ukrayna'nın Hububat İhracatı (Bin Ton)

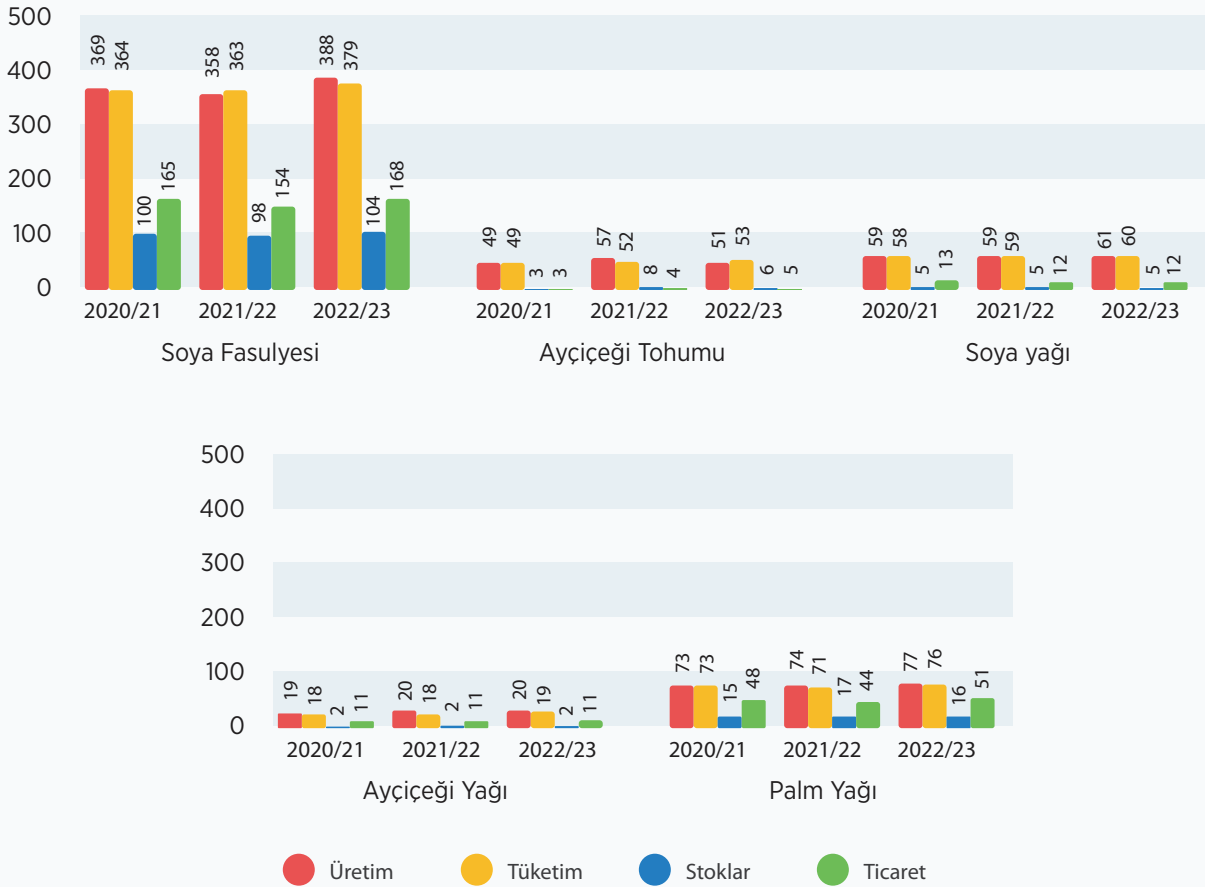
Kaynak: : USDA (ABD Tarım Bakanlığı), 2022/23 sezonu verisi öngörüldür.

Yaşanan sorunların 2021/22 sezonu ihracatına etkisi sınırlı olsa da Ukrayna'nın ihracatında 2022/23 sezonunda %35-58 oranlarını bulan bir gerilemenin gerçekleşeceği öngörülmektedir. Rusya ile ilgili görünüm ise rekor buğday üretimi ve rekabetçi ihracat fiyatları sebebiyle daha olumludur.

Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağ Piyasaları

Yağlı tohumlar ve bitkisel yağlarda 2022/23 sezonunda üretim beklentisi genel olarak olumlu olsa da 2022'ye damgasını vuran Karadeniz bölgesindeki çatışma ortamı yağlı tohumlar piyasasını da olumsuz etkilemiştir.

Grafik 8. Dünya Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Dengesi (Milyon Ton)

Kaynak: USDA (ABD Tarım Bakanlığı)

Dünya soya fasulyesi üretimi tahmini 2022/23 sezonunda, özellikle Arjantin, Brezilya ve Çin'in verimindeki ve ekiliş alanlarındaki artış sayesinde, önceki sezonun %8 üzerindedir. Rusya ve Ukrayna'nın soya fasulyesi üretimi toplamda 9,3 milyon ton gibi rekor seviyede gerçekleşmiştir. Bu sezon pandemiden etkisinden kurtulan piyasalar, Tahıl Koridorunun işlemesi ve ürün bolluğu sebebiyle bir miktar daha canlıdır.

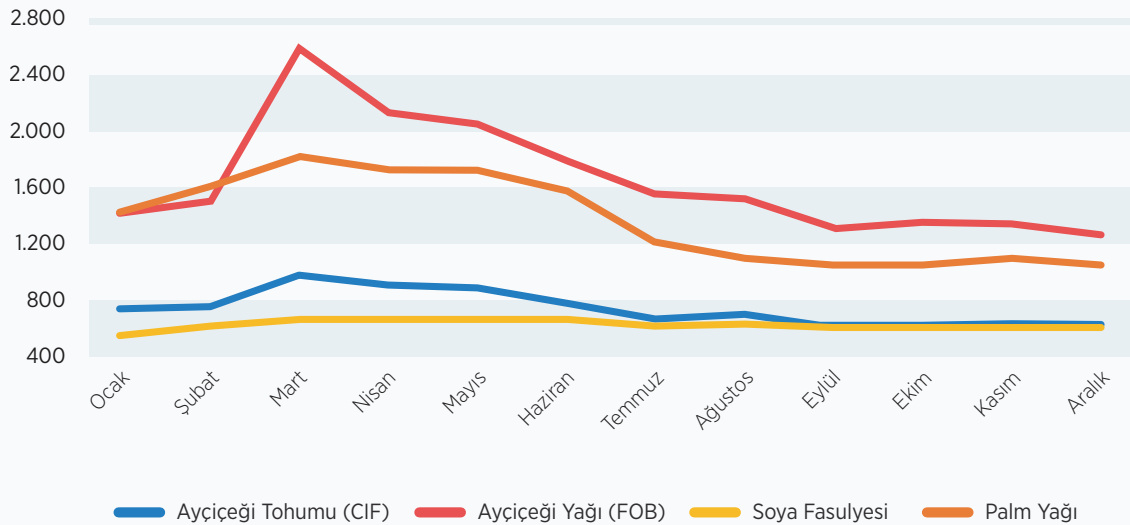
Ayçiçeği tohumu üretimi, Avrupa'daki kuraklık ile Ukrayna'daki çatışma ortamından olumsuz etkilenerek %11 gerilemiştir. Rusya-Ukrayna çatışmasından en çok etkilenen ürünlerden birisi ayçiçeği tohumu ve ayçiçeği yağıdır.

Ukrayna ile Rusya, dünya ayçiçeği tohumu üretiminin %58'ini, ihracatının %61'ini; ayçiçeği yağı üretiminin %53'ünü ve ihracatının %69'unu gerçekleştirmektedir.

Ukrayna'nın ayçiçeği tohumu üretimi 2021'deki 17,5 milyon tondan %43 azalışla 2022'de 10 milyon ton seviyesine; ayçiçeği yağı üretimi ise 4,6 milyon tondan %12 azalışla 4,1 milyon ton seviyesine gerilemiştir.

Uluslararası talebin ayçiçeğinden palm yağına kayması sebebiyle üretim bir miktar artmıştır. Ticaret hacminin de 2021/22'ye göre %16 oranında artması beklenmektedir.

Grafik 9. Dünya Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağ Fiyatları (\$/Ton)

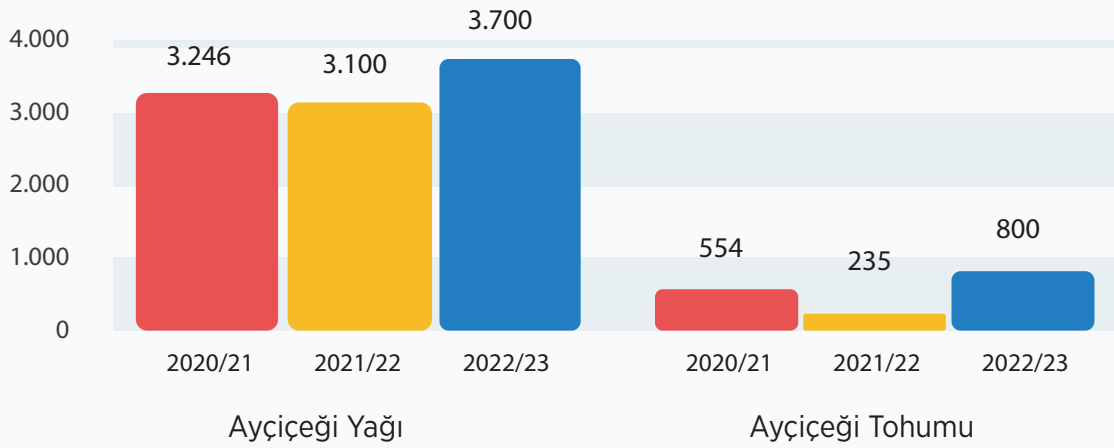
Kaynak: FAO (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü)

Ayçiçeği tohumu ve yağı piyasaları 2022'yi, Avrupa'da yaşanan kuraklık ve Rusya-Ukrayna çatışmasının etkisinde geçirmiştir. Ukrayna ve Rusya'nın dünya ayçiçeği tohumu ve yağı piyasasındaki payı düşünüldüğünde, Karadeniz'i ticarete kapatacak bir çatışmanın fiyatlar üzerindeki etkileri kaçınılmaz olmaktadır.

Aynı dönemde Avrupa'da yaşanan kuraklık sebebiyle önemli ayçiçeği üreticisi bir diğer ülke olan Romanya'da da rekolte kaybı yaşanmıştır.

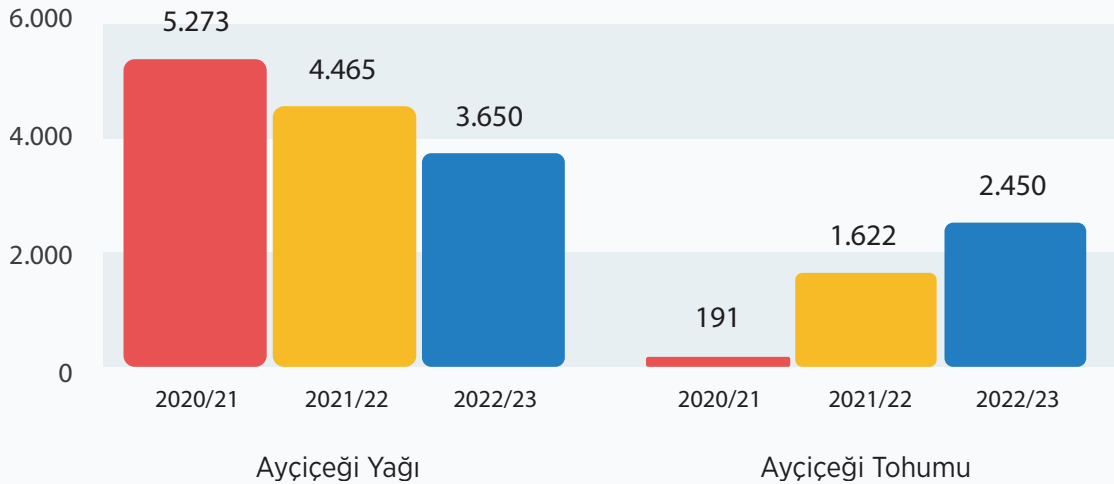
Çatışmanın başlamasının ardından Ocak-Mart döneminde ayçiçeği tohumu fiyatları %35 oranında, ayçiçeği yağı fiyatları ise %82 oranında artmıştır. Tahıl Koridoru Anlaşması'nın ardından fiyatlar gevşemiş ve 2022'yi Mart ayına göre %37-51 oranlarında gerileyerek tamamlamıştır. Aralık 2021'e göre 2022 yılı %10-14 oranlarında daha düşük bir fiyat seviyesinde kapanmıştır.

Grafik 10. Rusya'nın Ayçiçeği Tohumu ve Yağı İhracatı (Bin Ton)

Kaynak: USDA (ABD Tarım Bakanlığı), 2022/23 sezonu verisi öngörüdü.

Grafik 11. Ukrayna'nın Ayçiçeği Tohumu ve Yağı İhracatı (Bin Ton)

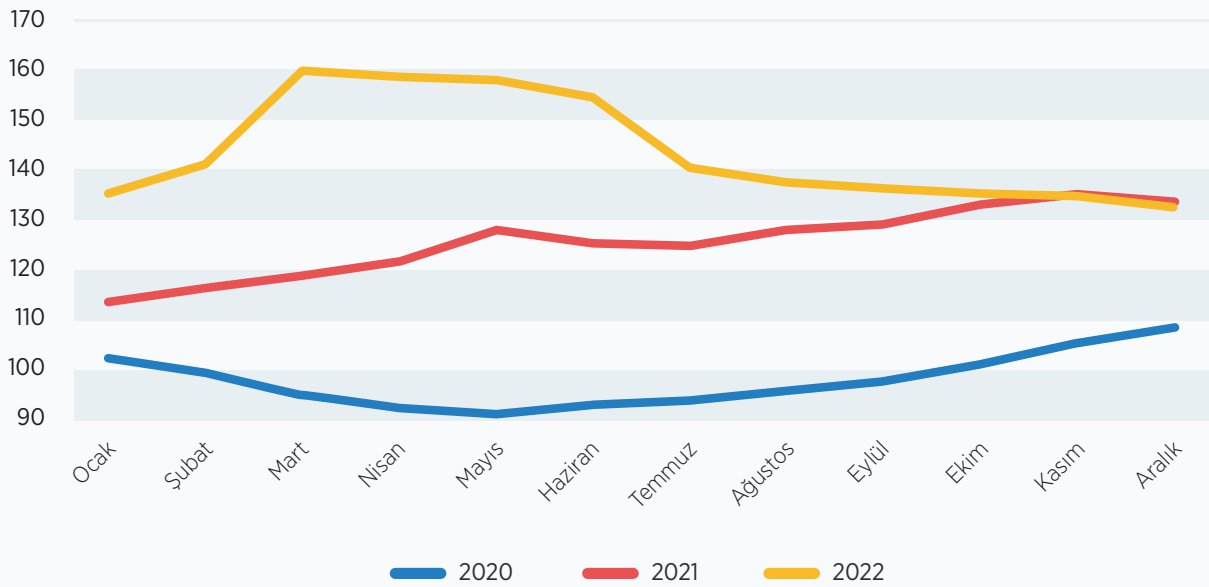

Kaynak: USDA (ABD Tarım Bakanlığı), 2022/23 sezonu verisi öngörüdü.

Karadeniz'deki ortam, Rusya ve Ukrayna'nın 2021/22 ayçiçeği yağı ihracat rakamlarına %24-58 oranlarında azalış olarak yansımıştır. 2022/23 sezonu için öngörüler daha olumludur.

Gıda Fiyatları

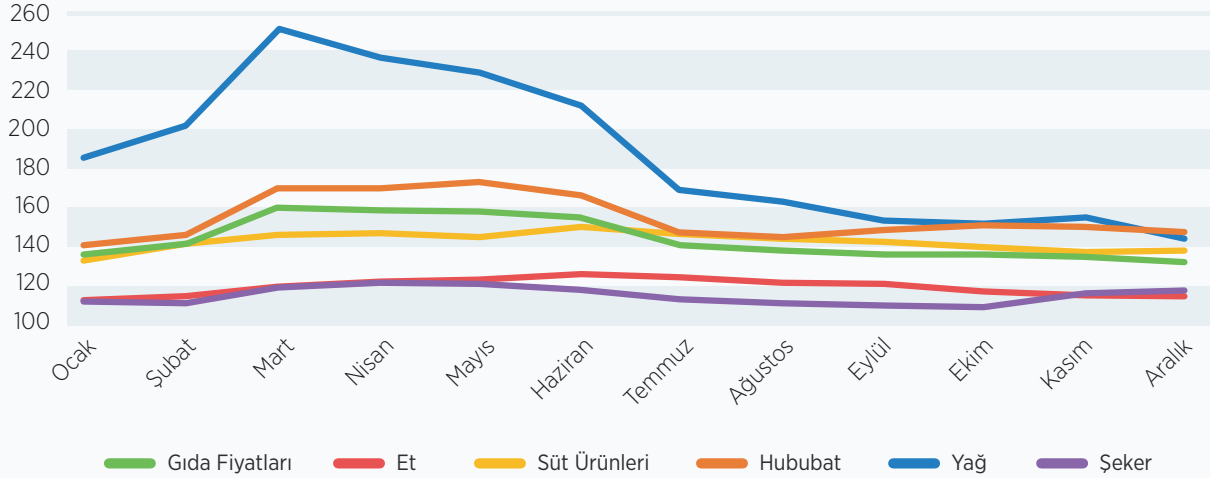
Grafik 12. Gıda Fiyatları - Önceki Yıllar Karşılaştırması - FAO Gıda Fiyatları Endeksi (2014-2016=100)

Kaynak: FAO (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü)

FAO Gıda Fiyatları Endeksi, Aralık 2022'de ortalama 132,2 puan olarak gerçekleşmiştir. Hububat, süt ürünleri ve et fiyatları endekslerinde aylık bazda düşüşler, bitkisel yağlar ve şekerdeki artışları dengelemiştir.

Ocak-Mart döneminde %18 oranında artan gıda fiyatları endeksi, Mart-Aralık döneminde %17 oranında gerilemiştir. 2022'nin ilk yarısını oldukça yüksek seviyelerde tamamlayan gıda fiyatları, seneyi Aralık 2021'e göre bir miktar daha düşük kapatmıştır.

Grafik 13. FAO Gıda Fiyatları Endeksi - Ürünler

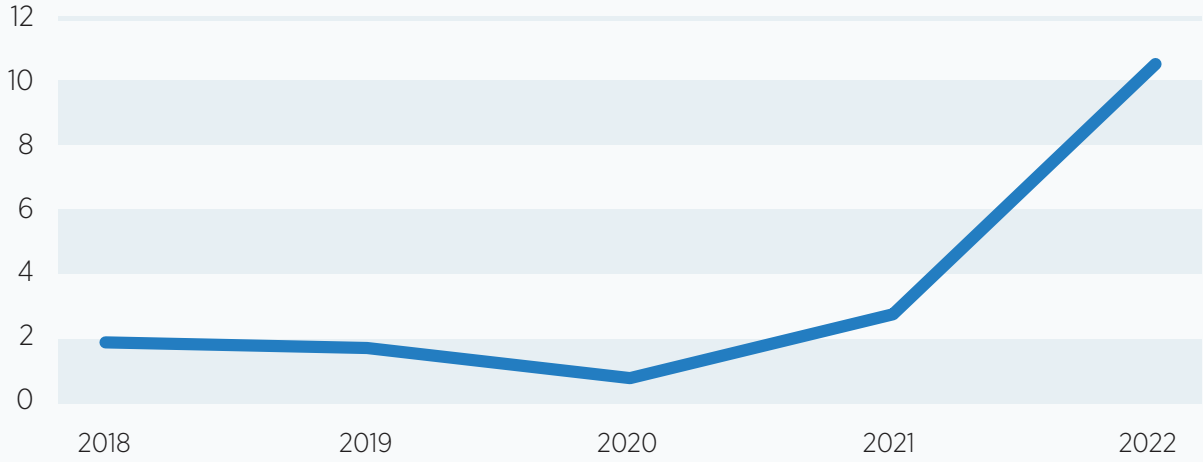
Kaynak: FAO (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü)

FAO Gıda Fiyatları Endeksi incelendiğinde, yıl içindeki en büyük fiyat dalgalanmasının bitkisel yağlarda gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Yağ fiyatları Ocak-Mart döneminde %35 oranında artarken, Temmuz itibarıyla aşağı yönlü ivmelenecek Mart-Aralık döneminde %43 oranında azalmıştır. Aralık 2022 itibarıyla yağ fiyatlarının bir önceki senenin %19 altında olduğu görülmektedir.

Endekste bir diğer büyük hareket ise hububat fiyatlarında Ocak-Mart aylarında görülen %21 oranındaki yükseliştir. Mart-Mayıs arasında yüksek seyrini koruyan hububat fiyatları Temmuz ayından itibaren hız kazanan bir ivme ile gerilemiştir. Mart-Aralık döneminde endeks %13 oranında azalsa da önceki seneye göre %5 oranında yüksek seviyeden 2022'yi kapatmıştır.

Süt ürünleri endeksi Ocak-Mart döneminde %10'luk bir sıçramanın ardından Mart-Aralık dönemini %5 oranında azalışla kapatmıştır. Endekste Temmuz ayından itibaren gerçekleşen gerilemeye rağmen endeks, Aralık ayı itibarıyla önceki senenin %7 oranında üzerindedir.

Et fiyatları endeksinde, Ocak-Mart döneminde %6 oranında artış, Mart-Aralık döneminde %5 oranında azalış gerçekleşmiştir. Aralık ayında endeks bir önceki yıla göre %2 oranında yüksek seviyede yılı kapatmıştır.

Grafik 14. OECD Ortalama Tüketici Enflasyonu (%)

Kaynak: OECD (İktisadi İş Birliği ve Gelişme Teşkilatı)

OECD tüketici fiyatları enflasyonu (Kasım ayı itibarıyla) tarihi %10,6 seviyesine yükselmiş; gıda fiyatlarında %68'e, enerji fiyatlarında %51'e ulaşan artışlar yaşanmıştır. 2008 ekonomik krizi seviyeleri yakalanmıştır.

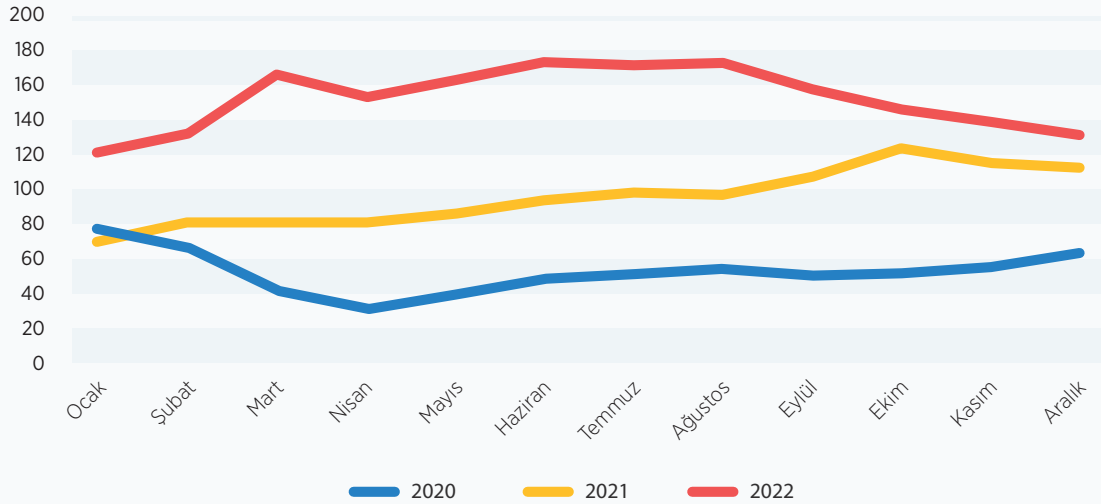
Enflasyondaki bu artışın sonucunda Merkez Bankaları sıkı para politikasına geçmiş ve özellikle tarım-gıda ürünleri fiyatlarındaki artışların önüne geçebilmek üzere devletler ticaret kotası, ihracat vergisi gibi çeşitli tedbirler alma yolunu seçmişlerdir.

Enerji fiyatları, tarım-gıda sektörünün girdi maliyetleri için belirleyici bir unsurdur. Lojistik imkânlar, gübre üretimi, tarımsal verimlilik gibi konularda enerji girdisi önemli bir maliyet kalemini oluşturmaktadır. Enerji fiyatlarındaki artışlar, arazi verimliliğini ve ürün kayıplarını artırarak özellikle küçük ölçekli işletmelerin rekabetçiliğini azaltmaktadır.

Örneğin, dizel fiyatlarındaki aşırı yükselişler makinelerin işletme maliyetini artırmakta ve özellikle küçük aile işletmelerinin makine kullanımını kesintiye uğratmaktadır. Sonuçta tarlada ürün kaybı artmakta, buna yüksek nakliye masrafları da eklenince küçük üretici, piyasada rekabetçiliğini kaybetmektedir.

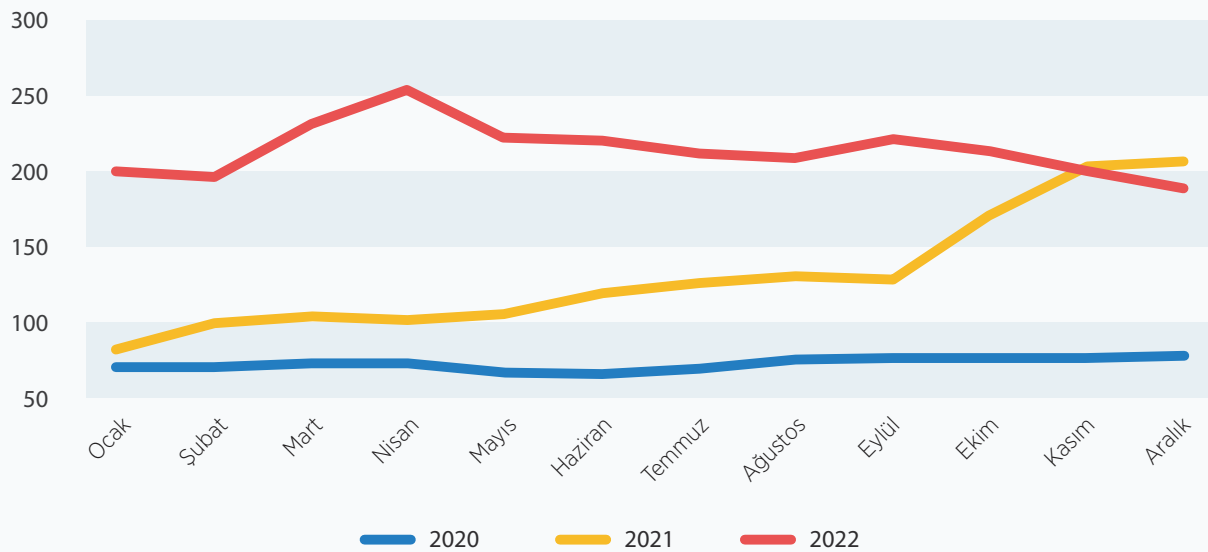
Aynı şekilde doğalgaz fiyatlarındaki artışlar gübre fiyatlarını artırmakta, sonuç olarak arazi ıslahını ve toprak verimliliğini olumsuz etkileyerek maliyetleri yükseltmektedir.

Rusya-Ukrayna çatışmasının Şubat ayında başlaması sonucu Avrupa'nın en büyük enerji tedarikçisi Rusya'ya uygulanan yaptırımların bir sonucu olarak petrol ve doğalgaz fiyatları hızla yükselmiştir.

Grafik 15. Enerji Fiyatları Endeksi (2010=100)

Kaynak: World Bank (Dünya Bankası)

Grafik incelendiğinde, 2022 yılı Mart ayı itibarıyla sıçrayan enerji fiyatlarının Ağustos ayına kadar yüksek seyrini koruduğu ve Ocak-Mart döneminde %37 oranına ulaşan artışın, Mart-Aralık döneminde %21 oranında gerilediği gözlemlenmektedir. Aralık 2022 enerji fiyatları endeksi, önceki senenin %17 oranında üzerindedir.

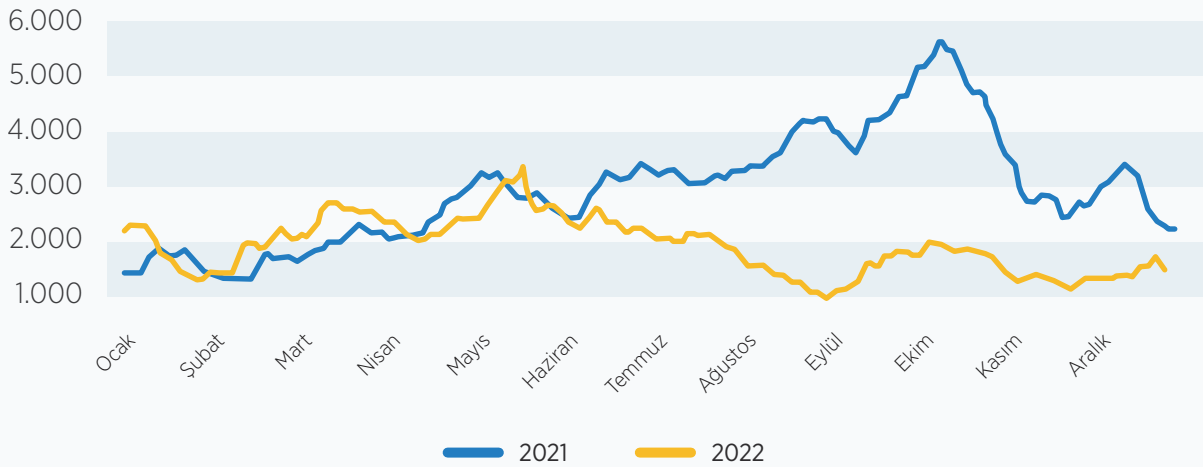
Grafik 16. Gübre Fiyatları Endeksi (2010=100)

Kaynak: World Bank (Dünya Bankası)

Yukarıda enerji fiyatlarında bahsedilen artış, gübre fiyatlarına girdi maliyeti olarak yansımıştır. Diğer yandan, önemli bir gübre ihracatçısı olan Rusya'ya uygulanan yaptırımlar ürün tedarikini zorlaştırmıştır.

Küresel gübre talebi bu süreçte karşılanamamış ve fiyatlar Ocak-Nisan döneminde %27 oranında artışla tarihi seviyelere yükselmiştir. Nisan ayından itibaren gerçekleşen %18 oranındaki gerileme sayesinde endeks, Aralık 2021'in bir miktar altında ancak yine de 189,6 puan gibi yüksek bir seviyededir. Öyle ki Ocak 2021'de gübre fiyatları endeksi 83 puan seviyelerinden işlem görmekteydi. Ocak 2021-Aralık 2022 arası dönemde fiyatlarda %229 oranında artış yaşanmıştır.

Grafik 17. Navlun Fiyatları - Baltık Kuru Yük Endeksi

Kaynak: Baltic Dry Index (Baltık Kuru Yük Endeksi)

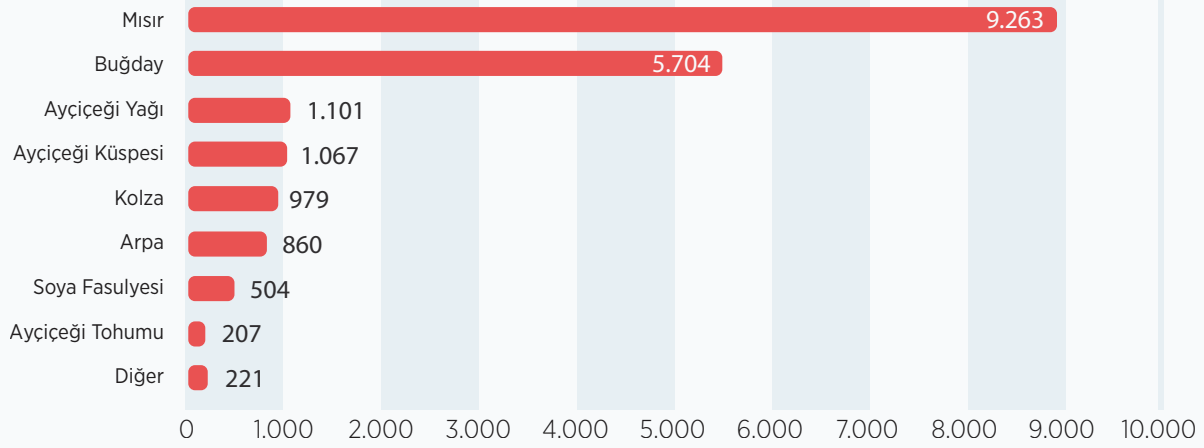
Navlun fiyatları, Covid-19 pandemisi sırasında bozulan arz-talep dengesi ve kapanmalar sebebiyle 2019-2021 döneminde rekorların yenilenmesi ile dalgalı bir seyir izlemiştir.

2021 yılının sonlarında, 2020'nin başlarında uygulanmaya başlanan pandemi tedbirleri büyük oranda son bulmuş ve navlun fiyatlarında gerilemeler gözlemlenmeye başlamıştır. Bu süreç oldukça kısa sürmüş, 24 Şubat 2022'de Rusya-Ukrayna çatışması başlamış ve bunun sonucunda ortaya; limanlarda mahsur kalmış yüzlerce gemi, yaptırımlar, lojistik sektörü için askeri riskler, sigortacılık ve seyrüsefer sorunları çıkmıştır.

Sonuçta, Ocak-Mayıs döneminde %115'leri bulan artışlar gözlemlenirken Tahıl Koridoru Anlaşması ve pandemi kaynaklı kapanmaların, Çin dâhil tüm dünyada neredeyse tamamen sonlanması sayesinde navlun fiyatları gerilemiş ve görece yatay bir seyir kazanmıştır.

Tahıl Koridoru Anlaşması

Grafik 18. Tahıl Koridorundan Sevk Edilen Ürün Deseni (1.000 Ton)

Kaynak: Birleşmiş Milletler, 5 Şubat 2023 itibarıyla

Tahıl Koridoru Anlaşması, 27 Temmuz 2022'de imzalanmış ve Eylül ayında yeniden 4 aylığına uzatılmıştır. Anlaşma kapsamında, bugüne kadar 44 ülkeye yaklaşık 19,9 milyon ton tarımsal ürünün sevkiyatı gerçekleştirilmiştir. Sevkiyatların içindeki büyük payı %47 oranında mısır ile %29 oranında buğday taşımaktadır.

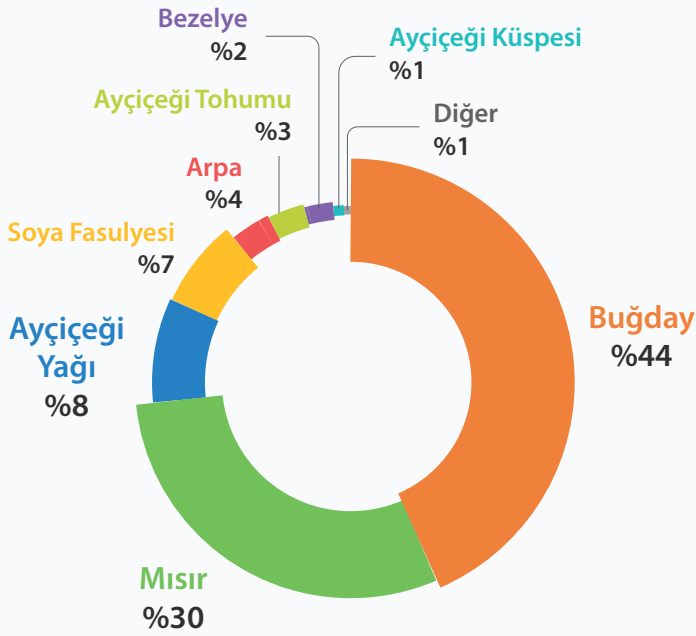
Grafik 19. Tahıl Koridoru Sevkiyatları - Destinasyonlar (1.000 Ton)

Kaynak: Birleşmiş Milletler, 5 Şubat 2023 itibarıyla

Koridordan sevkiyatı gerçekleştirilen ürünlerin varış yerleri incelendiğinde, Çin'in % 20'lik payla başta yer aldığı görülmektedir. Ardından %18 pay ile İspanya ve %11 pay ile Türkiye gelmektedir. Tahıl Koridoru Anlaşması'nın hareket noktası olan yoksul ve muhtaç ülkelerin sevkiyattaki toplam payı ise %11 ile sınırlı kalmıştır.

Grafik 20. Tahıl Koridoru Sevkiyatları - Türkiye Ürün Deseni

Kaynak: Birleşmiş Milletler, 5 Şubat 2023 itibarıyla

Grafikten de görüleceği üzere Türkiye, Ukrayna'dan tahıl koridoru vasıtasıyla ağırlıklı olarak buğday, mısır, ayçiçeği yağı, soya fasulyesi ve ayçiçeği küspesi tedarik etmiştir.

2022 yılı, tarım piyasalarında iklim riskleri, Covid-19 etkisi, Rusya-Ukrayna Savaşı, ABD-Çin-Tayvan Krizi gibi jeopolitik riskler, enerji fiyatlarındaki artış gibi sebeplerle devletlerin korumacılığı, gıda milliyetçiliği, yasaklar/sınırlamalar ile kotaların yaşanmaya devam ettiği bir yıl olmuştur.

2023 yılında, girdi ve emtia fiyatlarında "normalleşme" beklentisi hâkimdir. Küresel ekonomi için orta seviyeli bir resesyonun ilk çeyrekte etkili olması beklenmektedir. Jeo-

politik risklerin 2023'te de varlığını sürdüreceği tahmin edilmektedir. Tedarik zincirindeki kesintilerin azalacağı ve tarım piyasalarında fiyat şoklarının sınırlanacağı beklenmektedir.

2023'te, çoğu tarımsal ürünün üretiminde beklentiler genel olarak olumludur. Tarımsal emtia fiyatlarının, 2023'ün ilk altı ayında genel olarak tarihi ortalamaların üzerinde kalması beklense de yıl ilerledikçe yüksek üretim hacimlerinin fiyatları aşağı çekmeye başlayabileceği öngörülmektedir.

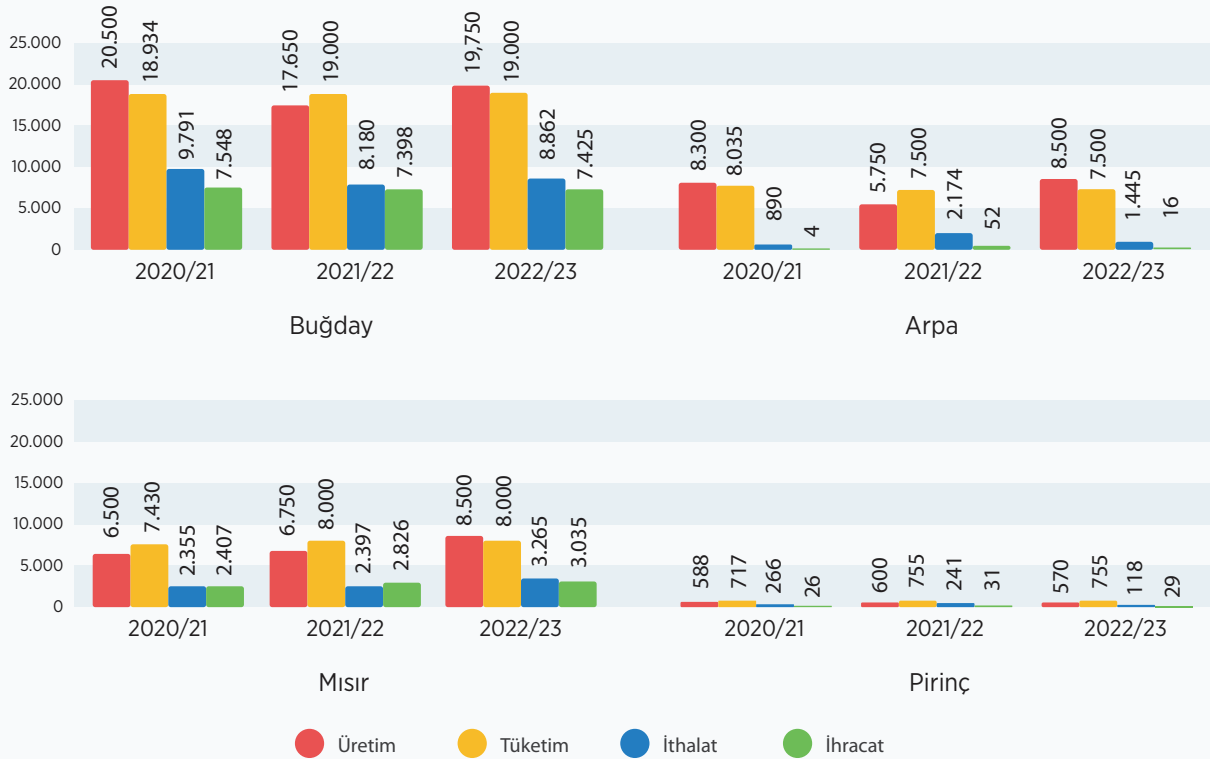
2. Türkiye Tarım Piyasaları

2022 senesinin Türkiye tarımı için rekolte açısından olumlu geçtiği söylenebilir. 2021'de düşük rekolte ve uluslararası fiyatlardaki aşırı artış sebebiyle hasat döneminde yükselmeye devam eden fiyatlar üreticileri yeni sezon ekilişleri için teşvik etmiş, hububat ve yağlı tohumlar ekim alanları genişlemiştir.

Hava koşullarının da genel olarak olumlu seyretmesi sayesinde 2022'de mısır, ayçiçeği tohumu, arpa gibi ürünlerde rekor üretim rakamları yakalanabilmektedir.

Türkiye Hububat Piyasaları

Grafik 21. Türkiye Hububat Dengesi (1.000 Ton)

Kaynak: TÜİK. Dış ticaret verileri yıllık. Buğday ve mısır mamulleri dış ticaret verileri DİR çevrim katsayıları üzerinden buğday ve mısır karşılığı olarak çevrilerak ithalat/ihracat rakamlarına dâhil edilmiştir. 2021 ve 2022 tüketim verileri tahmindir.

Buğday üretiminde ekili alanda kısmi artış gözlemlenirken daha çok verim artışı kaynaklı %12 oranında yükseliş gerçekleşmiştir. 2022'de yaklaşık 8,9 milyon tonluk ithalat gerçekleştirilmiştir. Yurt içi üretimin makarnalık buğdayda tüketimi fazlasıyla karşıladığı ancak ekmeklik buğdayda oluşan yurt içi arz açığının ithal ürünle kapatıldığı görülmüştür.

2021'de arpa fiyatları, üreticiye yüksek getiri sağladığından, 2022'de ekiliş alanları bir miktar genişlemiştir. İklim koşullarının da elverişli seyretmesi sayesinde 2021'e göre %48 oranında artı-

şa tekabül eden 8,5 milyon ton rekor üretim gerçekleşmiştir. Üretim, yurt içi talebi karşılayacak seviyededir ancak gümrük vergilerinin %0 oranında uygulanması ve ithal ürün maliyetlerinin düşük seyretmesi sebebiyle sanayici yurt içi nakliye masrafından kaçınarak stoklarını ithalat yoluyla takviye etmiştir.

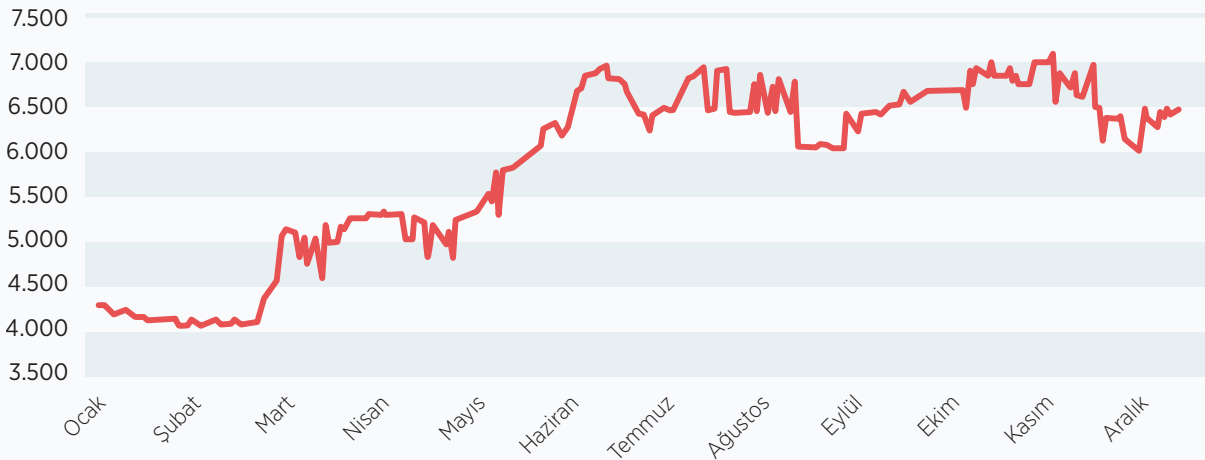
Arpada olduğu gibi mısırdaki da yüksek getiri beklentisi ile birlikte ekiliş alanları 2022’de yaklaşık %15 oranında artmıştır. Üretim %26 oranında artarak 8,5 milyon ton tarihi seviyesini yakalamıştır.

Arpa ve mısır dâhil olmak üzere yurt içinde artan lojistik maliyetleri sebebiyle limana yakın bölgelerdeki sanayici için ithalatın cazibesi artmıştır.

Pirinç üretimine uygun alanlar oldukça sınırlı olması sebebiyle üretim üzerindeki asıl belirleyici unsur ürün desenindeki kayma, iklim koşulları ve tercih edilen çeşittir. Çeltik alanının kısmen ayçiçeğine kayması sebebiyle üretim bu sezon %5 oranında azalmıştır. Uzun yıllar ortalamasına baktığımızda ülkemiz çeltik ekilişinde potansiyel arazi kullanımı maksimuma yaklaşmıştır.

Yurt içi hububat fiyatları yüksek rekolte beklentisi ve olumlu hava koşulları nedeniyle 2022’nin başlarında genel olarak düşük bir seyir izlemiştir. Ancak Şubat ayında başlayan Rusya-Ukrayna çatışması ve döviz kurundaki hareketlilik sebebiyle ithal ürün maliyetleri hızla yükselmiştir. Yurt içi fiyatlar da genel olarak, ithal maliyetlerindeki artışı takip etmiştir.

Grafik 22. TÜRİB Ekmeklik Buğday Fiyatları (TL/Ton)

Kaynak: TÜRİB

Yurt içi Ekmeklik Buğday Piyasaları, 2022’ye iyi bir rekolte beklentisi ile girmiştir. 2022 başlarında düşük seyreden fiyatlar, Şubat ayında başlayan Ukrayna-Rusya çatışması ile Türk lirasındaki değer kaybı sebebiyle yükselmiş ve TMO’nun alım fiyatlarının açıklandığı Haziran ayına kadar yükseliş eğilimini korumuştur.

Bu sezon, ilk defa TMO tarafından prim uygulamalı alım yöntemi uygulanmış, ürününü TMO'ya satanlara Tarım ve Orman Bakanlığınca ton başına fiyat farkı ödenmiştir. Bu uygulamanın etkisiyle çiftçi, ürününü ağırlıklı olarak TMO'ya satmıştır.

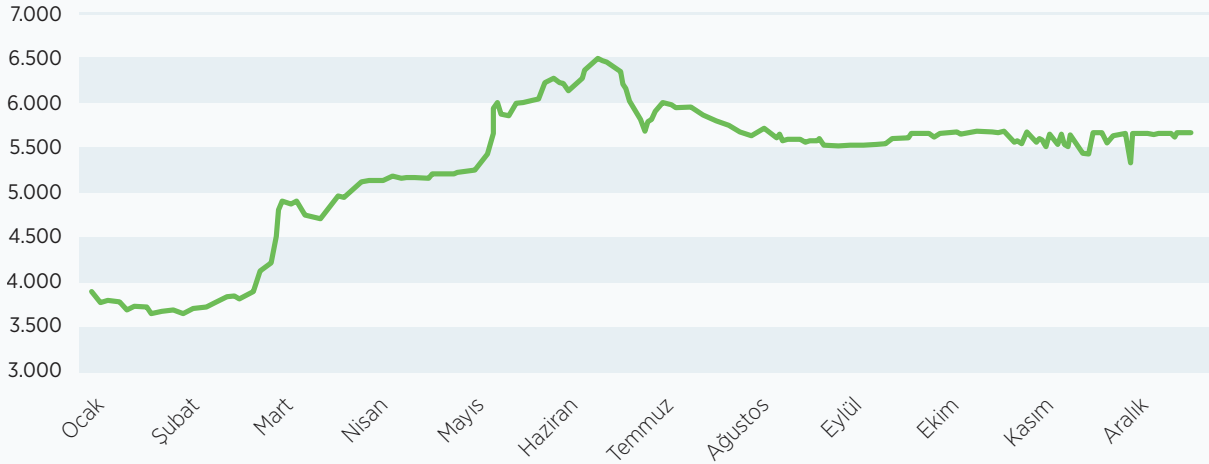
TMO alım fiyatlarının açıklanması ile yataylık kazanan fiyatlar Temmuz ayındaki Tahıl Koridoru Anlaşması'nın ardından bir miktar gerilemiştir. Temmuz ayında 6.950 TL/ton seviyelerine ulaşan ekmeklik buğday fiyatları, piyasa regülasyonu ile Aralık ayında 6.400-6.500 TL/ton seviyesinden işlem görmüştür. Un regülasyonu kapsamında, TMO tarafından un sanayicisine aylık fiili tüketiminin %60'ına kadar %30 indirimli buğday tahsisi yapılmıştır.

Grafik 23. TÜRİB Arpa Fiyatları (TL/Ton)

Kaynak: TÜRİB

Arpa fiyatları, yeni yıla buğdayda olduğu gibi yüksek reelte etkisi ile bir miktar düşüşle başlamıştır. Kur artışı ve çatışma ortamının etkisiyle Mart ayından itibaren hızla yükselen arpa fiyatları, TMO'nun alım fiyatlarının açıklanması ve Karadeniz'den ürün tedarikinin başlaması ile birlikte yatay seyre dönmüştür. Cazip ithal maliyetleri sebebiyle yurt içi ürüne olan talep zayıftır. İkame ürün olarak fiyat cazibesi ve reelte etkisiyle sektör mısır kullanımını artırmıştır. Fiyatlar, Temmuz ayında 6.100 TL/ton seviyelerini zorlamış olsa da arpa Aralık ayında 5.700-5.800 TL/ton seviyelerinden işlem görmüştür.

Grafik 24. TÜRİB Mısır Fiyatları (TL/Ton)

Kaynak: TÜRİB

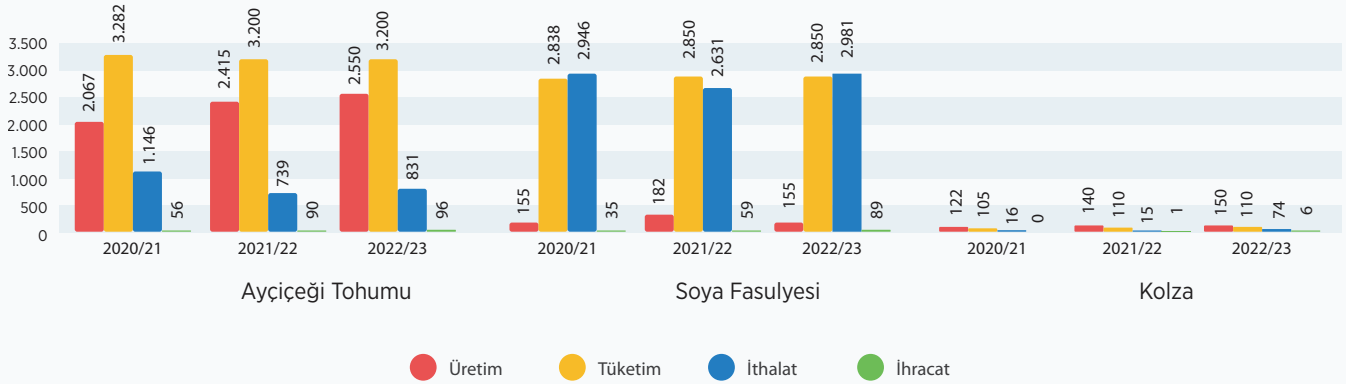
Mısır piyasası, 2022'ye arpa ve buğdayda olduğu gibi yüksek rekolte beklentisi ile başlamıştır. 2022 yılı boyunca mısırdaki gümrük vergileri %0 oranında uygulanmıştır. Rusya ve Ukrayna, Türkiye için mısırdaki önemli birer tedarikçidir. Mısır fiyatları çatışmanın başlaması ile Tahıl Koridoru Anlaşması arasında geçen sürede çok ciddi bir artış kaydetmiştir.

Mısır fiyatları, Tahıl Koridoru Anlaşması'ndan, ikinci ürün hasadının yoğunlaştığı Kasım ayına kadar yatay seyretmiştir. Cazip ithal maliyetleri sebebiyle Batı illerindeki tedarikçilerin stoklarını yaygın olarak ithal ürünle takviye etmesi nedeniyle yurt içi hasadın ilerlemesi piyasada arz bolluğuna neden olmuş ve Kasım ile Aralık aylarında serbest piyasada fiyatlar gerilemiştir. Borsada Haziran ayında 6.500 TL/ton seviyeleri görülmekteyken Aralık ayında ortalama 5.500 TL/ton seviyesine gerilemiştir.

Grafik 24'te, Kasım ve Aralık aylarında, mısır fiyatlarının yatay seyir izlediği görülmektedir. Borsanın normal işlemler hacmi bu dönemde oldukça daralırken, TMO'nun ELÜS işlem hacmi özellikle Aralık ayında artmıştır.

Türkiye Yağlı Tohumlar ve Yağlar Piyasası

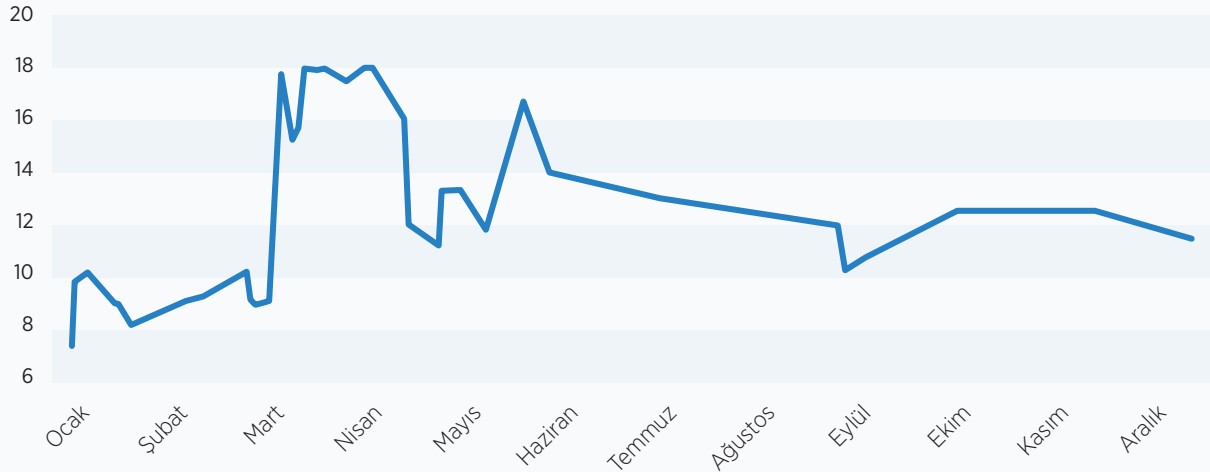
Grafik 25. Türkiye Yağlı Tohumlar ve Yağlar Dengesi (1.000 Ton)

Kaynak: TÜİK. Dış ticaret verileri yıllıktır. 2021 ve 2022 tüketim verileri tahmindir.

2022 yılı yağlı tohumlar açısından genel olarak olumlu geçmiştir. Ayçiçeği üretiminde rekor bir seviye olan 2,55 milyon ton seviyesi yakalanmıştır. Rusya-Ukrayna çatışmasının etkisiyle yurt içinde hızla yükselen bitkisel yağ ve dolayısıyla yağlı tohum fiyatlarını kazanca dönüştürmek isteyen üreticiler, tercihini ayçiçeğinden yana kullanmıştır. Üretim %6 oranında artarken üst üste üçüncü sezonunda da rekoltede rekor kırılmıştır.

Grafik 26. TÜRİB Ayçiçeği Tohumu Fiyatları (TL/Ton)

Kaynak: TÜRİB

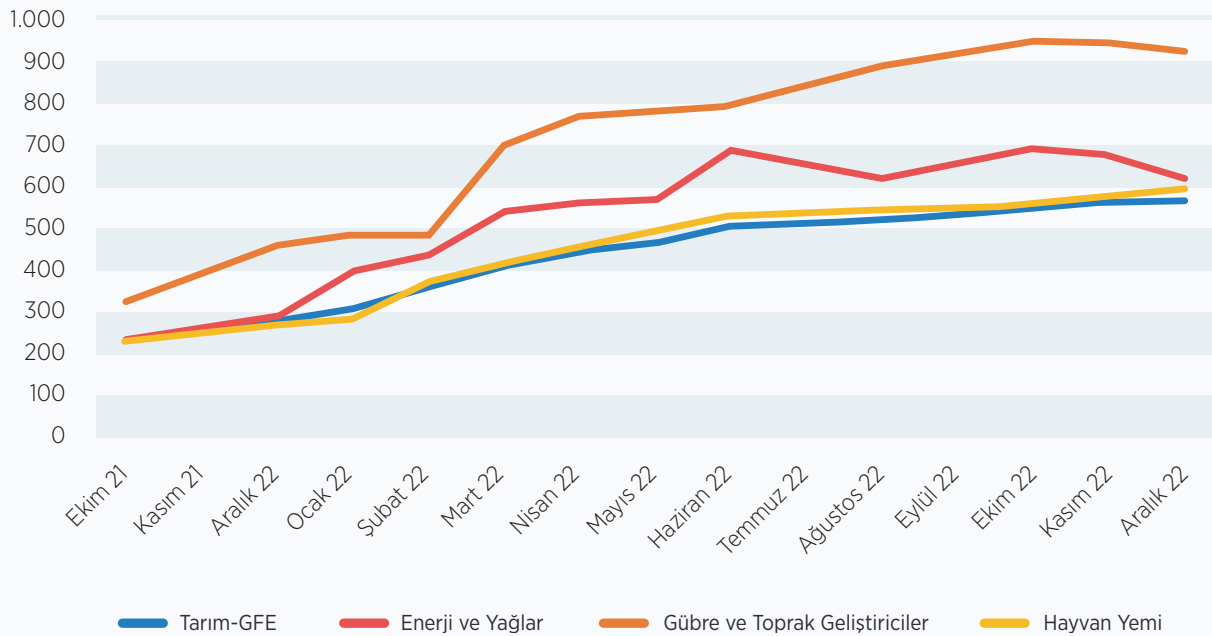
Hububat piyasalarında gözlemlendiği üzere, tedarikçi ülkelerin ve ticaret imkânlarının sıkıntıya girmesi fiyatları hızla yükseltmektedir.

Yurt içi arzın talebe yetişememesi sebebiyle ithal ürün maliyetlerindeki artış doğrudan yurt içi ayçiçeği tohumu fiyatlarına yansımış ve Tahıl Koridoru Anlaşması'nın imzalandığı Temmuz ayına kadar geçen sürede ülkemizin Ukrayna ve Rusya'dan ürün temini oldukça sınırlı kalmıştır.

Fiyatlar bu süreçte hızla yükselmiş ve Tahıl Koridoru Anlaşması'nın uzatılması ile birlikte ithal maliyetleri gerilemiştir. Yüksek rekoltenin de etkisiyle tedarik endişeleri azalarak yurtiçi fiyatlar gevşemiştir.

Tarımsal Girdi Fiyatları Endeksi, Aralık 2022

Grafik 27. Tarımsal Girdi Fiyatları

Kaynak: TÜİK. 21 Şubat 2023 bülteni.

Tarımsal girdi fiyatları endeksi, küresel ekonominin gidişatından olumsuz etkilenerek önceki yıla göre %103 oranında yükselmiştir. Başlıca kalemler incelendiğinde, enerji fiyatları endeksinde %116 oranında (mazot %110), gübre fiyatları endeksinde %101 oranında, hayvan yemi fiyatları endeksinde %118 oranında artışlar yaşanmıştır.

Kışlık hububat ekilişleri önceki sezona göre yavaş ilerlemiştir. 2022'de pamuk ve ayçiçeğinde fiyatlar önceki senenin altında kalması sebebiyle yeni sezon ekilişlerinde buğdaya ve arpaya kayış gözlemlenmektedir.

Bazı bölgelerde yağış eksikliği sebebiyle bitki çıkışlarının gecikmesine karşın son yağışların kışlık mahsulü olumlu etkilediği gözlemlenmektedir.

Konya bölgesindeki kurak arazideki bitki gelişimi olumsuz seyretse de arpa, ekmeklik buğday ve makarnalık buğday ekili alanlardaki bitki gelişimde artış olduğu gözlemlenmektedir. Güneydoğu Anadolu'da pamuktan buğdaya ve arpaya ciddi oranda kayma gözlemlenmektedir. Marmara'da haşhaş ve ayçiçeğinden buğdaya, Karadeniz'e ayçiçeğinden buğdaya geçişlerin olacağı değerlendirilmektedir. Buğday ve arpada önceki sezonun üzerinde ekiliş alanlarına ulaşılabileceği, mercimekte önceki sezonun bir miktar üzerinde bir üretimin gerçekleşeceği öngörülmektedir.

B. ELÜS Piyasası Performans Özeti

Borsamız ELÜS Piyasasında 17 farklı türde ürün için ELÜS alımı ve satımı gerçekleştirilebilmektedir. Bunlar, başta hububat olmak üzere kuru meyve, yağlı tohum ve baklagillerdir. Borsamızda 2022 yılında işleme açık 17 ürünün hepsinde işlem gerçekleşmiştir. ELÜS Piyasasında 2022 yılı içerisinde toplam 377.267 adet işlem gerçekleşmiştir. İşlem miktarı 11,4 milyon ton, işlem hacmi ise 66,9 milyar TL olmuştur. İşlem yapan yatırımcı sayısı 89.628 kişidir. 2022 yılı sonu itibarıyla, hesabında ELÜS bulunan yatırımcı sayısı 16.528 adettir. Yüksek rekolte sağlanması ve çiftçimizin ELÜS üzerinden TMO'ya satış yapmayı tercih etmesi, 2022 yılı işlem istatistiklerimize olumlu yansımıştır. Yatırımcı sayımızın önceki yıllarla karşılaştırmalı olarak gösterildiği aşağıda yer alan tablodan da pozitif performansımızı gözlemlemek mümkündür.

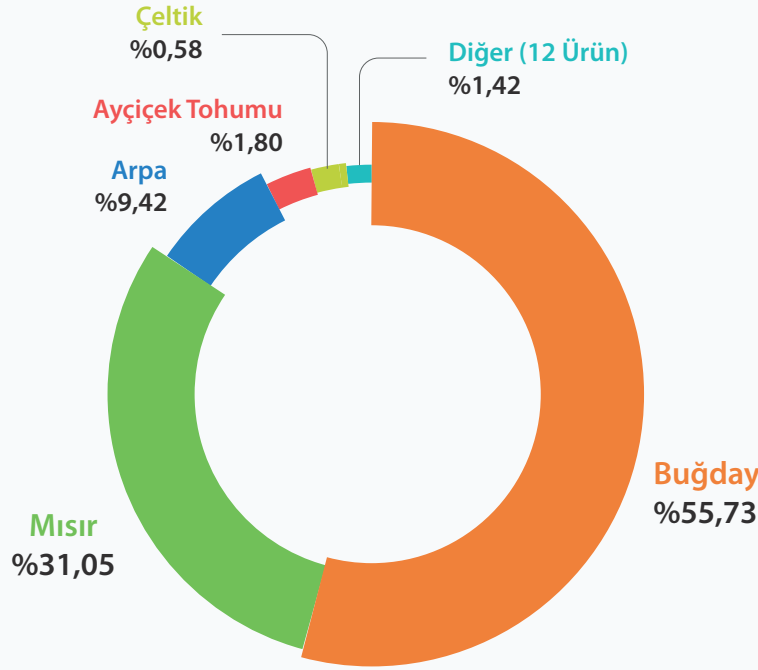
Tablo 7. 2019-2022 Dönemi TÜRİB İstatistik Bilgiler

	2019*	2020	2021	2022	2021 - 2022 Değişim (%)
İşlem Sayısı	82.330	117.366	152.140	377.267	148%
İşlem Miktarı (kg)	2.419.402.762	7.163.078.734	6.729.088.032	11.391.132.207	70%
İşlem Hacmi (TL)	3.062.569.554	11.423.374.893	18.502.981.286	66.930.993.545	262%
Kayıtlı Yatırımcı	49.384	79.590	106.484	162.402	53%
İşlem Yapan Yatırımcı	26.578	42.179	49.427	89.628	81%

(*) Faaliyete geçiş tarihi 26.07.2019'dan itibaren

2022 yılında işlem hacminde öne çıkan ürünler sırasıyla; Buğday, Mısır, Arpa, Ayçiçeği Tohumu ve Çeltik olup aşağıdaki grafikte ürünlerin piyasa işlem hacmindeki payları verilmektedir.

Grafik 28. Ürün Bazında 2022 Yılı İşlem Hacminin Dağılımı

Kaynak: TÜRİB

Borsamız İşlem Platformuna, Türkiye genelinde yatırımcı kaydı gerçekleştirmek üzere "Acentelik" hizmeti veren 112 Ticaret Borsasının tümü yatırımcı kaydı gerçekleştirmiştir. 31.12.2022 tarihi itibarıyla kaydı gerçekleştirilen yatırımcı sayısı 162.402'ye ulaşmıştır.

Borsamızdaki işlemler, 24 Takas Merkezi Üyesi banka ve aracı kurum nezdindeki yatırımcı hesapları üzerinden gerçekleştirilmektedir. Yatırımcıların ELÜS Piyasası nezdinde gerçekleştirdiği işlemlerin nakit ve ELÜS takası, söz konusu aracı kuruluşlar tarafından Takasbank üzerinden MKK ile entegre bir şekilde yürütülmektedir.

C. Yatırımcı İşlemleri, ELÜS Kotasyonu ve Piyasa İşlemleri

1. Yatırımcı İşlemleri

Platformumuza yatırımcı kayıtlarının gerçekleştirilmesi amacıyla geliştirilen acentelik modülümüze, acentelerimiz ve Ticaret Borsası temsilcileri gerekli yatırımcı bilgi ve belgelerini işlemekte, bu bilgi ve belgelerin kontrolü için kurulan çağrı merkezi aracılığı ile yatırımcı bilgileri kontrol edilerek Borsamız kayıtlarına aktarılmaktadır. Çağrı merkezi ayrıca yatırımcıların, platformumuz ve alım-satım işlemleri hakkındaki sorularına cevap verme görevlerini de üstlenmiştir. Bu kapsamda, çağrı merkezimize 2022 yılı içerisinde toplam 5.727 çağrı ulaşmıştır. Bunların tümü Borsamız personeli tarafından yanıtlanmıştır. Piyasamızın işletilmesi esnasında mudiler ve işlem gerçekleştiren kişiler tarafından Borsamıza iletilen toplam 2.404 e-posta ve 900 İletişim Formu cevaplanarak yatırımcılarımızın bilgi talepleri karşılanmıştır.

2. ELÜS Kotasyonu

Borsamızda, ELÜS Piyasasında lisanslı depo işletmelerince ihraç edilen ELÜSlere alım-satım hizmeti verilmektedir. 2021 yılı sonunda Borsamız Platformuna kayıtlı 156 lisanslı depo bulunmakta iken, 2022 yılı sonu itibarıyla bu rakam 163 lisanslı depoya ulaşmış olup, lisanslı depo şubeleri dâhil Borsamız Platformunda kayıtlı lisanslı depo sayısı 234 olmuştur. Söz konusu lisanslı depolar 41 ilde faaliyet göstermektedir. Lisanslı depolar tarafından 2022 yılında toplam 10,4 milyon ton ELÜS ihracı gerçekleştirilmiştir. Lisanslı depoculuk sisteminin hizmet verebilmesi çerçevesinde düzenlemesi bulunan ürünler aşağıda verilmektedir.

Tablo 8. TÜRİB’de İşleme Konu Olabilecek Ürün Türleri

Ürün Adı	TÜRİB’de İşlem Görebilecek Ürün Türleri
Antep Fıstığı	Antep Fıstığı
Fındık	Fındık
Hububat, Baklagiller ve Yağlı Tohumlar	Arpa, Ayçiçeği tohumu, Buğday, Fasulye, Tritikale, Çavdar, Çeltik, Mercimek, Mısır, Nohut, Soya fasulyesi, Yulaf
Kuru Kayısı	Kükürtlü, Kükürtlümemiş
Kuru Üzüm	Kuru Üzüm
Pamuk	Pamuk
Zeytin	Siyah, Rengi Dönük, Yeşil

Kaynak: TÜRİB

2022 yılı içerisinde ELÜS olarak ihraç edilebilecek 17 ürünün 17’sinde de işlem gerçekleşmiştir. 2022 yılında ELÜS ihraç edilmiş ürünler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 9. 2022 Yılı ELÜS İhraç Edilen Ürün Bilgileri

Ürün Adı	2022 Yılında ELÜS İhraç Edilmiş Ürün Türleri
Antep Fıstığı	Antep Fıstığı
Fındık	Fındık
Hububat, Baklagiller ve Yağlı Tohumlar	Arpa, Ayçiçeği tohumu, Buğday, Fasulye, Tritikale, Çavdar, Çeltik, Mercimek, Mısır, Nohut, Soya fasulyesi, Yulaf
Kuru Kayısı	Kükürtlenmiş, Kükürtlenmemiş
Pamuk	Pamuk
Zeytin	Siyah

Kaynak: TÜRİB

3. Piyasa İşlem Bilgileri

2022 yılı için ürün bazında ELÜS Piyasası işlem bilgileri aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 10. Ürün Bazında ELÜS Piyasası 2022 Yılı İşlem Bilgileri

Ürün Adı	İşlem Miktarı (Kg)	İşlem Hacmi (TL)	İşlem Adedi
Buğday	6.205.034.381	37.300.962.816	211.696
Mısır	3.843.941.395	20.780.790.296	94.469
Arpa	1.156.173.480	6.301.921.450	63.925
Ayçiçeği Tohumu	98.907.291	1.207.115.546	4.495
Çeltik	30.133.027	387.844.170	492
Diğer (12 adet ürün)	56.942.633	952.359.264	2.190
Genel Toplam	11.391.132.207	66.930.993.545	377.267

Kaynak: TÜRİB

Son üç yıla ilişkin olarak, ELÜS işlem hacimleri aşağıdaki tabloda karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Bir önceki yıla göre 2022 yılında ELÜS Piyasası işlem hacminin %262 oranında artması ile lisanslı depoculuk ve ELÜS Piyasasının kaydettiği ivmenin büyüklüğü tabloda görülmektedir.

Tablo 11. Yıllar İtibarıyla ELÜS Piyasası İşlem Hacmi Bilgileri (TL)

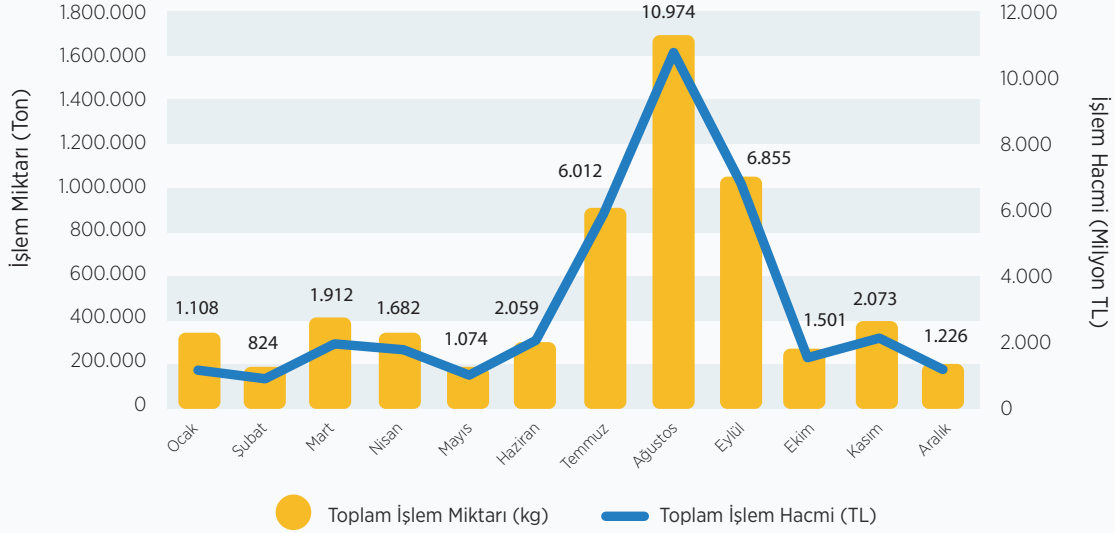
	2019	2020	2021	2022
Ocak	249.631.758	409.625.952	684.547.076	1.884.912.339
Şubat	373.078.585	483.659.535	838.929.330	1.534.117.917
Mart	609.349.568	423.966.557	1.038.175.987	4.421.326.840
Nisan	619.005.795	1.136.249.075	1.041.200.101	3.683.564.658
Mayıs	316.028.167	829.363.899	1.018.704.589	2.594.301.695
Haziran	279.310.076	742.479.935	1.143.053.350	3.930.673.484
Temmuz	*1.021.044.476	1.864.101.487	1.219.884.240	8.440.988.500
Ağustos	385.930.707	839.643.924	1.463.252.266	13.395.738.189
Eylül	476.810.372	996.687.321	1.940.527.518	9.690.696.002
Ekim	813.129.129	1.791.924.551	1.748.312.430	4.228.717.765
Kasım	998.481.556	1.171.262.164	3.284.508.556	6.367.829.725
Aralık	312.482.450	734.410.486	3.081.885.836	6.758.126.425
Toplam	6.454.282.641	11.423.374.893 (%77 artış)	18.502.981.285 (%62 artış)	66.930.993.545 (%262 artış)

(*) TÜRİB ELÜS Piyasası 26.07.2019 tarihinde faaliyete geçmiştir. 26.07.2019'a kadar olan rakamlarda Takasbank'tan alınan takas verileri kullanılmıştır.

a. TÜRİB ELÜS Piyasası Buğday İşlem Bilgileri

2022 yılında Borsamızda gerçekleşen Buğday ELÜS işlemlerine ilişkin işlem hacmi ve işlem miktarı grafiği aşağıda gösterilmektedir.

Grafik 29. Buğday ELÜS İşlem Bilgileri (2022)

Borsamızda 2022 yılında gerçekleşen Buğday ELÜS işlem hacmi Ağustos ayında en yüksek seviyesine ulaşmış olup işlem hacimleri aşağıdaki tabloda ay bazında gösterilmektedir.

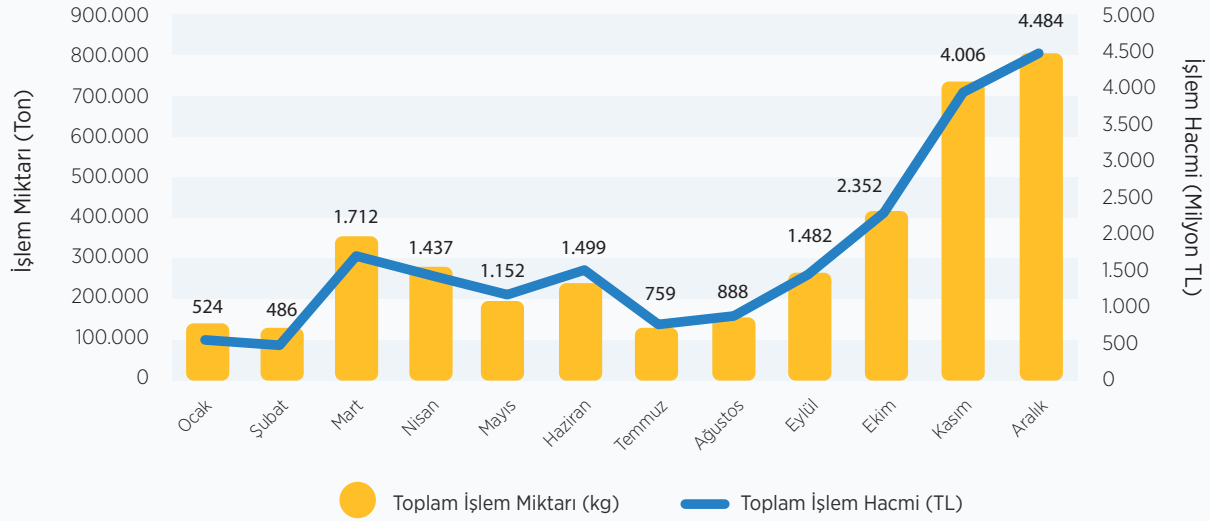
Tablo 12. Buğday ELÜS 2022 Yılı İşlem Bilgileri

	İşlem Miktarı (kg)	İşlem Hacmi (TL)		İşlem Miktarı (kg)	İşlem Hacmi (TL)
Ocak	305.387.629	1.107.696.968	Temmuz	894.274.313	6.012.219.877
Şubat	183.539.944	823.609.378	Ağustos	1.700.554.006	10.974.153.572
Mart	407.519.303	1.912.199.643	Eylül	1.049.527.948	6.854.849.869
Nisan	342.905.694	1.682.345.264	Ekim	260.262.103	1.501.292.548
Mayıs	180.299.319	1.074.398.959	Kasım	390.359.013	2.072.887.984
Haziran	297.475.681	2.059.382.249	Aralık	192.929.428	1.225.926.503
Toplam	6.205.034.381	37.300.962.819			

b. TÜRİB ELÜS Piyasası Mısır İşlem Bilgileri

2022 yılında Borsamızda gerçekleşen Mısır ELÜS işlemlerine ilişkin işlem hacmi ve işlem miktarı grafiği aşağıda gösterilmektedir.

Grafik 30. Mısır ELÜS İşlem Bilgileri (2022)

Borsamızda 2022 yılında gerçekleşen Mısır ELÜS işlem hacmi Aralık ayında en yüksek seviyeye ulaşmış olup işlem hacimleri aşağıdaki tabloda ay bazında gösterilmektedir.

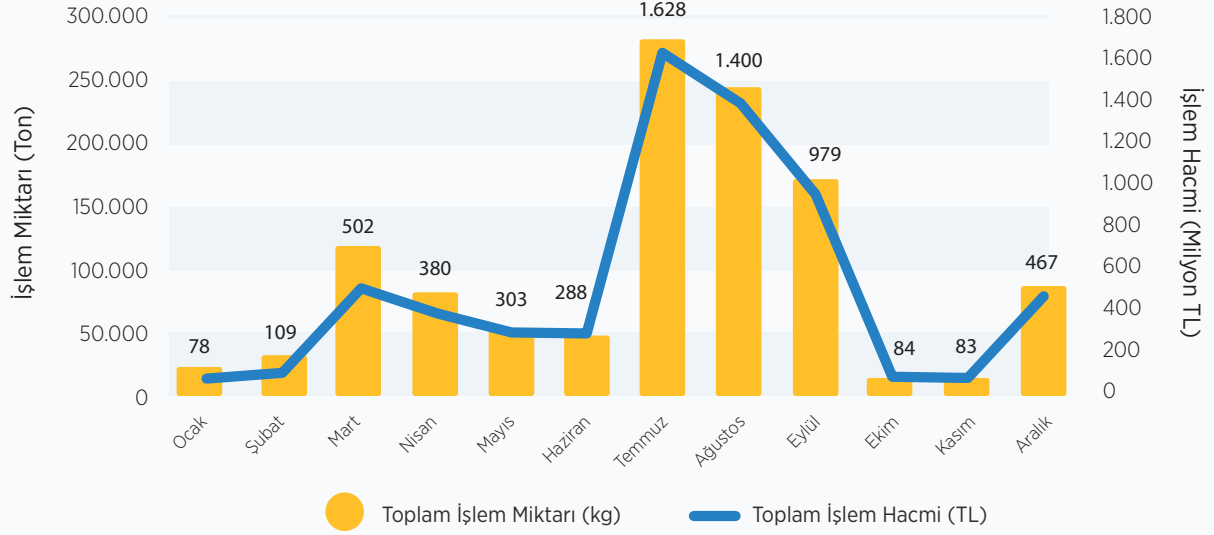
Tablo 13. Mısır ELÜS 2022 Yılı İşlem Bilgileri

	İşlem Miktarı (kg)	İşlem Hacmi (TL)		İşlem Miktarı (kg)	İşlem Hacmi (TL)
Ocak	140.605.791	524.407.929	Temmuz	128.162.886	759.053.625
Şubat	127.552.926	486.367.813	Ağustos	154.530.529	887.989.715
Mart	356.355.311	1.711.755.892	Eylül	266.633.290	1.481.994.149
Nisan	278.682.315	1.436.772.092	Ekim	418.467.185	2.351.686.817
Mayıs	195.377.645	1.151.984.396	Kasım	733.448.283	4.005.711.611
Haziran	239.188.932	1.498.927.596	Aralık	804.936.302	4.484.138.657
Toplam	3.843.941.395	20.780.790.296			

c. TÜRİB ELÜS Piyasası Arpa İşlem Bilgileri

2022 yılında Borsamızda gerçekleşen Arpa ELÜS işlemlerine ilişkin işlem hacmi ve işlem miktarı grafiği aşağıda gösterilmektedir.

Grafik 31. Arpa ELÜS İşlem Bilgileri (2022)

Borsamızda 2022 yılında gerçekleşen Arpa ELÜS işlem hacmi hasat dönemi olan Temmuz ayında en yüksek seviyesine ulaşmış olup işlem hacimleri aşağıdaki tabloda ay bazında gösterilmektedir.

Tablo 14. Arpa ELÜS 2022 Yılı İşlem Bilgileri

	İşlem Miktarı (Kg)	İşlem Hacmi (TL)		İşlem Miktarı (Kg)	İşlem Hacmi (TL)
Ocak	22.720.990	78.062.482	Temmuz	276.173.797	1.627.621.094
Şubat	31.546.935	108.891.701	Ağustos	243.252.724	1.400.107.914
Mart	117.703.477	501.847.437	Eylül	170.293.374	979.352.804
Nisan	80.511.522	379.963.461	Ekim	14.102.206	84.246.338
Mayıs	52.315.086	302.972.490	Kasım	13.955.582	83.489.747
Haziran	46.975.833	288.417.792	Aralık	86.621.954	466.948.185
			Toplam	1.156.173.480	6.301.921.451

d. Planlı Üretim: Sözleşmeli Tarım

Borsamız İşlem Platformuna 2020 yılında entegre edilen “sözleşmeli tarım geliştirmesi” kapsamında, Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri üyesi kooperatifler, üreticiler ile yapmış oldukları sözleşmeli tarım kapsamındaki anlaşmalı işlemlerini, daha önce avans ödemesi yapılmış olması durumunda söz konusu ödemeler dikkate alınarak takasa konu edebilmektedirler.

Sözleşmeli tarım çözümü ile üreticiler tarafından üretilen ve lisanslı depo işletmelerinde saklanıp ELÜS'e dönüştürülerek Borsamız ELÜS Piyasasında güven ve istikrar içinde işleme konu edilen ürünler için üretim öncesinde alıcılar tarafından çiftçilere yapılan aynı ve/veya nakdi ödemeler, tam otomasyon dâhilinde TÜRİB'de gerçekleştirilen işlem tutarları üzerinden takas sürecinde mahsup edilmektedir.

Sözleşmeli işlemler kapsamında, 2022 yılı içerisinde toplam Arpa ve Buğday ürünlerinde 34.638.417 TL tutarında 5.579.660 kg işlem gerçekleşmiştir.

4. TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri

14.07.2021 tarihinde 01.04.2021 tarihli piyasa değerleri baz alınarak Borsamız web sitesinde ve veri yayım kuruluşları aracılığıyla yayımlanmaya başlanan Endeksler, ELÜS işlemlerinin fiyatları kullanılarak;

Tek bir tarımsal ürünün veya bir grup tarımsal ürünün fiyat performansının gözlemlenmesi

Paydaşlara, fiyat hareketlerine ilişkin bilgi edinme ve analiz yapma imkânının sağlanarak öngörülebilirliğin artırılması

Türkiye ile dünya tarımsal emtia piyasaları arasındaki ilişkinin izlenmesine olanak sağlanması

TÜRİB ELÜS Piyasası'ndaki fiyat dinamiklerinin anlık, anlaşılabilir ve şeffaf olarak sunulması

amacıyla tasarlanmıştır. TÜRİB Tarımsal Ürün Fiyat Endekslerinde yer alan ürünler Arpa, Buğday ve Mısır olup, bu ürünlerin dâhil olduğu Hububat Endeksi de ayrıca hesaplanmaktadır. Ürünlerin alt gruplarında oluşan fiyat hareketliliğini de yansıtmak üzere Ekmeklik ve Makarnalık Buğday Endeksleri ile Mısır 1. Sınıf ve Mısır 2. Sınıf ürün alt grupları için de endeks yayımlanmaktadır.

Endekste yer alacak ürünlerin hesaplamaya konu edilebilmesi için “**Üretim**”, “**İthalat Miktarı**”, “**İşlem Miktarı**” ve “**İşlem Gün Sayısı**” kriterlerini içermiş olması esas alınmıştır. Buna göre, son 3 yılda ortalama üretim ve ithalat miktarının 1 milyon tonun üzerinde olması, son 3 yılda ortalama yıllık işlem miktarının 100 bin tonun üzerinde olması, ortalama günlük işlem miktarının ise 500 tonun üzerinde olması ve son bir yılda işlem gerçekleşen gün sayısının toplam iş günü sayısının %60'ına tekabül etmesi şartlarının yerine getirildiği ürünler seçilmiştir.

Endeksler, TÜRİB ELÜS Piyasası seansı süresince 10 saniyede bir periyodik olarak hesaplanarak eşanlı olarak yayımlanmaktadır. Endekslerin hesaplanması ve yayımına, TÜRİB ELÜS Piyasası seans başlangıç saatinde veya seans içerisinde ilgili ürün kategorilerinde/ürünlerde en az 3 işlem adedi ve toplam 20.000 kg işlem miktarı şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda başlanmaktadır.

Endekslerin hesaplanması ve yayımına, TÜRİB ELÜS Piyasası seansının bitiş saati itibarıyla son verilmekte, seans bitiş sonrası işlem iptali olması durumunda gerçekleşen işlem iptalleri dikkate alınarak gün sonu endeks değeri tekrar hesaplanarak yayımlanmaktadır.

Tablo 15. Endeks Veri Yayım Sembolleri

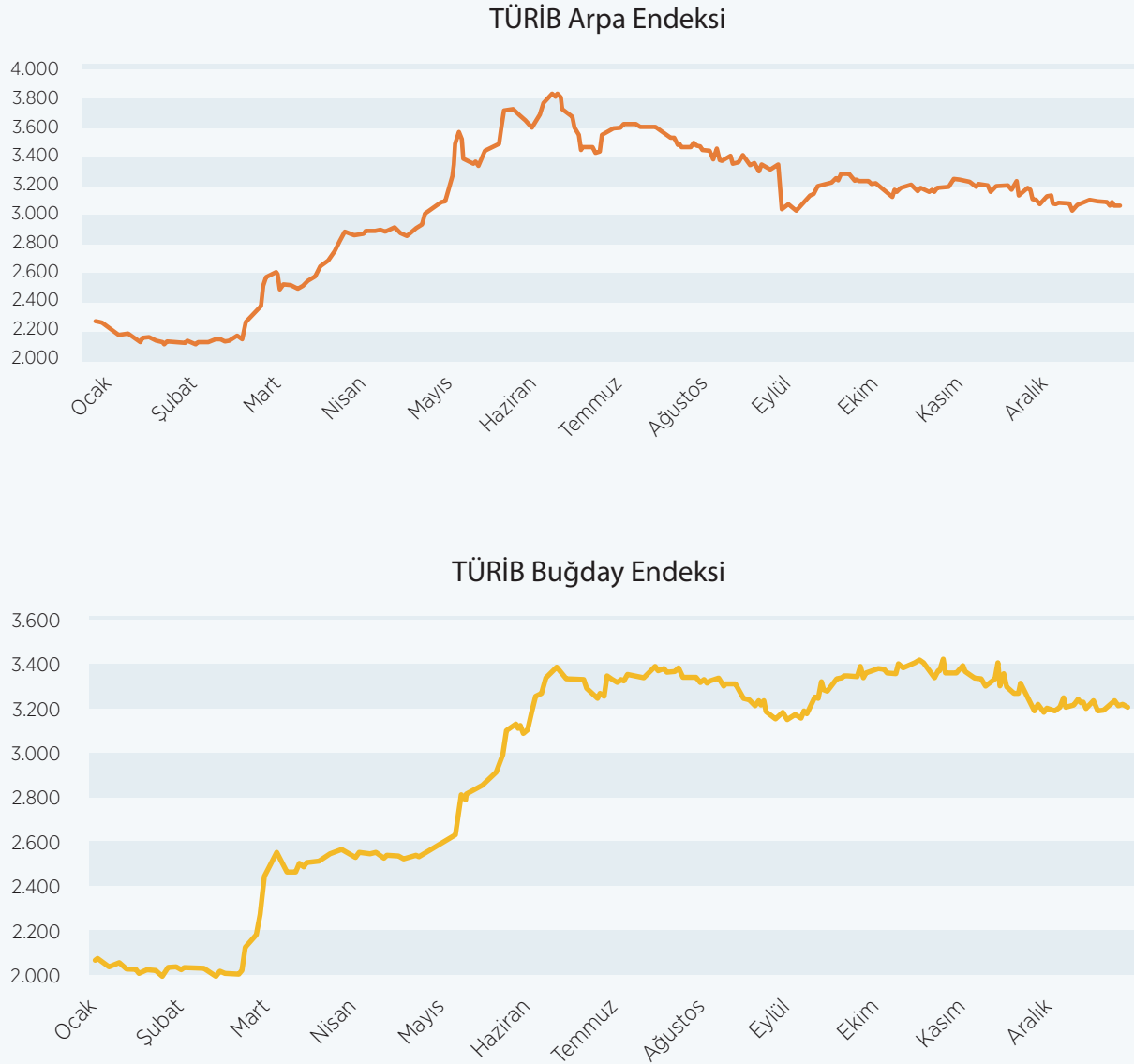
Endeks sembolü	Açıklaması	Endeks sembolü	Açıklaması
TRBARP	TÜRİB Arpa Endeksi	TRBMSR	TÜRİB Mısır Endeksi
TRBBGD	TÜRİB Buğday Endeksi	TRBMSR1SN	TÜRİB Mısır 1. Sınıf Endeksi
TRBBGDEKM	TÜRİB Buğday Ekmeklik Endeksi	TRBMSR2SN	TÜRİB Mısır 2. Sınıf Endeksi
TRBBGDMAK	TÜRİB Buğday Makarnalık Endeksi	TRBHUB	TÜRİB Hububat Endeksi

Borsamızda işlem gören ELÜSlerin fiyat performanslarının bir göstergesi olan endekslerin, güncelliğini koruyabilmesi ve daha iyi bir fiyat performans göstergesi olabilmesi amacıyla, değerlendirme gününde (her yıl Mart ayının ilgili günü) endeks hesaplamasına temel teşkil eden ve hesaplamada kullanılan ağırlıklandırmaların belirlenmesinde kullanılacak olan son 3 yıllık veriler güncellenmektedir. Bu kapsamda, 31 Mart 2022 tarihinde üretim-ithalat miktarı ile ortalama yıllık işlem miktarı verileri güncellenmiş ve 1 Nisan 2022 tarihinde endeksler yeni ağırlıklar ile hesaplanarak yayımlanmaya başlanmıştır.

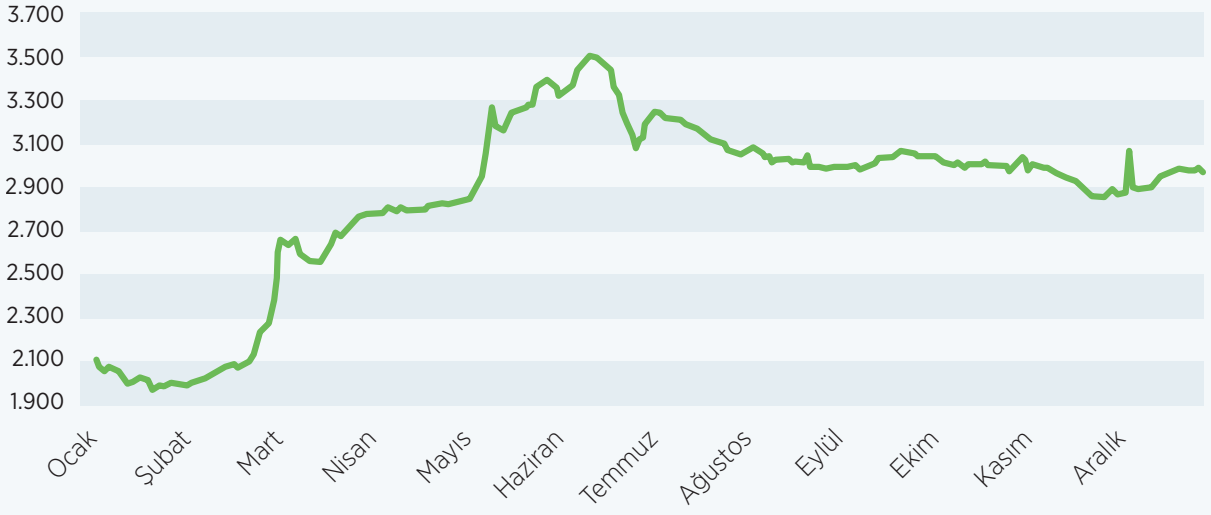
- Endeksleri oluşturan ürünlerin seçim kurallarına uygunluğu kapsamında ilgili kriterler incelendiğinde, TÜRİB Endeks Komitesi tarafından 2021 yılında hesaplanarak yayımına başlanan endekslerin, yeni ağırlıklar ile hesap ve yayımına; Arpa, Buğday ve Mısır dışında diğer ürünlerin ilgili seçim kriterlerini henüz karşılayamaması nedeniyle endeks hesaplanmamasına karar verilmiştir.
- Bakanlık tarafından Mısır ürünü için 19.02.2021 tarihinde ithal ayrımı, 27.10.2021 tarihinde Cin Mısır ELÜS kriteri oluşturulmuştur. 31.03.2022 tarihine kadar ithal mısır ürünü için Borsamız ELÜS Piyasası'nda yeterli verinin oluşmaması sebebi ile (ithal mısır ürününün endekse alınma kriterlerini karşılayamaması) Borsamız Endeks hesaplamasına dâhil edilemediğinden, Endeks Komitesi tarafından gelecek yıl değerlendirme döneminde değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

TÜRİB Tarımsal Ürün Endekslerinin 2022 yılına ait gelişimi aşağıdaki grafiklerde gösterilmektedir:

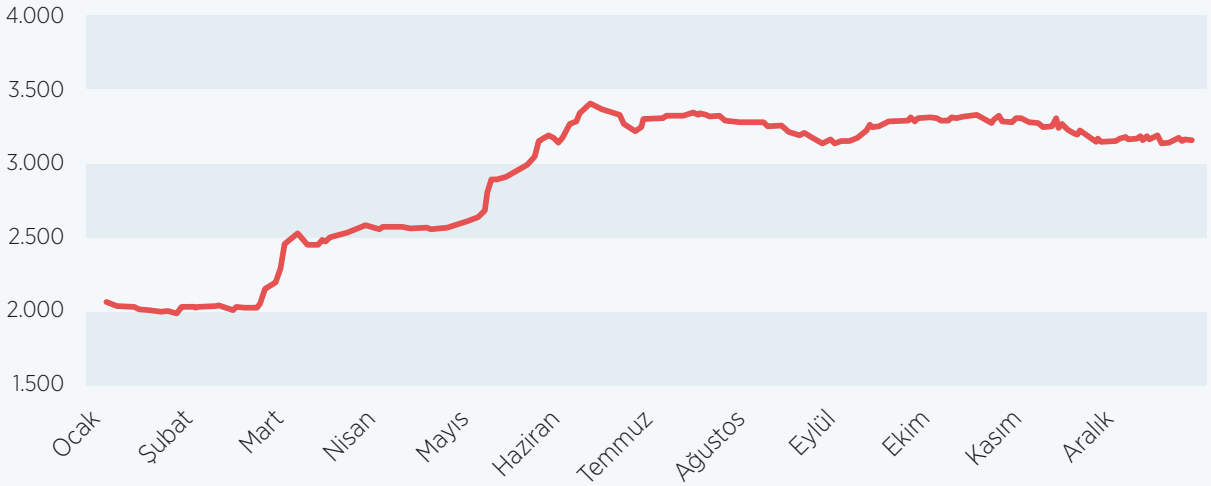
Grafik 32. TÜRİB Arpa, Buğday, Mısır ve Hububat Tarımsal Ürün Endekslerinin Gelişimi

TÜRİB Mısır Endeksi

TÜRİB Hububat Endeksi

D. Bilgi Teknolojileri Faaliyetlerimiz

1. Borsa Altyapı Faaliyetleri

2022 yılında Borsamızın personel sayısındaki artışa paralel olarak bilgisayar, monitör, yazılım, telefon, yazıcı, projeksiyon, kablolama, ağ ve internet ihtiyaçları kapsamında alımlar, kurulumlar ve konfigürasyonlar gerçekleştirilmiştir.

Uzaktan çalışma ihtiyaçlarına cevap verebilmek amacıyla iş birliği ve görev takip yazılımlarına yatırım yapılmıştır.

TÜRİB Veri Merkezi ve İş Sürekliliği Merkezi'nin sunucu ve depolama konusundaki donanım ve yazılım ihtiyaçları tamamlanmıştır.

2022 yılında gerçekleştirilen MKK, Takasbank ve takas merkezi üyesi aracı kurumları ile Olağanüstü Durum Tatbikatı testleri başarı ile tamamlanmıştır.

TÜRİB'in altyapısının ve sistemlerinin 7/24 izlenebilmesine ve müdahale edilebilmesine olanak sağlayan sistem ve süreçler güçlendirilmiş, personel ve altyapı kaynağı artırılmıştır.

2. Bilgi Teknolojileri Ekibi ve Süreçleri

Bilgi Teknolojileri personel kadrosu artan ihtiyaçlar doğrultusunda güçlendirilmiştir.

Personele verilen eğitimlere ilişkin olarak; Proje Yönetimi, Çevik Metodolojiler, Test Yönetimi, Veri Bilimi ve Test Otomasyonu eğitimleri tamamlanmıştır.

ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetimi ile ISO 20000-1 Bilgi Teknolojileri Hizmet Yönetimi belgelendirme çalışmalarına devam edilmiştir.

3. Ar-Ge Faaliyetleri

2022 yılında, Borsamız bünyesinde yer alan Ar-Ge Merkezimiz, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından denetlenmiş, denetimden başarı ile geçilmiştir. Hâlihazırda gerçekleştirilmekte olan 4 adet Ar-Ge projesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

Araştırma ve geliştirme farkındalığının artırılması amacıyla, personele çeşitli ödüller verilerek yüksek lisans ve doktora çalışmaları ile çeşitli eğitimler, makale yazımı ve konferanslara katılımlar teşvik edilmiştir.

Ar-Ge iş birliği yapılabilecek üniversiteler, teknoloji geliştirme bölgeleri, kurum ve kuruluşlar ile görüşülüp aday iş birlikleri araştırılmıştır. Bu kurumlar ile Ar-Ge konusunda iş birliğini içeren iyi niyet anlaşmaları imzalanmıştır.

4. Fikri Sınai Mülkiyet Edinimi Faaliyeti

"TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri" Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT) tarafından değerlendirilerek patente uygun bulunmuştur.

5. Projeler

Borsamız mevcut spot piyasasına yeni teknolojiler eklenmiş; devreye alınması planlanan aracılık sistemine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Ek olarak, Vadeli İşlemler Piyasasının ve Teverruk Piyasasının faaliyete geçirilebilmesi adına da finansal yazılımlar geliştirme konusunda alt yüklenicimiz ile projenin geliştirilmesine devam edilmiştir.

2022 yılı içerisinde, Bilgi Teknolojileri Birimi tarafından gerçekleştirilen projeler:

- **Kurumsal Raporlama:** Borsamızın kurumsal rapor ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla hazırlanmış olan Veri Ambarı sayesinde 2022 yılında Borsamızın rapor ve iş zekâsı ihtiyaçları karşılanmıştır.
- **İzleme Sistemi:** Güvenlik Bilgi ve Olay Yönetimi sistemi devreye alınarak, 2500 adet sensörle altyapı ve sistemin tüm aktiviteleri izlenmektedir.
- **TÜRİB İşlem Platformunun geliştirilmesi** maksadıyla gerçekleştirilen iyileştirme ve geliştirmeler:
 - Yeni takas merkezi üyelerinin sisteme entegre edilmesi,
 - Artan üye sayısı ve işlem hacmiyle birlikte performans güncellemelerinin yapılması,
 - ELÜS işlemlerine ilişkin olarak, Bakanlık tarafından belirlenen tarife kapsamında fire uygulamasının hayata geçirilmesi.

6. Eğitim ve Diğer Etkinlikler

2022 yılında tamamlanan eğitim ve etkinlikler aşağıda yer almaktadır.

- ISTQB Eğitimi
- Proje Yönetimi (PMP) Eğitimi
- İş Zekâsı Eğitimi
- Veri Bilimi Eğitimi
- TMO-TOBB LİDAŞ Polatlı Şube Müdürlüğü'ne eğitim ziyareti
- Tarım Ürünleri Lisanslı Depo ve Yetkili Sınıflandırıcı Şirketleri Derneği (LİDAŞDER) Lisanslı Depoculuk ve Hububat Piyasaları Kongresi'ne katılım
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından düzenlenen "9. Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri ile Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Zirvesi"ne katılım

E. Piyasa Gözetim Faaliyetlerimiz

TÜRİB tarafından işletilen piyasada yürütülen işlemlerin, güvenilir, şeffaf, etkin ve rekabetçi bir şekilde gerçekleştirilmesi; olağan dışı işlem, fiyat, lisanslı depoların ELÜS ihracı ve benzeri piyasa ve ELÜS hareketlerinin raporlanması amacıyla uluslararası standartlara uygun, sürdürülebilir bir piyasa gözetim ve raporlama sisteminin temellerini oluşturması için piyasa gözetim çalışmaları sürdürülmektedir. Bu çerçevede, aktif piyasa gözetim faaliyeti kapsamında oluşturulan anlık ve günlük piyasa izleme raporlarına ek olarak geliştirilen sinyal ve uyarı üretim mekanizmaları ihtiyaca göre iyileştirilmektedir. Karar destek süreçlerinde mevcut kural seti ve uyarı yapısının yapay zekâ destekli bir yapıya geçirilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

Borsamızın karar alma süreçlerinde “veri destekli karar alma” yöntemini uygulayabilmesi için gerekli teknolojik araçlara sahip olması amacıyla piyasa gözetimi yanı sıra Borsa içi ve dışı raporlama ihtiyacına hizmet eden ve Bilgi Teknolojileri Birimi tarafından geliştirilen Kurumsal Raporlama Platformunda ihtiyaca göre ilave, iyileştirme ve geliştirme çalışmalarına katkıda bulunmuştur.

F. Aracılık Faaliyetlerimiz

Borsamızın stratejisi, faaliyet gösterdiğimiz tarım sektöründe fiyat istikrarını, şeffaflığı, gıda arz güvenliğini korumaya katkı sağlayan güven temelli bir piyasa ve altyapı oluşturmaktır. Borsamızda aracılı sistemin devreye alınarak ÜPAK’ların faaliyete geçmesi ile üyelik sisteminin altyapısının geliştirilmesi ve söz konusu aracı kurumlarla teknik altyapı ve ilgili mevzuat çerçevesinde entegrasyonun sağlanması Borsamızın öncelikli hedefleri arasındadır.

Aracılık Faaliyetleri Birimi, aracılık faaliyetleri ve üyelik sistemi dışındaki görevlerine ek olarak Borsamızın misyon ve vizyonu doğrultusunda işletilen piyasaların ülkemiz tarım ve finans sistemindeki yerinin güçlendirilmesi kapsamında kurumsal iletişim çalışmalarına destek olmaktadır.

1. Aracılık Faaliyetleri

Aracılık Faaliyetleri Birimi tarafından, aracılık ve üyelik esaslarının oluşturulması ve geliştirilmesi için gerekli teknik ve mevzuat altyapısının oluşturulması konusunda yapılan çalışmalar devam etmektedir. 20.04.2019 tarihli ve 30751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Türkiye Ürün İhtisas Borsasında Aracılık Faaliyetleri ile Aracıların Gözetimi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik”te değişiklik ve konu ile ilgili Borsa Yönerge ve Prosedürlerini oluşturma çalışmaları devam etmektedir.

2. Üye İlişkileri

Borsamızın işlem sisteminin yenilenmesine ilişkin TÜRİS projesi kapsamında, Borsa Üyelerine ilişkin kullanıcı kabul testi çalışmaları devam etmektedir.

Sermaye Piyasası Aracı Kurumları gibi Bankaların da ÜPAK'lara ortak olabilmelerine ve/veya stratejik iş birliği anlaşması yapabilmelerine olanak sağlayan ve böylece aracılı sisteme dahil edilebilmesini mümkün kılan mevzuat değişiklikleri yapılmıştır.

3. Kurumsal İletişim

Borsamız sosyal medya hesapları ve web sitesi aktif olarak kullanılmakta, yatırımcılara ve paydaşlara yönelik olarak haftalık planlanan bilgi kartı paylaşımları, özel günler, günlük/ aylık/yıllık piyasa, endeks verileri ve bültenler ile hasat dönemi ilk işlem gören ürünler için duyuru ve bilgilendirmeler periyodik olarak yapılmıştır. Kasım ayı itibarıyla TÜRİB ELÜS Piyasasında haftalık olarak işlem hacminde öne çıkan ürünlere ilişkin fiyat gelişimlerinin yer aldığı **“Haftalık Tarım Ürünleri Piyasası Bülteni”** yayımlanmaya başlamıştır.

Borsamız nezdinde, çiftçilerimiz, müstahsillerimiz, tüccarlarımız ve yatırımcılarımızın; piyasalar, ürünler, endeksler ve diğer konulara ilişkin soru, öneri, şikâyet ve taleplerinin iletebileceği, kurumsal internet sitemizde yer alan İletişim Formu (soru, öneri ve şikâyet formu) faaliyetleri koordine edilmiştir.

Sermaye piyasalarının gelişen ihtiyaçlarına hizmet etmek üzere faaliyetlerde bulunan Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu ile iş birliği imkânlarının araştırılması kapsamında görüşmelere başlanmıştır.

TARIM ÜRÜNLERİ PİYASASI BÜLTENİ

14 - 18 Kasım 2022 TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI A.Ş.

ELEKTRONİK ÜRÜN SENEDİ PİYASASI

Tarım ürünlerinin işlem gördüğü Türkiye Ürün İhtisas Borsası (TÜRİB) Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) Piyasasında işlem hacminde öne çıkan Arpa, Buğday ve Mısır ürünleri için fiyat gelişimi aşağıda verilmektedir:

Buğday Ekmeçlik: En çok işlem gerçekleştiği **“Buğday Ekmeçlik Beyaz Sert 2.Sınıf”** ürünler: **14 Kasım Pazartesi 6,90 TL/kg** den açılış ve ağırlıklı ortalama fiyatı **7,02 TL/kg**, **18 Kasım Cuma** günü ağırlıklı ortalama fiyatı **6,93 TL/kg** olmuştur. Tüm Ekmeçlik Buğday ürünlerinde haftalık işlem ortalaması ise **6,74 TL/kg** olarak gerçekleşmiştir.

Buğday Makarnalık: En çok işlem gerçekleştiği **“Buğday Makarnalık 2.Sınıf”** ürünler: **14 Kasım Pazartesi 8,35 TL/kg** den açılış ve ağırlıklı ortalama fiyatı **8,25 TL/kg**, **18 Kasım Cuma** günü ağırlıklı ortalama fiyatı **8,23 TL/kg** olmuştur. Tüm Makarnalık Buğday ürünlerinde haftalık işlem ortalaması ise **8,05 TL/kg** olarak gerçekleşmiştir.

Mısır: Pazartesi 5,25 TL/kg den açılan ve ağırlıklı ortalama fiyatı **5,44 TL/kg** olan Mısır'ın **Cuma** günü ağırlıklı ortalama fiyatı **5,42 TL/kg** olmuştur. Haftalık işlem ortalaması ise **5,42 TL/kg** den gerçekleşmiştir.

Arpa: Pazartesi 6,00 TL/kg den açılan ve ağırlıklı ortalama fiyatı **6,02 TL/kg** olan Arpa'nın **Cuma** günü ağırlıklı ortalama fiyatı **6,01 TL/kg** olmuştur. Haftalık işlem ortalaması ise **5,98 TL/kg** den gerçekleşmiştir.

TÜRİB TARIMSAL ÜRÜN FİYAT ENDEKSLERİ

Başlangıç tarihi 1 Nisan 2021 ve başlangıç değeri 1000 olan fiyat endekslerinin haftalık gelişimi ve haftanın son iş günü itibarıyla, son 1 yılda kaydettiği fiyat değişim oranları aşağıda verilmektedir:

Endeks Adı	14.11.2022 Kapanış	18.11.2022 Kapanış	Haftalık Değişim
TÜRİB Arpa Endeksi	3.209,98	3.200,41	-0,30%
TÜRİB Buğday Ekmeçlik Endeksi	3.215,32	3.226,00	0,33%
TÜRİB Buğday Endeksi	3.328,92	3.305,14	-0,71%
TÜRİB Buğday Makarnalık Endeksi	3.747,29	3.617,43	-3,47%
TÜRİB Hübubat Endeksi	3.254,73	3.232,63	-0,68%
TÜRİB Mısır Endeksi	2.949,73	2.936,39	-0,45%

Endeks Adı	18.11.2022 İtibarıyla Yıllık Değişim
TÜRİB Arpa Endeksi	73,71%
TÜRİB Buğday Ekmeçlik Endeksi	60,88%
TÜRİB Buğday Endeksi	66,60%
TÜRİB Buğday Makarnalık Endeksi	78,05%
TÜRİB Hübubat Endeksi	68,23%
TÜRİB Mısır Endeksi	66,15%

G. Denetim Faaliyetlerimiz

TÜRİB Denetim Birimi, Borsa faaliyetlerini, Kanun ve ilgili diğer mevzuat ile Borsa içi düzenlemeler ve hedefler doğrultusunda yürütmekle sorumlu olup iç kontrol ve risk yönetimi sistemlerinin etkinliği ve yeterliliği hususunda Üst Yönetime güvence sağlamak amacıyla, Borsa faaliyetlerinin dönemsel ve riske dayalı olarak incelenmesi ve denetlenmesi çalışmalarını yürütmektedir.

TÜRİB faaliyetlerinin genel risklilik düzeyi sadece ulusal bazda faaliyet gösteren kişi ve kurumları değil, aynı zamanda ürün piyasalarımıza yatırım yapan uluslararası yatırımcıları ve bu işlemlere aracılık eden takas ve saklama kuruluşlarını da yakından ilgilendirmektedir. Bu durum, TÜRİB'e hizmetlerinin uluslararası standartlarda su-

nulması zorunluluğu ve bunun sağlanması için de etkin iç denetim, iç kontrol ve risk yönetimi mekanizmaları oluşturulması ve uygulanması misyonunu yüklemiştir. Risk yönetiminde faaliyet kolu yönetimi, merkezi risk yönetimi fonksiyonu ve bağımsız gözden geçirmeden oluşan üçlü savunma hattı yaklaşımı kapsamında gerekli aksiyonlar alınmıştır. Buna göre;

- Faaliyet kolu yönetiminde, Borsanın her bir birimi tarafından sunulan ürün ve hizmetlerden, kullanılan süreç, insan kaynağı ve sistemlerden kaynaklanan risklerin tespit edilmesi ve üst yönetimin bilgilendirilmesine yönelik aksiyonların alınması sağlanmaktadır.
- Merkezi risk yönetimi fonksiyonu, görev ve sorumlulukların ayrıştırılması ile süreç ve fonksiyonların, onları icra eden Operasyonel Birimler dışında Denetim Birimi tarafından gözden geçirilmesi yoluyla sağlanmaktadır.

2022 yılı içinde stratejimizde, TÜRİB ve kilit paydaşları açısından yüksek önem taşıyan ve TÜRİB'in değer yaratma kapasitesine yönelik konular ile paydaşlarımızın beklentileri ve faaliyet gösterdiğimiz ekonomik, sosyal ve çevresel alanda kısa, orta ve uzun vadede değer üretimini ve stratejisini etkileyen konulara odaklanılmıştır. Bu kapsamda, 2022 yılında özellikle yatırımcı sayısındaki artışın devam etmesi, değişen iş modelleri ile ortaya çıkan uzaktan çalışma yöntemi ve sürdürülebilirlik farkındalığı, yatırımcının ve verilerin korunması yönündeki tedbirlerin, veri ve finansal okuryazarlık konusundaki faaliyetlerin yüksek öncelikli konular arasında yer almasını gerekli kılmıştır. Bu gereklilikle birlikte, bilgi güvenliği faaliyetlerinin etkinliği ve uluslararası standartlara uyumluluğu kapsamında başlatılan ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi ve ISO 20000-1 Bilgi Teknolojileri Hizmet Yönetimi Sistemi kurulum çalışmalarına 2022 yılında da devam edilmiştir.

TÜRİB'in iç denetim yaklaşımı; birim denetimi, süreç denetimi, soruşturma, inceleme ve takip denetimini kapsamaktadır. Denetim sonucunda tespit edilen riskleri içeren denetim raporları Üst Yönetime sunulmaktadır. Öte yandan, yönetim prosedürlerinin ve iş süreçlerinin etkinliği ve yeterliliği risk açısından değerlendirilmektedir. Denetim Birimi tarafından, 2022 yılında denetim planı çerçevesinde planlanan toplam 3 adet birim denetim faaliyeti gerçekleştirilmiş olup hazırlanan raporlar Borsamız Genel Müdürüne'e arz edilmiştir. Buna ek olarak, geçmiş dönemlerde yapılan denetimlere ilişkin olarak takip denetimlerine de devam edilmiştir.

TÜRİB'in olağan birim ve süreç denetimleri yıllık denetim planı ile belirlenmektedir. Yıllık denetim planı, her bir birimin risk önceliklerini değerlendirmek ve daha önce tespit edilen risklerle ilgili tedbirleri takip etmek amacıyla Üst Yönetim ile yapılan toplantıların ardından oluşturulmaktadır. Risk odaklı denetim yaklaşımının gereği olarak, öncelikle denetim uzayı ve denetim uzayında yer alan unsurlar belirlenmiş, öncelikli olarak öne çıkan süreçler 2023 yılı denetim planına dâhil edilmiştir. Diğer yandan, denetim prosedürü güncelleme çalışmalarına da başlanmıştır.

TÜRİB tarafından sağlanan bilgi teknolojileri hizmetlerinin kalitesinin artırılması ve iş sürekliliğinin, bilgi güvenliği faaliyetlerinin etkinliğinin ve uluslararası standartlara uyumun sağlanması amacıyla, ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi ve ISO 20000-1 Bilgi Teknolojileri Hizmet Yönetimi Sistemi kurulum çalışmalarına yönelik olarak, 35 adet prosedürün hazırlanması ve yayıma hazır hale getirilmesinde aktif olarak görev alınmıştır. Söz konusu ISO çalışmaları kapsamında, İş Etki Analizi çalışmaları ile Risk Değerlendirme ve Aksiyon Atamaları çalışmalarına da destek sağlanmıştır. İlave olarak, ISO 20000-1 çalışmaları çerçevesinde Hizmet Katalogları'nın hazırlanması esnasında aktif olarak bulunulmuştur.

Ayrıca, Kişisel Verileri Koruma Kanunu (KVKK) uyum süreci teknik tedbirleri kapsamında ele alınan, veri kaybını önlemeye ve sistemsel veri taramasına yönelik danışmanlık faaliyetinin yürütülmesi esnasında aktif rol alınmıştır. Buna ek olarak, KVKK uyum süreci çerçevesinde, idari tedbirlerin geliştirilmesine yönelik danışmanlık faaliyeti de sağlanmıştır.

H. Mali İşler ve Finans Faaliyetlerimiz

2022 mali yılı, bir önceki yıla göre artan işlem hacmi ile dikkat çeken ve devam eden teknolojik yatırımların da devam ettiği bir yıl olarak tamamlanmıştır.

2022 yılı Borsamız faaliyetlerinin hızlandığı, yatırımcı sayısının arttığı, bu çerçevede gelir ve kârlılık başta olmak üzere finansal performansın yükseldiği verimli bir sene olarak geçmiştir. 2021 yılına ilişkin olarak kâr dağıtımı yapılmış ve 2022 yılı için yapılacak kâr dağıtımı planlanmıştır.

2022 yılında Borsamız yol haritası kapsamında, belirlenen projelere katkı verilmeye devam edilmiştir. Bu bağlamda, teknoloji yatırımı kapsamında analiz toplantılarına katılım sağlanmış, ELÜS Yönetmeliği başta olmak üzere mevzuat güncellenmesi süreçlerine destek verilmiştir.

Üst Yönetime, Borsa ortaklarına ve üçüncü taraflara yapılan finansal raporlamaların sürekliliği sağlanmıştır. Bilanço ve gelir tablosu, bütçe gerçekleştirmeleri, diğer mali veri ve analizler ile Borsa ortaklarının, Üst Yönetimin ve üçüncü tarafların bilgilendirilmesi amaçlanmıştır. 2022 yılı için hazırlanan bütçe, teknolojik altyapı ile takip edilmiş ve raporlamaları bu yazılım kullanılarak üretilmiştir.

2022 yılında Yeminli Mali Müşavir denetimleri ve bağımsız denetimler devam etmiş, yasal defterlerde ve mali verilerin sunumunda şeffaflık, güvenilirlik ve hesap verilebilirlik ön planda tutulmuştur.

Borsa'nın, 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında, "yerinde Ar-Ge Merkezi" olmasıyla söz konusu teşviklerden yararlanılmış, mevzuata ilişkin hesaplamalar ve gerekli kontroller sağlanarak teşvikler mali kayıtlara yansıtılmıştır.

Borsamızda halihazırda kullanılan muhasebe yazılımını geliştirme ve performans iyileştirme çalışmaları yürütülmüş, gerekli test ve analizler yapılarak faaliyete geçirilmesi sağlanmıştır.

I. Hukuki Süreçlere Yönelik Faaliyetlerimiz

1. Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Toplantıları

16.05.2022 tarihinde 2021 Yılı Olağan Genel Kurul Toplantısı gerçekleştirilmiş olup, 2022 faaliyet yılı içerisinde Borsamız faaliyetlerini yönlendiren 34 adet Yönetim Kurulu kararı alınmıştır.

2. Mevzuat Çalışmaları

2022 yılı içerisinde yürütülen çalışmalar sonucunda, Borsamız Yönetim Kurulu'nun onayı ile; 28.02.2022 tarihinde Temsil Yetkisinin Devrine İlişkin (2) Sayılı İç Yönerge, 26.07.2022 tarihinde ise Teverruk Piyasası Üyelik ve Takas Esasları Yönergesi yürürlüğe girmiştir.

5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu çerçevesinde ürün ihtisas borsasına ve lisanslı depoculuğa ilişkin mevzuatın hazırlanması ve güncellenmesini teminen;

- 12.11.2011 tarih ve 28110 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektronik Ürün Senedi Yönetmeliği,
- 12.04.2013 tarih ve 28616 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yönetmeliği,
- 08.10.2005 tarih ve 25960 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yetkili Sınıflandırıcıların Lisans Alma, Faaliyet ve Denetimi Hakkında Yönetmeliği,
- 10.08.2017 tarih ve 30150 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ürün İhtisas Borsasının Kuruluş, Faaliyet, İşleyiş ve Denetim Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

hükümlerinde yapılan değişikliklere ilişkin Bakanlık ile çalışmalar yürütülmüştür.

ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi ve ISO 20000-1 Bilgi Teknolojileri Hizmet Yönetimi Sistemi'nin Borsamızda uygulanmasını teminen başlatılan mevzuat çalışmaları devam ettirilmiştir.

3. Sözleşmeler ve Taahhütnameler

Sözleşmeli tarıma konu ürünlerin alım-satımının TÜRİB nezdinde gerçekleştirilmesi projesi kapsamında; 2021 yılında imzalananlara ek olarak 181 adet Tarım Kredi Kooperatifi ile sözleşme akdedilmiştir.

5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu'nun 22 nci maddesine dayanılarak, 2021 yılında imzalananlara ek olarak 9 adet Lisanslı Depo ile sözleşme akdedilmiştir. İmzaları ve evrakları tamamlanan sözleşmeler Bakanlık onayının ardından yürürlüğe girmiştir.

2021 yılındaki taahhütnamelere ek olarak; Tera Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Alternatifbank A.Ş., Nurol Yatırım Bankası A.Ş. ve Ziraat Katılım Bankası A.Ş. olmak üzere 4 adet Takas Merkezi Üyesi ile Borsamızda gerçekleştirilen işlemler için yatırımcılara yatırım hesabı açılması, emir iletimi aşamasında bakiye kontrolü yapılması ve işlem sonrası takasın tamamlanmasına ilişkin süreçlere yönelik taahhütname akdedilmiştir.

Mevcut durumda, Borsamızın taraf olduğu yürürlükte olan sözleşme sayısı 458'dir.

4.Hukuki Görüşler

Borsamızın hizmet birimlerinin karşılaştıkları hukuki problemlerin giderilebilmesini teminen, sözlü ve yazılı olarak talep edilen hukuki görüşlerden faaliyet döneminde 63 adedi Müşavirliğimizce yazılı olarak Borsamız hizmet birimlerine iletilmiştir.

5. Fikri Mülkiyet Hukuku Kapsamında Yürütülen Çalışmalar

a. Marka İşlemleri

2022 yılında Borsamız tarafından Türk Patent ve Marka Kurumu'na 2 adet marka başvurusu yapılmış olup, başvuruların tamamı marka olarak tescil edilmiştir.

b. Patent İşlemleri

Tarımsal Ürün Endeksi Belirleme Sistemi ve Yönetimi buluşu için 22.03.2021 tarihinde Türk Patent ve Marka Kurumu'na patent başvurusu yapılmış olup, 21.01.2022 tarihinde Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından Araştırma Raporu ve İnceleme Raporu hazırlanarak Patent Belgesi verilmesine karar verilmiştir.

Ayrıca Patent İş Birliği Antlaşması (Patent Cooperation Treaty-PCT) çerçevesinde Tarımsal Ürün Endeksi Belirleme Sistemi ve Yönetimi buluşu için başvuru yapılmış olup, olumlu araştırma raporu alınmıştır.

6. Dava ve İcra Takipleri

Borsamıza üçüncü kişi sıfatı ile muhtelif dosya borçlularının Borsamız nezdindeki alacaklarına ilişkin olarak 09.06.1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 89 uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca muhtelif icra daireleri tarafından 192 adet ihbarname gönderilmiş ve anılan ihbarnamelere Borsamız adına süresinde cevap verilmesi sağlanmıştır.

J. İnsan Kaynakları Faaliyetlerimiz

Çalışan kadroların planlanma süreçleri ve işe alım faaliyetleri yürütülmüştür. Bu kapsamda yeni adaylar ile görüşmeler yapılmış ve istihdam sağlanmıştır.

Çalışan motivasyonunu ve aidiyeti artırmaya yönelik organizasyonlar gerçekleştirilmiştir.

Yıllık izin sistemi ile ilgili çalışmalar yapılmış ve bağlantılı olarak izin sistemi güncellenmiştir.

Yeni performans sistemi ile ilgili görüşmeler yapılmış ve devreye alınma süreci başlatılmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği süreçleri sistematik hale getirilmiş, aylık düzenlenen toplantılar ile süreçlerin devreye alınması gerçekleştirilmiştir. İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimleri vermeye başlanmıştır. İş Sağlığı ve Güvenliği faaliyetleri kapsamında çalışanların iş yeri hekimi ziyaretleri planlanıp gerçekleştirilmiştir.

Oryantasyon süreci ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmiştir.

K. Destek Hizmetleri Faaliyetlerimiz

Tüm sterilizasyon, temizlik ve hijyen standartları yeniden yapılandırılmış, çalışanların sağlıklı bir iş ortamında görevlerine devam edebilmeleri için tüm imkânlar sağlanmış, ihtiyaçlar doğrultusunda satın alımlar gerçekleştirilmiştir.

L. Kurumsal İletişim Faaliyetlerimiz

- Ulusal medyaya yönelik basın bültenleri ve Piyasa Bültenleri ile periyodik bilgilendirmeler yıl boyunca gerçekleştirilmiştir.
- 23.03.2022 tarihinde Cihanbeyli ve Konya Ticaret Borsaları ev sahipliğinde, ilgili Borsa Başkanları'nın yanı sıra, TMO ve Ziraat Bankası ile birlikte tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- 08.04.2022 tarihinde Eskişehir Ticaret Borsası ev sahipliğinde, ilgili Borsa Başkanı'nın yanı sıra, TMO ve Ziraat Bankası ile birlikte tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir.

- 14.04.2022 tarihinde Aksaray Ticaret Borsası ev sahipliğinde, ilgili Borsa Başkanı'nın yanı sıra, TMO ve Ziraat Bankası ile birlikte tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- 18.05.2022 tarihinde Bursa Ticaret Borsası ev sahipliğinde, ilgili Borsa Başkan Yardımcısı'nın yanı sıra, TMO ve Ziraat Bankası ile birlikte tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar ayrı bir zeytin çalıştay ile zeytin lisanslı depoculuğunun geliştirilmesi için toplantı talep etmişlerdir.
- 26.05.2022 tarihinde Adana Ticaret Borsası ev sahipliğinde, ilgili Borsa Başkanı'nın yanı sıra, TMO ve Ziraat Bankası ile birlikte tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- 01.06.2022 tarihinde saat 14:00-16:00 arasında Türkiye İş Bankası'na online olarak TÜRİB, ELÜS, Lisanslı Depoculuk ve TÜRİB İşlem Platformu hakkında seminer gerçekleştirilmiştir.
- 16.06.2022 tarihinde Kütahya Ticaret Borsası ev sahipliğinde TMO ve Ziraat Bankası ile birlikte tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- 17.06.2022 Konya KARCIEF 2022 Kongresinde "Türkiye'de Lisanslı Depoculuk, Ürün İhtisas Borsası ve İslami Finans" panelinde TÜRİB konuşmacı olarak temsil edilmiştir.
- 23.06.2022 tarihinde Polatlı Ticaret Borsası ev sahipliğinde tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- 29.09.2022 tarihinde İzmir'de Pamuk Çalıştayı gerçekleştirilmiş, TÜRİB tarafından katılım sağlanarak sunum yapılmıştır. Şubat 2023'de Urfa'da benzer bir pamuk çalıştayı yapılması planlanmaktadır.
- 21.10.2022 tarihinde Tarım Kredi Kooperatifleri

çalışanları ve yetkililerine online olarak TÜRİB, ELÜS, Lisanslı Depoculuk ve TÜRİB İşlem Platformu hakkında seminer gerçekleştirilmiştir.

- 24.10.2022 tarihinde Tarım Kredi Kooperatifleri çalışanları ve yetkililerine online olarak TÜRİB, ELÜS, Lisanslı Depoculuk ve TÜRİB İşlem Platformu hakkında seminer gerçekleştirilmiştir.
- 26.10.2022 tarihinde Tarım Kredi Kooperatifleri çalışanları ve yetkililerine online olarak TÜRİB, ELÜS, Lisanslı Depoculuk ve TÜRİB İşlem Platformu hakkında seminer gerçekleştirilmiştir.

M. Eğitim ve Tanıtım Faaliyetlerimiz

1. Eğitim Faaliyetleri

- Her ayın 3. çarşambası periyodik olarak çevrimiçi eğitim faaliyetleri düzenlenmiştir. Üniversitelerin Ziraat Fakültesi Bölümleri ve lisanslı depoculuk, Tarım Kredi Kooperatifi, dernek ve diğer STK'lar da eğitim hakkında bildirilmektedir.
- 08.04.2022 tarihinde Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 40. Yıl Seminerleri kapsamında, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı öğrencilerine Genel Müdür Yardımcısı Necla

İ. KÜÇÜKÇOLAK tarafından “Ürün İhtisas Borsacılığı: Dünya ve Türkiye Uygulamaları” konulu bir seminer verilmiştir.

- 25.08.2022 tarihinde Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü’nden Prof. İlkay DELAL ile iş birliği imkânları ve çevrimiçi eğitimlere öğrencilerin katılımı değerlendirilmiştir
- 23.11.2022 tarihinde Hacı Bayram Veli Üniversitesi’nde Borsamız tanıtılmıştır.

2. Akademik Çalışmalar

- 18.07.2022 tarihinde Ar-Ge araştırması Ceren SOPACI, Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK ile birlikte yazdığı “Factors Affecting Food Price Stability: Evidence from Turkey” isimli makale Springer Nature’da “Business and Technologies: Opportunities and Challenges” kitabında bölüm olarak yayımlanmıştır. İlgili makale, ICBT 2021-International Conference on Business and Technology’de Ceren SOPACI tarafından sunulmuş ve birincilik ödülü almıştır.
- 20.11.2022 tarihinde ASEAD Sempozyumu’nda Ar-Ge Araştırmacısı İrem YANIK, Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK ile birlikte hazırladığı tarım arazi bankacılığı makalesinin sunumunu gerçekleştirmiştir. Makale, Sempozyum kitabında bölüm olarak 2022 yılı Aralık ayında yayımlanmıştır.

- Ar-Ge akademik iş birliği kapsamında, İstanbul Teknik Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Bülent GÜLOĞLU, doktora öğrencisi Zehra ATİK ve Borsamız Genel Müdür Yardımcısı Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK tarafından 2016-2022/05 dönemi arpa, buğday ve mısır getiri zaman serisi dâhil TÜRİB öncesi ve sonrası yurt içi ve yurt dışı spot ve vadeli emtia piyasalarının pozitif ve negatif uç değerlerinin bağımlılığını ölçmek (tail dependence-kuyruk bağımlılığı) üzerine yapılan makale çalışması 2022 yılı Aralık ayında yayın aşamasına getirilmiştir.

3. Tanıtım ve Temsil Faaliyetleri

- 11.03.2022 IDMA (Tahıl ve Bakliyat İşletme Teknolojileri, Depolama ve Analiz Sistemleri Derneği - TABADER) Zirvesi'yle TMO ve TÜRİB olarak stratejik iş birliği yapılmış, Borsamız Genel Müdürü Sayın Ali KIRALI "Uluslararası Lisanslı Depoculuk, Lojistik, Stok ve Kalite Paneli"nde konuşmacı ve Borsamız Piyasalar Birimi "ELÜS Piyasası" hakkında eğitmen olarak (Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK ve İrem YANIK) katılım sağlamıştır.
- 29.06.2022 tarihinde Borsamız Genel Müdürü Ali KIRALI tarafından, BloombergHT Günden Kalanlar programına "TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri 2021 Performansı" konusunda konuşmacı olarak katılım sağlanmıştır.
- 07.01.2022 tarihinde Borsamız Genel Müdürü Ali KIRALI tarafından AgroTV- Tarımda Emtia Programı'na konuşmacı olarak katılım sağlanmıştır.
- 02-06.02.2022 tarihleri arasında İzmir'de gerçekleşmiş olan "17. Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Fuarı"nda Borsamız Genel Müdür Yardımcısı Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK tarafından, 03.02.2022 tarihindeki "Tarım ve İklim Stratejileri" panelinde TÜRİB temsil edilmiştir.
- 11.02.2022 tarihinde Borsamız Genel Müdürü Ali KIRALI tarafından, AgroTV- Tarımda Emtia Programı'na konuşmacı olarak katılım sağlanmıştır.

- 18.03.2022 tarihinde Borsamız Genel Müdürü Ali KIRALİ tarafından, AgroTV- Tarımda Emtia Programı'na konuşmacı olarak katılım sağlanmıştır.
- 30-31.03.2022 tarihlerinde ATO Congressium'da gerçekleşen "EKO İklim, Ekonomi ve İklim Değişikliği Zirvesi/ Fuarı'nda Borsamız Genel Müdürü Ali KIRALİ tarafından "Türkiye'de Lisanslı Depoculuk, Ürün İhtisas Borsacılığı ve Gıda Güvenliği" başlıklı sunum gerçekleştirilmiştir.
- 27.05.2022 tarihinde TOBB Çalışanları Nitelikli Oryantasyon Programı çerçevesinde TÜRİB faaliyetleri ile ilgili Borsamız Aracılık Faaliyetleri Direktörü Ali Cem SUCA tarafından bilgilendirme yapılmıştır.
- 09.06.2022 tarihinde Adana'da gerçekleşen Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği "Gelecek Tarımda" Zirvesi'nde Borsamız Genel Müdür Yardımcısı Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK tarafından temsil edilmiştir.
- 29.06.2022 tarihinde BloombergHT Tarım Analiz Programı'na Borsamız Genel Müdürü Ali KIRALİ tarafından katılım sağlanmıştır. Lisanslı depolarda stokçuluk, tarımsal emtia fiyatlarındaki artışta TÜRİB'in rolü ve etkisi ile tarım dışından yatırımcıların TÜRİB'den ELÜS alım-satımı yapmaları hususlarında sorular yanıtlanmıştır.
- 05.08.2022 tarihinde Borsamız ev sahipliğinde TOBB ETÜ Mezunlar Derneği Yönetim Kurulu üyelerine TÜRİB hakkında Borsamız Aracılık Faaliyetleri Direktörü Ali Cem SUCA tarafından bilgilendirme yapılmıştır.
- 27.08.2022 tarihinde "FAO-TOBB Tarım-Gıda Değer Zinciri Bağlamında Küçük Ölçekli Çiftçilerin Risk Yönetimine Yönelik Seçeneklerinin Geliştirilmesi" Projesi için Eskişehir Çalıştay'ında piyasa ile ilgili "Risk Yönetimi Araçları (Sözleşmeli Tarım; Ürün Borsaları ve Vadeli İşlemler Piyasası; Ürün Senedi Sistemi)" çalışma grubunda Borsamız, Borsamız Genel Müdür Yardımcısı Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK ve Direktör Sevim HALİSYAMA tarafından temsil edilmiştir.
- 29.09.2022 tarihinde İzmir'de gerçekleştirilen Pamuk Çalıştay, İzmir Ticaret Borsası ev sahipliğinde İZQ Girişimcilik ve İnnovasyon Merkezinde organize edilmiş olup, ilgili Borsa Başkanı'nın yanı sıra, Borsamız Genel Müdür Yardımcısı Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK ve Uzman Ceren SOPACI tarafından sunum yapılmıştır. ELÜS Piyasası'nda pamuk işlemlerinin arttırılması amacıyla istişarede bulunulmuştur.

6. DÜNYA YATIRIMCI HAFTASI
3-7 Ekim 2022

Tarım Emtia Piyasalarını Uzmanına Sor
05 EKİM 2022 | 13:30 - 14.30

MODERATÖR
Doç. Dr. Necla Küçükçolak
Türkiye Ürün Borsası
Borsamiz A.Ş. Piyasalar Genel Müdür Yardımcısı

Çiğdem Çakmak Yurdagel
Türkiye İş Bankası A.Ş.
Ticaret Bankacılığı İşletim ve Kontrol Birim Müdürü

Emre Huntürk
İş Yatırım Menkul Değerler A.Ş.
Çevre Bankacılığı Birim Müdür Yardımcısı

Gül Özcan
Merkez Kayıt Kuruluşu A.Ş.
Sektör Operasyonları Direktörü

Nesrin Özkurt
Taksimbank, Türev Araçlar ve Enerji Emtia İşleri Bölümü Direktörü

WIIW WORLD INVESTOR WEEK 2022
BORSALAR İSTANBUL
TSPB TÜRKİYE SERMAYE PİYASALARI BİRLİĞİ

- 01.10.2022 tarihleri arasında Orta Anadolu Un Sanayicileri Derneği tarafından düzenlenen “Hasat Sonrası Genişletilmiş Sektör Değerlendirme Toplantısı”nın “Hasat Sonrası Sektör ve Piyasa Analizi” oturumuna Borsamız Genel Müdür Yardımcısı Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK tarafından katılım sağlanmıştır.
- 05.10.2022 tarihinde IOSCO tarafından gerçekleştirilmekte olan etkinlikler kapsamında, “6. Dünya Yatırımcı Haftası” etkinliğine Türkiye İş Bankası A.Ş.’nin sponsor olması ve “Tarım Emtiasına Elektronik Ürün Senediyle Yatırımı Uzmanına Sor” çevrimiçi oturumunun organize edilmesi sağlanmıştır. Borsamız Genel Müdür Yardımcısı Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK oturum moderatörü olarak TÜRİB’i temsil etmiştir.
- 07.10.2022 tarihinde Söke’de gerçekleştirilen Dünya Pamuk Günü Etkinliği’ne Borsamız Piyasalar Birimi’nde görev alan Yönetmen Nurullah AVAZ ve Uzman Ceren SOPACI tarafından katılım sağlanarak sunum yapılmış ve ELÜS Piyasası’nda pamuk işlemlerinin artırılması amacıyla istişarede bulunulmuştur.
- 18-19.10.2022 tarihinde Sürdürülebilirlik Akademisi tarafından 8. Sürdürülebilir Gıda Zirvesi hibrit olarak düzenlenmiş olup, Borsamız Genel Müdürü Sayın Ali KIRALİ tarafından Gıda ve Tarımda Dönüşüm Dinamikleri oturumunda, “Yeni Nesil Tarım Borsacılığı ve Tedarik İmkânları: Tarım Emtiasının Dijitalleşmesi, Lisanslı Depoculuk, ELÜS ile Dijital Tarım Platformu TÜRİB” başlıklı konuşmayla katılım sağlanmıştır.
- 11.11.2022 tarihinde FAO-TOBB’un “Tarım-Gıda Değer Zinciri Bağlamında Küçük Ölçekli Çiftçilerin Risk Yönetimine Yönelik Seçeneklerinin Geliştirilmesi” Projesi sonuç raporu sunumu toplantısında Genel Müdürümüz Ali KIRALİ temsil etmiştir.
- 01.12.2022 tarihinde Türkiye Sermaye Piyasaları Kongresi’ne Borsamız Genel Müdürü Ali KIRALİ “Enerji, Gıda ve İklim Krizleri ile Mücadelede Yeni Yaklaşımlar” konulu panelde konuşmacı olarak yer almıştır.

- LİDAŞDER tarafından düzenlenen Lisanslı Depoculuk ve Hububat Piyasaları Kongresinde 09.12.2022 tarihindeki “Lisanslı Depoculukta Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri” Panelinde Borsamız Genel Müdürü Ali KIRALİ, 10.12.2022 tarihindeki “Mudiler ve Lisanslı Depo İşletmeleri Serbest Kürsü” panelinde Borsamızı, Genel Müdür Yardımcımız Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK temsil etmiştir.
- 15.12.2022 tarihinde Türkiye İş Bankası İmece Çalıştayları kapsamında, “Buğday Çalıştayı” etkinliğine Borsamız davet edilmiş olup, Borsamız TÜRİB Genel Müdür Yardımcısı Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK ve Direktör Sevim HALİSYAMA tarafından temsil edilmiştir.
- 2022 hasatı öncesi Ekim-Kasım döneminde Bursa Ticaret Borsası ve Marmara Birlik ile birlikte planlanan Zeytin Çalıştayı'nın, rekoltenin rekor seviyede olması sonucu gerçekleşen yoğun hasat faaliyetleri nedeniyle Bursa Ticaret Borsası ev sahipliğinde, Şubat 2023 tarihine planlanmıştır.

N. Çalışanlarımız

Borsamız 2022 yılı sonu itibarıyla **65 çalışan** ile yoluna devam etmektedir. Çalışanlarımızın **%50'sini kadın** çalışanlar oluşturmaktadır. Genç istihdamı destekleme politikamız çerçevesinde, **yaş ortalamamız 34**'tür. Çalışanlarımızın **1'i doçent doktor ünvanına, 12'si yüksek lisans, 51'i lisans, 1'i lise** derecesine sahiptir.

O. Üst Yönetim Kadrosu

Ali KIRALI, 1976 yılında Ankara'da doğdu. 1999 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi Ekonomi bölümünden lisans derecesi ile mezun olan Ali KIRALI, aynı üniversitede Avrupa Çalışmaları alanında yüksek lisansını ve Massachusetts Institute of Technology'de MBA yüksek lisansını tamamladı. İş hayatına Sermaye Piyasası Kurulu, Ortaklıklar Finansmanı Dairesi'nde başlayan KIRALI, 2009-2012 yılları arasında Citibank'ın New York, ABD ve Seul, Güney Kore ofislerinde yapılandırılmış finansal ürünler ve Eximbank garantileri ile desteklenmiş kredi ve sermaye piyasası araçları çözümleri alanlarında hizmet sunmuş, Citibank İstanbul'da Yatırım Bankacılığı bölümünde birleşme ve devralma işlemlerinde danışmanlık hizmeti vermiştir. Ardından Odeabank'da Ekonomik Araştırmalar ve Stratejik Planlama Direktörü görevinin yanı sıra İcra Komitesi ve Aktif Pasif Komitesi üyeliği görevlerinde bulunan KIRALI, Şubat 2019'dan beri Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ş. Genel Müdürlüğü görevini yürütmektedir.

ALİ KIRALI

Genel Müdür

**Doç. Dr. Necla İ.
KÜÇÜKÇOLAK**
Genel Müdür Yardımcısı

Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK 1969 yılında Adapazarı'nda doğdu. 1991 yılında İstanbul Üniversitesi İngilizce İktisat Bölümünden mezun oldu. Aynı üniversitede Para-Banka yüksek lisans (1992) ve doktora (1998) programlarını tamamladı. Ayrıca, İngiltere'de Reading Üniversitesi İşletme Bölümünde Jean Monnet Bursu ile yüksek lisans (2005) ve ABD'de Harvard Üniversitesi'nde Kamu Yönetimi yüksek lisans (2010) programlarını tamamladı. Çalışma hayatına 1991 yılında Pamukbank'da Hazine Bölümünde Dealer olarak başladı. 1993-2011 yılları arasında Borsa İstanbul'da (eski adı İMKB) çeşitli bölümlerde uzman ve yönetici kademelerde görev aldı. 2012-2019/04 yılları arasında Takasbank'da dış işlemler, dış ilişkiler ve çeşitli takas operasyonlarından sorumlu direktörlük yaptı. 2019 Mayıs ayından itibaren TÜRİB'de piyasalardan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

Hüseyin CİĞEROĞLU, 1976 yılında Hamburg'da doğdu. 1998 yılında ODTÜ Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümünden mezun oldu. 2004 yılında aynı üniversite ve bölümde yüksek lisansını tamamladı. Çalışma hayatına 1998'de Karel Elektronik'de yazılım mühendisi olarak başladı. 1999-2008 yılları arasında Meteksan Sistem'de Sistem Çözümleyici, Proje Yöneticisi, Çözüm Mimarı olarak çalıştı. 2008-2013 yılları arasında Siemens Enterprise Communications şirketinde proje yöneticiliği ve grup yöneticiliği yaptı. 2013'den 2016 yılına kadar ICTerra'da Savunma ve Kamu Sektör Direktörü olarak görev yaptı. 2016-2019 arasında SAP'de Kıdemli Sektör Danışmanı olarak çalıştı. 2019 Nisan ayından beri TÜRİB'de Bilgi Hizmetlerinden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

**Hüseyin
CİĞEROĞLU**
Genel Müdür Yardımcısı

Burcu DOĞAN
Direktör

1981 yılında Ankara'da doğdu. Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünden 2005 yılında mezun oldu. Aynı yıl PwC (PricewaterhouseCoopers) Türkiye Ofisi Vergi ve Danışmanlık hizmetlerinde iş hayatına başladı. Yaklaşık 13 yıl farklı yerel ve uluslararası kurumlar için vergi mevzuatı ve mali yasal düzenlemeler çerçevesinde denetim ve danışmanlık işlerini yürüttü. Bu süreçte 2009 yılında Ankara Üniversitesi İşletme yüksek lisansını tamamladı. Kendisi SMMM unvanına sahiptir. Nisan 2019 itibarıyla Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ş. bünyesine katıldı. Kuruluş sürecinde Mali İşler tarafındaki sorumluluklarına ek olarak İnsan Kaynakları ve İdari İşler yöneticiliği yapmış ve ilgili birimlerin alt yapısının kurulmasını sağlamıştır. Nisan 2020 itibarıyla Mali İşler Direktörü olarak görevine devam etmektedir.

Ali Cem SUCA, 1977 yılında Ankara'da doğdu. 1995 yılında Ankara Atatürk Anadolu Lisesi'nden mezun oldu. 2000 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi İktisat bölümünden şeref öğrencisi lisans derecesi ile mezun olan SUCA, halen TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde İşletme Yüksek Lisans programına devam etmektedir. SUCA, iş hayatına başladığı Sermaye Piyasası Kurulu'nda, 2001-2019 yılları arasında Aracılık Faaliyetleri Dairesi'nde, sermaye piyasası yatırım kuruluşlarının düzenlenmesi, gözetimi ve denetiminden sorumlu olarak, çeşitli görevlerde bulunmuştur. 2019 yılı Nisan ayından itibaren ise Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ş.'de Aracılık Faaliyetlerinden ve Kurumsal İletişimden sorumlu Direktör olarak görevini sürdürmektedir.

Ali Cem SUCA
Direktör

Alkım AYDAŞ
Baş Hukuk Müşaviri

1979 yılında Bolu'da doğdu. 2002 yılında Çankaya Üniversitesi Hukuk bölümünden mezun oldu. 2018 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Ekonomi ve Enerji Hukuku Yüksek Lisans Programı eğitimini tamamladı. AYDAŞ, 2003 yılı itibarıyla Ankara Barosu'na kayıtlı olarak avukatlık yapmış ve iş hayatının ilk 5 yılında T.C. Ziraat Bankası A.Ş. 2. Bölge Başkanlığı, T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'ye ait 5 şube, Raya Turizm Ticaret Ltd. Şti. ile Çağdaş Boya A.Ş.'de hukuki danışmanlık ve avukatlık hizmetleri yürütmüştür. 2007-2017 tarihleri arasında S.S. Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (Pankobirlik) Hukuk Müşaviri olarak görev almış ve aynı kurumda 2021 yılına kadar Baş Hukuk Müşavirliği yapmıştır. 2014 yılından bu yana Ankara Bölge Adliye Mahkemesi'nde Nitelikli Hesaplamalar, Ticaret ve Borçlar Hukuku alanında Kayıtlı Bilirkişi olarak görev almakta olup, 2017 yılı itibarıyla 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu uyarınca, T.C. Adalet Bakanlığı Arabuluculuk Sicili'ne kayıtlı olarak Ticaret Hukuku, Banka ve Finans Hukuku, İş Hukuku alanlarında arabulucuk yapmaktadır.

1982 yılında İstanbul'da doğdu. Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat bölümünden 2002 yılında mezun oldu. Aynı yıl Fresenius Medical Care Genel Müdürlük'te İnsan Kaynakları ve Mali Raporlama alanında iş hayatına başladı. 2005 yılında OYAK Bank Genel Müdürlük bünyesinde Tahsis Yetkili Yardımcısı olarak yer aldı. ING BANK bünyesinde Ankara Bölge Satış Yetkilisi, Ticari Tahsis Yönetmeni, Ticari Bölge Satış Koordinatörü ve ING FAKTORING bünyesinde İç Anadolu Bölge Müdürü görevlerinde bulundu. 2019 yılı Kasım ayı itibarıyla Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ş. bünyesinde İnsan Kaynakları ve İdari İşler'den sorumlu Yönetmen olarak çalışmaktadır.

Bilge BAYRAM
Yönetmen

1978 yılında Yunanistan, İskeçe’de doğdu. 2000 yılında Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme bölümünden mezun olan GÖKTÜRK, Kanada’daki dil eğitiminin ardından 2003 yılında Riva Menkul Değerler A.Ş.’de Araştırma Uzman Yardımcısı olarak iş hayatına başladı. 2004 yılında Oyak Yatırım Menkul Değerler A.Ş.’ye katılan GÖKTÜRK, sırasıyla İç Denetçi ve Kıdemli İç Denetçi pozisyonlarında toplam 9 yıl görev yaptıktan sonra 2013 yılında Deniz Portföy Yönetimi A.Ş.’ye katıldı. Bu kurumda sırasıyla Risk Yönetimi & İç Kontrol Yetkilisi ve akabinde İç Kontrol & Uyum Yönetmeni olarak çalışan Nurel GÖKTÜRK ayrıca 2017 yılında Bahçeşehir Üniversitesi’nden MBA yüksek lisans derecesi aldı. 2019 yılı Haziran ayı itibarıyla Türkiye Ürün İhtisas Borsası A.Ş. bünyesinde Denetim’den sorumlu Yönetmen olarak görevine devam etmektedir.

Nurel GÖKTÜRK
Yönetmen

TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI

TOBB İkiz Kuleleri C Blok Kat: 19
Dumlupınar Bulvarı No: 252
06530 ANKARA

T: +90 312 939 35 90
F: +90 312 939 35 56

www.turib.com.tr

